Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

9 СНЕЖНЯ 2008 г.
АЎТОРАК
№ 232
(26345)

Кошт 500 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

Аляксандр Лукашэнка прыме ўдзел у жалобных мерапрыемствах у Маскве ў сувязі са смерцю Аляксія II

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 8-9 снежня зробіць візіт у Расійскую Федэрацыю, дзе прыме ўдзел у жалобных мерапрыемствах у сувязі са смерцю Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія II.

Патрыярх Аляксій II заўсёды карыстаўся ў беларусаў вялікім аўтарытэтам і павагай. Ён неаднаразова наведваў Беларусь. Апошні візіт у Беларусь Патрыярх зрабіў у кастрычніку ў дні ўрачыстасцяў з нагоды 1020-годдзя Хрышчэння Русі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Эканамічную сітуацыю ў Мінску будзе кантраляваць Каардынацыйны савет Мінгарвыканкама

Каардынацыйны савет па маніторынгу эканамічнай сітуацыі створаны ў Мінгарвыканкаме, паведаміў старшыня Мінгарвыканкама Міхаіл Паўлаў на аператыўнай нарадзе ў мэрыі.

Паводле яго слоў, савет будзе кантраляваць сітуацыю ў Мінску, адсочваць тэндэнцыі і прымаць меры па вырашэнні праблем, што ўзнікаюць. Узначаліў новую структуру Міхаіл Паўлаў.

«Стварэнне такога савета не сведчыць аб нейкай надзвычайнай сітуацыі ў горадзе», — растлумачыў мэр сталіцы. У той жа час у прадпрыемстваў існуюць праблемы з разлікамі, платай за пастаўленую прадукцыю. Таму Каардынацыйны савет, адзначыў ён, «будзе трымаць сітуацыю пад кантролем».

«Нам сёння нельга зніжаць тэмпы эканамічнага развіцця, таму што ад гэтага залежыць дабрабыт людзей. Нам трэба будаваць жыллё, сацыяльныя аб'екты. Неабходна сур'ёзную ўвагу ўдзяляць рэканструкцыі дарог. Таму тыя планы, якія зацверджаны ў Мінску, павінны быць рэалізаваны», — дадаў Міхаіл Паўлаў.

БЕЛТА.

«Прамая лінія»

ПЕНСІІ: УСЁ, ШТО ВАМ ЦІКАВА

Пенсійная тэма — актуальная заўсёды. І сведчаннем гэтага становяцца званкі ў рэдакцыю, вынікам якіх стала рашэнне правесці чарговую «прамую лінію» са спецыялістамі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. Асаблівасці падліку стажу, індывідуальнага каэфіцыента, надбаўкі, магчымасці датэрміновага выхаду на заслужаны адпачынак — аб усім гэтым і іншым мы прапануем вам пагутарыць з **намеснікам начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Валерыем Валер'евічам КАВАЛЬКОВЫМ.**

Наша «прамая лінія» ***адбудзецца 12 снежня з 11 да 12 гадзін па рэдакцыйных тэлефонах 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні прымаюцца па нумары 287 17 57.***

«Прамая лінія»

Далоў камяні... І цыстыт, і прастатыт

17 снежня, у сераду, з 14.00 да 15.00 у рэдакцыі газеты на пытанні аб прафілактыцы і лячэнні мочакаменнай хваробы, дабраякаснай гіперплазіі прастаты, нетрымання мачы, запаленчых хваробаў мочапалавой сферы — прастатытаў, піеланефрытаў, цыстытаў адкажа **загадчык кафедры ўралогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук, прафесар Аляксандр Уладзіміравіч СТРОЦКІ.**

Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах: 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

КДК Беларусі выявіў парушэнні ва ўсіх 17 праверавых рыэлтарскіх арганізацыях

Камітэт дзяржаўнага кантролю Беларусі ў жніўні-лістападзе гэтага года праверыў 17 рыэлтарскіх арганізацый і практычна ва ўсіх выявіў парушэнні правілаў ажыццяўлення рыэлтарскай дзейнасці, зацверджаных указам № 15 ад 9 студзеня 2006 года. Аб гэтым паведамілі ў прэс-службе КДК.

У некаторых арганізацыях зафіксаваны факты несвоечасовай выплаты зарплаты. Пры гэтым у дзесяці (58,8 працэнта) сярэднямесячная зарплата работнікаў у 2008 годзе склала менш як Br390 тыс. У большасці праверавых суб'ектаў гаспадарання выяўлена значная колькасць скасаваных без аплаты дагавораў на аказанне рыэлтарскіх паслуг. Як адзначылі ў КДК, невысокі ўзровень аплаты працы работнікаў арганізацый і нездавальняючыя фінансавыя вынікі іх работы (у 2008 годзе амаль палавіна праверавых суб'ектаў маюць страты) ставяць пад сумненне праўдзівасць адлюстравання ва ўліку фактычна аказваемых паслуг. Гэтыя факты таксама даюць падставы меркаваць, што асобныя фірмы не звяртаюць увагі на новую сістэму аплаты рыэлтарскіх паслуг і па-ранейшаму ўтойваюць выручку, якую атрымліваюць. На думку прадстаўнікоў Камітэта дзяржкантролю, адным з фактараў, які стрымлівае рэальнае адлюстраванне выручкі, з'яўляецца адсутнасць заканадаўчай нормы, што дазваляе адносіць на затраты ўзнагароджанні рыэлтарам і агентам па аперацыях з нерухомай маёмасцю, якія выплачваюцца ў працэнтах ад паступіўшай выручкі за аказаныя паслугі.

За выяўленыя парушэнні суб'екты прадпрымальніцкай дзейнасці і вінаватыя службовыя асобы прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці на агульную суму Br31,8 млн. Цяпер разглядаецца пытанне аб прыцягненні да адміністрацыйнай адказнасці 6 рыэлтарскіх арганізацый і іх службовых асобаў.

БЕЛТА.

На лініі драцяной агароджы в/ч масава гінула дзікая жывёла

За 2007 і 2008 гады, згодна з журналамі ўліку адключэнняў электрызаванай драцяной агароджы двух аб'ектаў воінскай часці 25819, загінула 57 дзікіх жывёлін, у тым ліку 12 дзікоў, 20 казуль, 12 ліс, 8 зайцаў, яшчэ ў 5 выпадках від загінулай жывёлы не быў указаны.

Апошні выпадак адбыўся зусім нядаўна: егер прадпрыемства «Ваенпаляванне» паведаміў у Стаўбцоўскую міжрайінспекцыю пра масавую гібель на працягу некалькіх сутак дзікоў. На лініі электрызаванай драцяной агароджы в/ч загінулі 7 дзікоў, у тым ліку дзве дарослыя асобіны і пяць парсючкоў. Супрацоўнікамі міжрайінспекцыі сумесна з работнікамі Стаўбцоўскага лясгаса і райінспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя ў прысутнасці намесніка начальніка штаба в/ч 25819 са знешняга боку быў праведзены агляд стану драцяной агароджы ахоўных аб'ектаў. Устаноўлена, што стан знешняй агароджы з калючага дроту дазваляе жывёлам без праблем трапляць на лінію электрызаванай драцяной агароджы, дзе яны і гінуць, што парушае існуючыя патрабаванні.

Паводле інфармацыі Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, камандаванне в/ч і кіраўніцтва «Ваенпалявання» ведала пра такія факты, аднак ніякіх канкрэтных мераў не прымала. Цяпер для выпраўлення сітуацыі камандаванню в/ч рыхтуецца прадпісанне. А на стаўбцоўскім участку вышэйназванага прадпрыемства, паводле хадайніцтва начальніка Стаўбцоўскай міжрайінспекцыі, старшыня мясцовага райвыканкама прыняў рашэнне аб зніжэнні ліміту здабычы дзікіх капытных жывёл на гэты год (на 11 дзікоў і 9 казуль).

Сяргей РАСОЛЬКА.

Браканьеры-міліцыянеры...

Фактамі браканьерства на вадаёмах, на жаль, нікога не здзівіш. Час ад часу пэўную цікавасць могуць выклікаць хіба толькі дзеючыя асобы.

Вось і нядаўна работнікамі Аршанскай міжрайінспекцыі на рацэ Мерэя Дубровенскага раёна былі затрыманы грамадзяне, што знаходзіліся на беразе з забароненымі прыладамі рыбалоўства — сеткамі. Усяго было канфіскавана 9 сетак агульнай даўжынёй 150 метраў. А затрыманыя аказаліся грамадзянамі Расійскай Федэрацыі: службоўцы УУС г. Смаленска, старшына міліцыі, міліцыянер-кінолаг і капітан міліцыі з аддзела кадравага ўпраўлення. На парушальнікаў складзены адміністрацыйныя пратаколы, якія накіраваны для разгляду ў суд Дубровенскага раёна.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Куды глядзелі інспектары?

Работнікі ўпраўлення аператыўнага рэагавання Дзяржінспекцыі на возеры Беража Браслаўскага раёна праверылі рыбалоўную брыгаду дзяржаўнай прыродаахоўнай установы «Нацыянальны парк «Браслаўскія азёры». І што?

Было ўстаноўлена, што ўлоў у колькасці 255 кілаграмаў, здабыты брыгадай на возеры, не ўзважаны, гэта інфармацыя не ўпісана ў тоневы журнал. Здабытая рыба без афармлення таварна-транспартнай накладной у прысутнасці інспектараў прыродаахоўнай установы была вывезена на службовым аўтамабілі за межы рыбалоўных угоддзяў. На месца выклікалася міліцыя, цяпер праводзіцца разбор.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Моцныя снегапады, мяркуюць сіноптыкі, пройдуць на гэтым тыдні ў Магілёўскай і Гомельскай абласцях, дзе-нідзе з завірухай і галалёдам. А ў цэлым па краіне тэмпратурны фон зменіцца нязначна. Ноччу будуць назірацца невялікія маразы, удзень — ад -3 да +2 градусаў. Потым зноў стане сыра, выпадуць ападкі ў выглядзе дажджу і мокрага снегу.

Фота БЕЛТА.

Дзед Мароз чакае заказы...

47 тысяч паштовых падарункаў ад Дзеда Мароза падрыхтавалі сёлета работнікі Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белпошта».

Паштовы падарунак ад Дзеда Мароза ўключае набор з 12-ці шакаладак (з літараў на іх абгортках лёгка складваецца навагоднее віншаванне), фламастары, набор паштовых картак-размалёвак, якія можна ператварыць у сапраўдныя віншавальныя паштоўкі, паштоўку-цацку, з якой з дапамогай нажніц і клею можна зрабіць фігурку вясёлага пінгвіняняці, і мяккую цацку — бычка, сімвал надыходзячага года.

Замову на атрыманне дзіцем па пошце арыгінальнага навагодняга падарунка можна аформіць у любым паштовым аддзяленні па 27 снежня ўключна. Прычым «Белпошта» гатова прыняць замову ад любой установы адукацыі: школы або дзіцячага садка. Кошт замовы для беларускіх адрасатаў складзе 18 тысяч рублёў. А дастаўляцца падарункі будуць непасрэдна напярэдадні навагодніх святаў, пачынаючы з 22 снежня. Таксама віншаванне ад беларускага Дзеда Мароза можна будзе накіраваць у краіны бліжняга і дальняга замежжа. Але з афармленнем замовы трэба пасяпшацца — зрабіць заяўку трэба не пазней, чым 15 снежня. Гэта звязана з хуткасцю дастаўкі міжнароднай карэспандэнцыі, асабліва ў перадсвяточныя дні. Для адрасатаў у Расіі, Літве і Туркменістане паштовы падарунак будзе каштаваць 23 300 рублёў, а ва ўсе іншыя краіны — 33 520 рублёў.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Кірмашоў стане болей

У Віцебску прайшоў аптовы кірмаш, у якім бралі ўдзел усе вытворцы харчовых тавараў Віцебскай вобласці і кіраўнікі мясцовых гандлёвых арганізацый.

Як паведаміў «Звяздзе» намеснік старшыні Віцебскага аблвыканкама Віктар Нікалайкін, кірмаш прайшоў вельмі эфектыўна. Гандляры маглі без пасрэднікаў азнаёміцца з навінкамі прадукцыі і заключыць дамовы. Старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр Косінец даў каманду павялічыць колькасць кірмашоў, якія будуць арганізаваны для насельніцтва. Пройдуць яны і ў раённых цэнтрах, буйных населеных пунктах. Вытворцы рэгіёна плануюць арганізаваць кірмашы і ў суседніх краінах, у тым ліку ў Латвіі і Літве. Там вельмі зацікаўлены ў іх правядзенні, бо вядома, што беларускія прадукты і тавары параўнальна высокай якасці і больш даступныя па кошце.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НАВАГОДНІЯ АЎТАКРАМЫ

Каб жыхары далёкіх вёсак не мелі ніякіх праблем у падрыхтоўцы да сустрэчы калядных і навагодніх святаў, арганізаваны прыём заказаў прадуктаў харчавання. І торт святочны, і шампанскае і іншае прывязуць — усё, што трэба. Аўтакрамы прыедуць у святочным афармленні.

Як паведаміў «Звяздзе» **старшыня Віцебскага абласнога саюза спажывецкіх таварыстваў Гадад ГАЛІМАЎ,** аўтакрамы абслугоўваюць 460 вёсак з насельніцтвам менш як 50 чалавек у кожнай. Цяпер працуюць 133 аўтакрамы. Сучасныя аўтакрамы — гэта не ўсім прывычныя фургон, яны маюць спецыяльнае тэхналагічнае і халадзільнае абсталяванне. Пакуль што аўтакрамы, згодна з патрабаваннямі адпаведнага стандарту, прыязджаюць у вёску не менш чым 2 разы штотыдзень. Плануецца — тры. Улічваючы, што кожная сучасная аўтакрама каштуе каля 80 мільёнаў рублёў, больш частых прыездаў крамаў на колах давядзецца пачакаць. Неабходна яшчэ мінімум 50 крамаў на колах. На жаль, спажывецкая кааперацыя не можа ўласнымі сіламі хутка вырашыць гэтае пытанне з-за фінансавых цяжкасцяў. Паводле слоў Гадада Галімава, было б нядрэнна, каб у Віцебскім аблвыканкаме, напрыклад, аб'явілі аб правядзенні акцыі — «Новыя аўтакрамы вёскам». Простыя вяскоўцы, безумоўна, будуць за гэта вельмі ўдзячныя.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельного участка общей площадью 0,1113 га в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в д. Новоселки Острошицко-Городокского сельсовета Минского района. Начальная цена – 20 000 000 бел. рублей. Подробное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 06.11.2008 г. Аукцион состоится **18.12.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **17.12.2008 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34.
Сайт в интернете: www.rlt.by.

УНП 690324015

Ліст у нумар

Якой шкалой вымераць гэту бяду?

Паважаная Вольга Мядзведзева, на жаль, не ведаю вашага імя па бацьку, што ўскладняе нашы зносіны нават у пісьмовай форме. Але выкласці свае думкі на аркушы паперы, на мой погляд, трэба, хоць штосьці «трымае за руку», пісаць не пісаць, напэўна гэта з серыі «мая хата з краю», бо за гады ўзнікшы недавер да вас, журналістаў, якія ў асноўным пішуць пад заказ, і нават калі з імі ўступаеш у кантакт, адкрыешся, так бы мовіць, то ў выніку ўсё сказаць ці недагаворыць. Таму кантактаваць з вашым братам асабіста ў мяне апошнім часам ніякага жадання няма. У тым ліку і з газетай «Звязда». Гэта не тая газета, часоў вайны або развітога сацыялізму. Але раптам нешта змянілася. Гэта нешта і прымушае мяне вадзіць ручкай па белым аркушы. Усяму віной ваш артыкул, Вольга. Называецца «Праз 20 гадоў...» Як гаварыў вялікі акцёр, шляхам трапнага пападання... ваш снарад трапіў прама ў сэрца. Тое, што я прачытаў, выклікала буру эмоцый. Прабачце, але 65-гадовы мужчына праслязіўся. Прычына?! Усё тое, што вы, паважаная, выклалі ў артыкуле — праўда. За некалькі хвілін перад вачамі прайшлі гэтыя 20 гадоў. Так, я пацвярджаю, тое, што здарылася ў армянскіх гарадах Спітаку і Ленінакане, для ўсіх савецкіх людзей — і беларусаў, і рускіх, і ўкраінцаў, і малдаван, і прыбалтаў, і каўказцаў, і людзей з сярэднеазіяцкіх рэспублік, людзей усіх нацыянальнасцяў, веравызнання — стала трагедыяй. Плакалі, гледзячы тэлевізар, чытаючы газеты, не толькі лідары краіны, не толькі забітыя горам армяне, але плакала ўся краіна. Гэта факт!

І таксама факт, тады мы ўсе былі разам. Мы разам перажывалі агульнае гора, што, упэўнены, у кожнай армянскай сям'і прымалася з удзячнасцю. Мяне глыбока закрануў ваш, паважаная Вольга, і вашага мужа (дарэмна ў артыкуле вы не ўзгадалі яго імя) парыў. Парыў маладосці, але маладых людзей, выхаваных на традыцыях: чалавек чалавеку — сябар і брат. Так было. І калі не ўсе былі такія адважныя, як вы, то смею вас запэўніць, душой і сэрцам усе былі там.

Праз усё вамі выпакутаванае пасланне чырвоным радком праходзіць шкадаванне аб тым, што стала з нашай вялікай краінай. Гэта таксама — землятрус, гэта таксама — бяда. На жаль, вярнуць назад тое, што зрабілі п'яніцы, нацыяналісты і здраднікі-кіраўнікі, якія пажадалі стаць удзельнымі бажкамі, нельга. Але мы, простыя людзі, не павінны забываць, што толькі разам мы — сіла. Калі нашы кіраўнікі будуць цягнуць коўдру на сябе, не лічачыся з патрэбамі суседзяў, ды і сваіх людзей, бяды яшчэ большай не прамінуць. Заакіянскія «акулы» не дрэмлюць.

Таму шчыра дзякую вам, Вольга, за мудры, своечасовы і вельмі патрэбны ўспамін аб падзеях 20-гадовай даўнасці, які, я думаю, не толькі мяне схіліў да разважанняў.

З павагай і пажаданнямі вам і вашай сям'і здароўя, дабрыні, міру і поспехаў.

Генадзь ЗАГАРЭЙ, *г. Слуцк.*

Чаму так доўга не вяртаюць банкаўскую картку?

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

Яшчэ 21 лістапада ў мінчаніна Дзмітрыя Дайнекі банкамат «праглынуў» яго картку. Хлопец адразу патэлефанаваў у «свой» банк, каб картку заблакавалі. Што і было аператыўна зроблена. А вось так жа аператыўна атрымаць яе назад у заяўніка чамусьці не атрымалася. Не мае карткі на руках ён і да гэтага часу.

Магчыма, сітуацыю некалькі ўскладняе тое, што картку выдаў адзін банк, а банкамат, які яе «праглынуў», належыць іншаму? Але ўсё роўна — ці не занадта вялікі тэрмін, асабліва калі ўлічыць, што ўсе падзеі адбываюцца на тэрыторыі аднаго горада? У «чужым» банку хлопцу адказваюць, што картку ўжо выслалі на адрас «роднага» банка, але ў «сваім» толькі разводзяць рукамі, маўляў, нічога не атрымлівалі. А як чалавеку некалькі тыдняў жыць без грошай?

Паводле слоў начальніка галоўнага ўпраўлення плацежнай сістэмы Нацыянальнага банка Івана Пішчыка, якому мы адрасавалі пытанні заяўніка, нейкіх вызначаных нарматываў па вяртанні банкаўскай карткі кліенту няма. «Трэба глядзець дамову паміж банкам і трымальнікам карткі — што па гэтым пытанні ў ім пазначана». Далей Іван Аляксеевіч пагадзіўся, што тэрмін «невяртання» ў нашым выпадку сапраўды занадта працяглы. «Магчыма, справа ў так званым чалавечым фактары? Звычайна патрэбны дзень-два».

Далей суразмоўца параіў заяўніку або звярнуцца са скаргай да кіраўніцтва «свайго» банка, або выкласці яе на адрас Нацыянальнага банка. Зразумела, будзе праведзена праверка, у тым ліку і па высвятленні прычын, чаму банкамат «праглынуў» картку, ці няма ў гэтым віны самога карыстальніка.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Пі сваё!

Першыя сокі ва ўпакоўцы «прызма»

Адзін з буйнейшых вытворцаў сокаў у Беларусі — ІП «Старая крэпасць» з Бабруйска — распачаў выпуск сокаў Prigat у супрацоўніцтве з міжнароднай кампаніяй Prigat International Limited.

Гэта сокавы брэнд у сегменце прэміум і адначасова першы сокавы брэнд, выпуск якога засвоены ў Беларусі ў супрацоўніцтве з міжнароднай кампаніяй. Prigat прызваны «пасунуць» у сегменце прэміум расійскіх і ўкраінскіх вытворцаў, якія фактычна манапалізавалі гэты перспектыўны сектар беларускага рынку. Новыя сокі беларускай вытворчасці пачалі паступаць у гандлёвую сетку краіны.

«Мы прадаём Prigat ва ўпакоўцы Tetra Prism аб'ёмам адзін літр ужо на тэрыторыі ўсёй краіны. Гэта першыя сокі ў Беларусі, якія будуць выпускацца ў прэміяльнай упакоўцы тыпу «прызма». Прадукт выпрабляецца з сыравіны, якасць якой кантралюе наш партнёр. Цяпер на рынак выведзены сокі 6 смакаў, але гэта толькі пачатак нашага супрацоўніцтва. У бліжэйшы час мы плануем пашырыць асартымент прадукцыі», — сказаў дырэктар ІП «Старая крэпасць» Віталій Бялоў. Дарэчы, прадпрыемства з красавіка гэтага года вырабляе сокі пад уласным брэндам «Сака-віты фрукт». Яны прадаюцца ва ўпакоўцы Tetra Brik ёмістасцю адзін і два літры.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Рэпартаж з колаў

«ТРЭБА ЧАСЦЕЙ СУСТРАКАЦЦА!»

Да канца снежня яшчэ некалькі тыдняў, і казачныя Дзяды Марозы толькі-толькі пачынаюць прымяраць свае чырвоныя кажухі, а Снягуркі пакуюць мяхі з падарункамі. Іншая справа, што «звяздоўскаму дэсанту» чакаць Новага года няма калі — прызы нашым падпісчыкам трэба дастаўляць ужо цяпер. Таму літаральна без паўзы працягваецца вандроўка па розных кутках Беларусі, у якіх жывуць нашы сябры — чытачы. Гэтым разам шлях ляжаў на Брэстчыну, а дакладней — у Пінск, дзе ўжо зачакаўся каляровага тэлевізара Сцяпан Баранюк.

Зрэшты, па добрай завядзёнцы мы не сталі абмяжоўвацца адным толькі візітам у Пінск, і па дарозе пастараліся зазірнуць яшчэ ў колькі райцэнтраў — пагутарыць з прадстаўнікамі мясцовых уладаў, пакінуць фірменныя звяздоўскія сувеніры найбольш руплівым паштальёнам у раённых вузлах паштовай сувязі...

У Клецку, Ганцавічах, Лунінцы, Іванава, Кобрыне кіраўнікі РВПС амаль аднагалосна засведчылі: падпіска ідзе па звыклай схеме — крыху больш марудна ў горадзе, больш актыўна па раёне. Прадстаўнікі вертыкалі таксама сведчылі, што хваляваца за вынікі падпісной гонкі пакуль што рана — але і сядзець склаўшы рукі нельга. Многія падпісчыкі з прыняццем рашэння цягнуць да апошняга моманту — ці то чакаюць атрымання зарплат ды пенсій, ці ўвогуле разважаюць: мо ва ўмовах няўхільнага крызісу лепш зэканоміць на духоўным сілкаванні... А мо справа зусім у іншым — прыглядаюцца людзі да розных выданняў, ацэньваюць перавагі? «Я і сам выпісваў спачатку адну газету, потым перайшоў на іншую — параўноўваю, выбіраю, — пагаджаецца з нашым меркаваннем начальнік Ганцавіцкага РВПС Міхаіл Пішч. — Так і кожны чытач шукае, дзе асабіста для яго інфармацыя цікавей».

...З усімі дарожнымі прыгодамі мы нават пачалі перажываць, каб не спазніцца ў Пінск, дзе на дзве гадзіны была прызначана сустрэча ў зале пасяджэнняў выканкама. Але тактыка «язык да Кіева давядзе» зноў не падвяла, і з запасам у некалькі хвілін «звяздоўскі дэсант» прыбыў у пункт прызначэння. «Прызёр наш хоць змог прыехаць?» — хваляваліся калегі. — «Тут ён, тут, — супакоілі нас спецыялісты ідэалагічнага аддзела Пінскага гарвыканкама. — Вунь інтэрв'ю нашаму мясцоваму тэлебачанню дае».

Сцяпан Васільевіч Баранюк — менавіта яму ўсміхнулася ўдача ў падпіснай латарэі — расказаў, што выпісвае газету больш як 30 гадоў. А калі дакладней, з 1975 года. І гэта сяброўства з выданнем склалася неяк адразу — калі ад астатніх выданняў, якія выпісваў, наш чытач пакрысе адмовіўся, то «Звязда» ў доме так і засталася, адзіная. «Падабаецца мне газета, змест яе, — крыху разгублена тлумачыў Сцяпан Васільевіч вялікай аўдыторыі такую вернасць. — Практычна ў кожным нумары знаходжу што-небудзь цікавае і карыснае. Ну і мова, канешне, гаворыць на карысць выбару — хоць сам я ў асноўным размаўляю па-руску, а то і на «трасянцы», але лічу, што каранёў губляць не трэба, варта памятаць аб сваім паходжанні». Апошнія два гады Сцяпан Васільевіч спрабаваў шчасця ў звяздоўскай латарэі, але ўсе ніяк не шанцавала, а тут — раз, і прачытаў у «Звяздзе» пра сваю ўдачу. Адразу паверыў старой сяброўцы — газеце, і запэўніў нас, што тэлевізар у доме лішнім не будзе: «Для такога падарунка заўжды месца знойдзецца!».

А нас прыемна ўразіла не толькі выпрабаванае часам сяброўства — тое, што «Звязду» многія выбіраюць раз і назаўжды, ведаем даўно — але перспектывы на будучыню. Вось простае назіранне: на сустрэчы прысутнічалі выкладчыкі і студэнты Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Апошнія ,чуваць было, спачатку гаманілі пра нешта сваё па-руску. А ўжо пры развітанні — пасля таго, як больш даведаліся пра гісторыю і сучасны стан газеты, актыўна паўдзельнічалі ў «звяздоўскай» віктарыне, і, дарэчы, многія выйгралі памятныя сувеніры, — казалі «дзякуй». Па-беларуску.

«Трэба часцей прыязджаць, ладзіць падобныя сустрэчы — вось пабачыце, тады многія і размаўляць будуць па-беларуску, і беларускамоўныя выданні пачнуць чытаць больш актыўна! Падпіска ў некалькі разоў вырасце», — заўважыла на сустрэчы кіраўнік ідэалагічнага аддзела Пінскага гарвыканкама Валянціна Кулак. Мы і не супраць, бо схема гэта дзейнічае проста: больш чытачоў на Піншчыне — больш удзельнікаў падпісной латарэі — больш прызоў, якія мы з задавальненнем уручым сябрам-чытачам. Так што — бачыце? — частата сустрэч залежыць ад абодвух бакоў...

Вікторыя ЦЕЛЯШУК,
Уладзімір ЗДАНОВІЧ,

Мінск—Клецк—Ганцавічы—Лунінец—Пінск—Іванава—Драгічын—Брэст—Кобрын—Баранавічы—Мінск.

P.S. *Адзінай лыжкай дзёгцю ў гэтай вандроўцы сталі дарожныя блуканні ў пошуках знакаў-паказальнікаў на той ці іншы горад. Дзіўна, але ў некаторых райцэнтрах Брэсцкай вобласці ёсць паказальнікі на Гомель, а на Брэст — і блізка няма. Калі нават сустрэчныя ДАІшнікі на пытанне, як лепей праехаць, каб не прапусціць патрэбны паварот, сарамліва адказваюць, што яны не мясцовыя, — тут міжволі разгубішся. Давялося распытваць сустрэчных вадзіцеляў, з якіх прыкладна кожны другі даваў-такі дакладныя ўказанні кшталту «адсюль налева, там усё проста і проста да скрыжавання, далей направа і на святлафоры зноў направа, а там убачыце». Дзякуй вялізны тым людзям, з дапамогай якіх мы ўсё ж не заблукалі паміж усімі аб'ездамі, мастамі і скрыжаваннямі. Але ўсё ж засмучае — чаму нават у XXI стагоддзі самай дакладнай мапай дарог аказваецца слоўнае апісанне?*

ISSN 1990 - 763X

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 9.12.2008 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 183,00
1 еўра	2 815,20
1 латвійскі лат	3 968,73
1 літоўскі літ	815,39
1 чэшская крона	109,64
1 польскі злоты	727,45
1 расійскі рубель	77,95
1 украінская грыўня	233,43

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў
Цэнтрабанк РФ

USD	28,0043
10 UAH	36,0107
1000 BYR	12,8401
EUR	37,0672

Курс у гандлёвых кампаніях (на 8.12.2008 г.)

USD	2175 / 2250

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2008 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

Прэзідэнт Беларусі выказаў спачуванні ў сувязі са смерцю Патрыярха Аляксія II

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста выказаў спачуванні Свяшчэннаму Сіноду Рускай праваслаўнай царквы, усім праваслаўным у сувязі з цяжкай стратай — смерцю Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія II.

«Гэта незаменная страта для праваслаўнага свету напоўніла нашы сэрцы глыбокім смуткам.

Усё жыццё Яго Святасці было аддадзена служэнню Богу і людзям. Патрыярх Аляксій II — найвялікшая гістарычная асоба, чалавек шчырай веры і малітвы, асабліва паважаны Прадстаяцель Царквы для мільёнаў праваслаўных вернікаў. За сваю самаадданую працу, сілу духу, спагадлівасць і любоў да бліжняга ён здабыў павагу свяшчэннаслужыцеляў і вернікаў.

Яго Святасць з бацькоўскай увагай ставіўся да Беларусі, быў для нас духоўным настаўнікам і верным сябрам. Вялікую страту, што спасцігла Рускую праваслаўную царкву, падзяляе ўвесь беларускі народ.

З цеплынёй і сардэчнай удзячнасцю я ўспамінаю нашы шматгадовыя сяброўскія адносіны і апошнюю сустрэчу ў Мінску месяц таму. Пастырскае слова Святейшага, яго падтрымка і малітвы заўсёды былі для мяне апорай.

У народнай памяці Святейшы Патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Аляксій II застанецца мудрым пастырам, чалавекам вялікай дабрыні і бязмежнай адданасці Царкве. Царства яму нябеснае і вечны спакой», — гаворыцца ў спачуванні.

Кіраўнік беларускай дзяржавы выказаў таксама спачуванні Прэзідэнту Расійскай Федэрацыі Дзмітрыю Мядзведзеву і ўсім расіянам.

«Беларусь карысталася асаблівай пастырскай увагай Аляксія II, з благаслаўлення якога зроблена шмат богаўгодных спраў на нашай зямлі. Мы страцілі шчырага сябра, які ўнёс неацэнны ўклад у справу ўмацавання беларуска-расійскага адзінства.

У гэтыя журботныя і цяжкія дні горыч незаменнай страты аб'ядноўвае нашы сэрцы. Беларусы назаўсёды захаваюць светлую памяць аб Аляксіі II», — адзначаецца ў спачуванні.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Пакідае Пастыр сцены храма,
Крочыць за пахмурны небакрай —
Ў тым Сусвеце, што завецца Рай,
Для Яго разнасцежана брама.

Ўсе Сусветы верай знітаваны,
Верай змацаваны нашы лёсы—
Не існуе храмаў без нябёсаў,
Не існуе Пастыра без храма.

У малітвах з намі Ён застаўся,
У званах, у шэптах пакаяння...
Не кажыце сёння расставанне,
Проста, Ён бліжэй да высі ўзняўся.

Ціхнуць кветкі у агульнай скрусе:
— Хай бы Ён пабыў яшчэ хоць трошкі...
У тым вянку блакітныя валошкі —
Краскі з-пад нябёсаў Беларусі.

(АД АЎТАРА: гэты фотаздымак я зрабіў летам 1995 года, калі па заданні «Звязды» мне пашчасціла на працягу некалькіх дзён быць побач з Аляксіем II у час яго афіцыйнага візіту ў Беларусь).

Спачуванне Высокапраасвяшчэннага Філарэта, Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі ў сувязі са смерцю Найсвяцейшага Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія Другога

Любыя аб Госпаду архіпастыры, пастыры, манахі, усе верныя дзеці Беларускай праваслаўнай царквы!

Зараз сэрца наша смуткуе аб смерці Найсвяцейшага Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія Другога.

Напярэдадні мы праслаўлялі ў песнапеннях Увядзенне Прасвятой Багародзіцы ў храм. У дзень жа святкавання гэтай царкоўнай урачыстасці ў прыстанак Нябесны ўвайшоў Першасвяціцель Рускай Царквы, Найсвяцейшы Уладыка Аляксій. Верым, што міласцівы Гасподзь, па малітвах Сваёй Прачыстай Маці, свяціцеляў зямлі Рускай і ўсіх святых, памілуе і дасць спачын нашаму Вялікаму Гаспадару і Айцу ў сялібах праведных.

З працамі Яго Найсвяцейшаства звязана цэлая эпоха ў жыцці Рускай праваслаўнай царквы. Яго ўзыходжанне на Патрыяршы прастол адбывалася ў тыя часы, калі нашу Айчыну чакала ўсебаковае абнаўленне. Перад Царквой стаяла найбольш сур'ёзная задача духоўнага асэнсавання падзей, што адбываліся, і малітоўнай цвёрдасці ў адраджэнні душы народа.

Гэты крыж лёг на плечы 15-га ў гісторыі Рускай Патрыярха — Найсвяцейшага Аляксія Другога. Нам, сучаснікам, немагчыма ацаніць подзвіг яго патрыяршага служэння. Неабходна, каб прайшлі дзесяцігоддзі, перш чым мы зможам убачыць той шырокі гарызонт, у якім працаваў гэты самы працаздольны чалавек нашага часу.

Сёння мы можам засведчыць, што адной з найважнейшых рысаў яго служэння была воля да збірання разагнаных авечак статку Хрыстовага ў Адзіную, Святую, Саборную і Апостальскую Царкву. Пад амафорам Найсвяцейшага Патрыярха Аляксія ўз'ядналася Руская праваслаўная царква, раздзеленая пасля рэвалюцыі на Маскоўскую Патрыярхію і Царкву Замежжа.

Асаблівую значнасць мае служэнне Яго Найсвяцейшаства для Беларусі. Ён першы ў гісторыі Патрыярх Рускай праваслаўнай царквы, які наведаў Белую Русь. Мы ўдзячныя Богу за тое, што такіх візітаў было шэсць. Кожны раз, саслужыўшы Найсвяцейшаму Патрыярху за Літургіяй, усе мы ўсведамлялі сваё дачыненне да Адзінай Апостальскай Царквы.

Апошні візіт Патрыярха адбыўся сёлета падчас святкавання 1020-годдзя Хрышчэння Русі. Мерапрыемствы, прысвечаныя гэтаму юбілею, праходзілі ў Расіі, на Украіне і ў Беларусі. І таму смерць Патрыярха пасля заканчэння гэтых урачыстасцяў быццам пячаткай сцвярджае волю нашых народаў да жыцця ў адзінстве, якое, згодна з апосталам Паўлам, «ёсць адзінства духу ў саюзе міру» (Эф.4:3).

У наступным 2009 годзе мы рыхтаваліся адзначаць васьмідзесяцігоддзе Яго Найсвяцейшаства. «Дзён гадоў нашых — семдзесят гадоў, а пры большай моцы гадоў — восемдзесят гадоў» (Пс.89:10), — сведчыць псалмошчык Давід. Сапраўды, набліжэнне Патрыярха да гэтага юбілею для ўсіх нас было з'явай яго вялікай моцы. І справа не толькі ў моцы здароўя цялеснай, якой з-за вялікай працы заставалася ў яго ўсё менш і менш. Справа ў мужнасці і духоўнай бадзёрасці, з якімі Найсвяцейшы Уладыка нёс свой паслух да самай смерці.

Духоўныя якасці цяпер спачылага Першасвяціцеля такія, што ўсе мы, верныя дзеці Маці-Царквы, набылі каля яго спакойную ўпэўненасць у заўтрашнім дні. Цвярозае мысленне і разважлівасць Яго Найсвяцейшаства пабуджалі нас да няспешнасці і ўдумлівасці ў прыняцці рашэнняў. Мір, які адпачываў на яго богалюбівай душы, быў поўны сапраўднага змірэння, хрысціянскай увагі і любові да бліжняга.

«Дарагая ў вачах Гасподніх смерць святых Яго» (Пс.115:6), — усклікае цар Давід. Таму цяпер, смуткуючы аб страце нашага Авы, мы молімся да Госпада: «Во свет, Хрысце, лица Твоего и с наслаждении Твоея красоты, егоже избрал еси, упокой, яко Человеколюбец». Амінь!

Філарэт,
Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі,
Патрыяршы Экзарх
усяе Беларусі

Касцёл сумуе разам з усімі хрысціянамі

Іерархі Каталіцкага Касцёла ў Беларусі сумную вестку пра смерць Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія II атрымалі падчас чарговага пленарнага пасяджэння Канферэнцыі Каталіцкіх Біскупаў у Беларусі. Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі архібіскуп Тадэвуш Кандрусевіч выказаў словы спачування ўсёй Праваслаўнай Царкве.

— Я асабіста добра ведаў гэтага чалавека, вельмі часта сустракаўся з ім на набажэнствах, — сказаў Мітрапаліт Тадэвуш Кандрусевіч аб памерлым Патрыярху. — Ён таксама прымаў мяне ў сваёй рэзідэнцыі. Напэўна, на яго лёс выпала шмат нялёгкіх спраў, якія ён павінен быў вырашыць.

Я добра памятаю той дзень, калі на пасаду ўступаў першы Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Барыс Ельцын. У той дзень Патрыярх сказаў яму: «Вы прымаеце абавязак кіраваць хворай краінай». Патрыярх, перш за ўсё, меў на ўвазе тое, што краіна была хворая духоўна. Бо тры пакаленні пераследу веры, тры пакаленні ганенняў на Царкву зрабілі сваё, і Патрыярху трэба было аднаўляць усё гэта. Сапраўды, адбудаваныя цэрквы, выдадзеная літаратура, адкрыццё семінарый і стварэнне новых дыяцэзій — усё гэта гаворыць аб тым, што ён сапраўды з гэтых кавалкаў, з гэтых асколкаў сабраў Царкву. Падчас яго служэння Маскоўскім Патрыярхам Руская Праваслаўная Царква стала вядомай ва ўсім свеце. Не так даўно ён быў у Беларусі на святкаванні 1020-годдзя хрышчэння Русі, падчас якога ён вельмі шмат гаварыў аб тым, што ўсе хрысціяне павінны быць адно. Павінен здзейсніцца заклік нашага Пана Езуса Хрыста — каб усе былі адно. Гэта быў заклік Езуса Хрыста перад Яго смерцю, Ён ведаў, што будуць разломы, будуць цяжкасці ў Яго Царкве, у адзінай Царкве, бо Ён стварыў адзіную Царкву. Гэтыя разломы — гэта рана, якая кровачыцьць да сённяшняга дня. Хрыстус заклікаў да адзінства хрысціянаў, у імя таго, каб мы ўсе разам сведчылі адно Евангелле, асабліва гэта важна сёння, у час секулярызму, калі чалавек сам адмаўляецца ад хрысціянскіх каранёў, у час, калі чалавек будуе сваё жыццё, сваю будучыню толькі на матэрыяльным фундаменце. Сённяшні фінансавы крызіс паказвае, што той, хто будуе толькі на матэрыяльным фундаменце, будуе толькі на пяску. Таму змаганні Патрыярха маюць вельмі вялікае значэнне. Мы да сэрца прынялі гэтую вестку з Масквы пра тое, што памёр Патрыярх. Усе каталіцкія біскупы Беларусі і шматлікія святары, прысутныя на сённяшнім пленарным пасяджэнні Канферэнцыі Біскупаў, памаліліся аб супакоі душы памерлага Патрыярха.

Канферэнцыя Каталіцкіх Біскупаў у Беларусі накіравала спачуванні Свяшчэннаму Сіноду Рускай праваслаўнай царквы.

«Спачылы а Госпадзе Прадстаяцель Рускай праваслаўнай царквы ўзначальваў і кіраваў ёю ў асабліва цяжкі час пасля трох пакаленняў ганенняў, — нагадалі каталіцкія біскупы. — Ён сапраўды стаў яе збіральнікам. Падчас яго патрыяршаства Руская праваслаўная царква адрадзілася, акрэпла, заваявала аўтарытэт ва ўсім свеце і развіла адносіны з грамадствам і з іншымі рэлігіямі і канфесіямі, у тым ліку з Каталіцкай Царквой, імкнучыся да пажаданага Хрыстом адзінства, каб сумесна сведчыць сучаснаму свету выратавальную ісціну Евангелля Хрыстова.

У памяці ўсіх хрысціян Беларусі засталіся візіты Яго Свяцейшаства на нашу Радзіму, і асабліва апошні, з нагоды 1020-годдзя хрышчэння Русі, які адбыўся 23—25 кастрычніка гэтага года і падкрэсліў добрыя адносіны, якія склаліся паміж нашымі Цэрквамі.

Біскупы Рымска-каталіцкай царквы ў Беларусі, выказваючы свае самыя глыбокія спачуванні Рускай праваслаўнай царкве, узносяць малітвы да Бога за душу добрай памяці новапрастаўленага перад Богам Аляксія II і просяць міласэрнага Госпада прыняць у Царства нябеснае свайго слугу і ўзнагародзіць яго вечным пакоем і радасцю знаходжання з Ім разам са святымі».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Абзац

■ У Мінску напярэдадні Новага года арганізуюцца рэйды па выяўленні фактаў неабгрунтаванага завышэння цэнаў. Спецыялісты правяраюць як аб'екты рознічнага гандлю, так і рынкі. Старшыня Мінгарвыканкама Міхаіл Паўлаў даручыў падатковай службе і ГУУС аказаць упраўленню цэнавай палітыкі садзейнічанне ў спыненні фактаў неабгрунтаванага завышэння цэнаў напярэдадні святаў.

■ **У адзін з выхадных дзён з таксафонаў, размешчаных на вуліцах Валадарскага і Маркса ў Мінску, па спецлініі 102 пазваніў невядомы і паведаміў, што замініраваны ЧУП «Чабурэчная-кафэ» па вул. Валадарскага і памяшканне «Белпошты» па праспекце Незалежнасці, 10. Пры абследаванні выбуховых прыстасаванняў не выяўлена, эвакуацыя людзей не праводзілася. У ходзе правядзення комплексу аператыўных мерапрыемстваў затрыманы 11-гадовы вучань 5-га класа, які пасля правядзення следчых дзеянняў перададзены бацькам.**

■ У Мінску на вуліцы Ціміразева вадзіцель іншамаркі на пешаходным пераходзе збіў двух чалавек, што пераходзілі вуліцу на дазваляльны сігнал святлафора. У выніку мужчына памёр на месцы, жанчына з траўмамі змешчана ў бальніцу.

■ **Учора ў Мінску праходзіла акцыя «Аперацыя — эвакуацыя». Няправільна прыпаркаваныя аўтамабілі эвакуявалі 6 эвакуатараў. Ва УДАІ адзначаюць, што ў дзённыя гадзіны, як правіла, людзі парушаюць правілы паркоўкі ў цэнтры горада, а ў вячэрнія гадзіны і ноччу — у спальных раёнах. Уладальнікі эвакуяваных за няправільную паркоўку аўтамабіляў прыйшлі шукаць іх не на штрафныя стаянкі, а да будынка сталічнай Дзяржаўтаінспекцыі. За парушэнне правілаў прыпынення і стаянкі прадугледжаны штраф у памеры 0,5 базавай велічыні (1 базавая велічыня — Br35000), эвакуацыя транспартнага сродку Br11000 плюс кошт за захоўванне транспарту.**

■ Маскоўскія міліцыянеры канфіскавалі выбуховае прыстасаванне, пакінутае каля ўвахода ў парк «Кузьмінкі» каля помніка Воінупераможцу. Былі выяўленыя дзве 200-грамовыя бляшанкі з-пад кавы з сыпучай сумессю. Да іх быў прымацаваны ізалентай будзільнік. Пры экспертызе высветлілася, што ўнутры бляшанак знаходзілася выбуховая сумесь. Вядзецца пошук зламыснікаў.

Поўны абзац

■ **У Індыі 70-гадовая жанчына тыдзень таму нарадзіла дзіця і такім чынам стала самай старой у свеце мамай і адзінай у свеце жанчынай, што нарадзіла ва ўзросце больш за 70 гадоў. Яна і яе муж амаль 55 гадоў былі ў шлюбе, але не мелі дзяцей. Жанчына змагла зацяжарыць дзякуючы метаду штучнага апладнення. Здароўе дзяўчынкі нармальнае.**

■ Галоўная навагодняя ёлка Швейцарыі — 13-метровая прыгажуня, устаноўленая на плошчы перад парламентам краіны, не вытрымала націску стыхіі. Пад парывамі ветру, хуткасць якога перавышала 100 км/гадз, яна пераламалася папалам. Пры яе падзенні разбіліся ўсе ўпрыгажэнні і гірлянды. Цяпер улады вырашаюць, ці ўсталёўваць для гараджанаў новую вялікую ёлку, альбо дастаткова будзе некалькіх маленькіх, устаноўленых у многіх іншых раёнах сталіцы.

Открытое акционерное общество
«Белорусская валютно-фондовая биржа»

СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ,

которое состоится 24 декабря 2008 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Сурганова, 48-а.

Регистрация участников с 14.30 до 14.55.

Повестка дня собрания: «Об утверждении смет текущих расходов и капитальных вложений ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» на 2009 год».

Список лиц, имеющих право на участие в Общем собрании акционеров сформирован на основании реестра акционеров по состоянию на 02.12.2008 г.

Для регистрации участнику при себе необходимо иметь документы, удостоверяющие личность и подтверждающие полномочия на участие в собрании.

Телефон для справок: 306 34 64.

УНП 101541722.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства, при Мядельском райисполкоме

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенных в доход государства: **Лот № 1**: производственное здание, об. пл. 284,8 кв.м, г. Мядель, ул. Интернациональная, д. 18 а. Начальная цена – 95 881 000 бел. рублей. **Лот № 2:** здание пилорамы, об. пл. 766,2 кв.м, г. Мядель, ул. Интернациональная, д. 17. Начальная цена – 203 161 000 бел. рублей. Задаток 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Оплата за объект должна быть осуществлена в течение 2 месяцев и 25-ти дней с даты проведения торгов. Объекты продаются без условий. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **13.01.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **12.01.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактный телефон (8017) 2246134.
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

Прэзідэнт Беларусі аб'явіў падзяку ўдзельнікам Алімпіяды-2008 у Пекіне

За дасягненне высокіх спартыўных вынікаў на XXIX летніх Алімпійскіх гульнях 2008 года ў г. Пекіне (КНР), значны ўклад у падрыхтоўку выдатных спартсменаў і каманд Падзяка Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб'яўлена спартсменам і трэнерам, старшыням федэрацый, кіраўнікам іншых спартыўных ведамстваў. Адпаведнае распараджэнне Аляксандр Лукашэнка падпісаў 4 снежня.

Падзяка Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб'яўлена дэкану факультэта фізічнага выхавання Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.А. Куляшова Уладзіміру Шутаву за шматгадовую плённую працу, значны асабісты ўклад у развіццё навуковых даследаванняў у галіне фізічнага выхавання і падрыхтоўку спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі. За шматгадовую плённую працу, дасягненне высокіх вытворчых паказчыкаў Падзяка Прэзідэнта аб'яўлена работнікам РУВП «Беларускі аўтамабільны завод», ААТ «Магілёўтэхмантаж», ВРУП «Крычаўцэментнашыфер». Кіраўнік дзяржавы таксама адзначыў шматгадовую плённую працу і значны асабісты ўклад у развіццё журналістыкі рэдактара газеты «Шлях перамогі» і праграмы радыёвяшчання «Вілейскае раённае радыё» Марыі Кузаўкінай, шматгадовую плённую працу, узорнае выкананне працоўных абавязкаў брыгадзіра ААТ «Нафтазаводмантаж» г. Наваполацка Мікалая Ананчанкі. За шматгадовую плённую навукова-арганізацыйную дзейнасць, значны асабісты ўклад у навуковыя і практычныя распрацоўкі ў галіне малекулярнай спектраскапіі, люмінесцэнцыі і лазернай фізікі Падзяка Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб'яўлена саветніку — ганароваму прэзідэнту Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Мікалаю Барысевічу. Прэзідэнт адзначыў і шматгадовую плённую працу ў сферы распаўсюджвання перыядычных выданняў работнікаў арганізацый сістэмы «Саюздрук».

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Каманда Прэзідэнта Беларусі абгуляла дружыну Мінскай вобласці на старце рэспубліканскіх аматарскіх спаборніцтваў па хакеі

У стартавым паядынку Другіх рэспубліканскіх спаборніцтваў па хакеі сярод аматарскіх камандаў на прызы Прэзідэнцкага спартыўнага клуба каманда Прэзідэнта Беларусі абгуляла 6 снежня дружыну Мінскай вобласці — 11:6 (4:3, 5:1, 2:2), перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Паядынак, у якім сышліся папярэдні пераможца спаборніцтваў — каманда Прэзідэнта Беларусі і сярэбраны прызёр — дружына Мінскай вобласці, адбыўся на лёдзе мінскага Палаца спорту. Лік ужо на 2-й мінуце сустрэчы адкрыў Аляксандр Лукашэнка, які набраў у матчы 3 (2+1) балы па сістэме «гол плюс пас». Прэзідэнт таксама стаў аўтарам чацвёртай шайбы сваёй каманды і асісціраваў Паўлу Беламу пры дзевятым узяцці варот саперніка.

Калектыў газеты «Звязда» выказвае шчырыя спачуванні супрацоўніку рэдакцыі Пазнякову Віктару Анатольевічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

Организация УП «Институт БЕЛНИИЛИТ» преобразуется в открытое акционерное общество «БЕЛНИИЛИТ»

Предполагаемый размер уставного фонда создаваемого ОАО — 4 513 792 800 руб.

Предполагаемая номинальная стоимость акции создаваемого ОАО — 8 800 руб.

Предполагаемое количество акций создаваемого ОАО — 512 931 шт.

Справки про телефонам: 340 93 11, 341 08 22.

Открытое акционерное общество «Центроэнергомонтаж»,

расположенное по адресу: г. Минск, Велосипедный пер., дом 7. с целью последующего аннулирования приобретает в течение декабря 2008 г — января 2009 г. у акционеров Общества простые (обыкновенные) акции в количестве 60 000 шт. по цене 20 000 белорусских рублей за одну акцию, в том числе:

Код выпуска BY 6236180372 — 30 000 штук с целью последующего аннулирования.

Код выпуска BY 6236136465 — 30 000 штук с целью последующего аннулирования.

Информацию о покупке акций разместить в газете «Звязда».

Сбор заявлений производится в период с 10 декабря 2008 года по **14 января 2009 года** по адресу: г. Минск, Велосипедный переулок, дом 7.

Сделки купли-продажи будут заключаться **с 19 января 2009 года по 30 января 2009 года** на биржевом рынке.

Сроки, форма и порядок расчетов по сделкам определяются в соответствии с Типовыми условиями обращения негосударственных ценных бумаг в ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа», утвержденными решением Правления ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» от 14.10.2008 г. № 100.

УНП 100092167

Парламенцкі дзённік

НОВЫ ІМПУЛЬС

чакаюць айчынныя заканадаўцы ад візіту парламенцкай дэлегацыі Босніі і Герцагавіны

Гасцей прымалі ўчора ў абедзвюх палатах беларускага парламента. Падчас сустрэчы ў Палаце прадстаўнікоў яе кіраўнік **Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА** выказаў меркаванне, што практыка абмену візітамі на высокім узроўні дазволіць больш актыўна развіваць двухбаковае супрацоўніцтва Беларусі з Босніяй і Герцагавінай. Ён праінфармаваў, што будзе сфарміравана рабочая група па міжпарламенцкім супрацоўніцтве з Босніяй і Герцагавінай, і дадаў: «Мы, вядома ж, былі б удзячныя, калі б і з вашага боку такая рабочая група была сфарміраваная».

У парламенцкай дэлегацыі, якую ўзначальвае **старшынствуючы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнай асамблеі Босніі і Герцагавіны Ніко ЛАЗАНЧЫЧ,** запланавана мноства сустрэч, госці наведаюць беларускія прамысловыя прадпрыемствы.

Адказваючы на пытанні журналістаў, Ніко Лазанчыч заявіў, што прыярытэтам знешняй палітыкі Босніі і Герцагавіны з'яўляецца далучэнне да еўрапейскіх інтэграцыйных працэсаў. Аднак, паводле слоў кіраўніка дэлегацыі, гэта не азначае, што дзяржава «закрываецца» ад астатніх краін — яна гатовая да супрацоўніцтва, у тым ліку і з Беларуссю.

Групу па ўзаемадзеянні са Скупшчынай Босніі і Герцагавіны плануюць стварыць і ў верхняй палаце беларускага парламента. Падчас сустрэчы з замежнымі дэлегатамі старшыня Савета Рэспублікі **Барыс БАТУРА** адзначыў: «Нягледзячы на тое, што дыпламатычныя адносіны ў нас устаноўленыя 15 гадоў таму, у фазу актыўных дзеянняў мы яшчэ не ўвайшлі».

Ніко Лазанчыч быў з ім салідарны. Старшынствуючы Палаты прадстаўнікоў Скупшчыны не бачыць ніякіх прычынаў таго, каб палітычныя адносіны паміж нашымі краінамі не ўмацоўваліся. «Спадзяёмся, што і гэты візіт, і вядома ж, вашы візіты ў нашу краіну будуць моцным штуршком, каб умацаваць гэтыя адносіны», — дадаў ён.

Ала МАЧАЛАВА.

ОАО «Белорусский народный страховой пенсионный фонд»

ПОЗДРАВЛЯЕТ ВСЕХ С РОЖДЕСТВОМ И НОВЫМ ГОДОМ

И ОБЪЯВЛЯЕТ

об увеличении с 24 ноября 2008 года эффективной нормы доходности до 7,1 % по действующим договорам страхования в долларах США, евро и российских рублях на условиях Правил № 5 Добровольное страхование жизни («Срочное»); Правил № 8 Добровольное страхование жизни («Детское оберегающее»), действующих с 14.04.2006 г.; Правил № 9 Добровольное страхование жизни («Кредитное»); Правил № 10 Добровольное страхование жизни («Оберегающее»).

УНП 100083544

ГУЛЬЦЫ БАТЭ ПРАДАЮЦЬ ФУТБОЛКУ

На продаж выстаўлена футболка паўабаронцы БАТЭ Сяргея Крыўца, аўтара першага ў гісторыі гола беларускай каманды ў групавой стадыі Лігі чэмпіёнаў.

Свае аўтографы на ёй пакінулі ўсе гульцы беларускай каманды. Грошы ад продажу пойдуць на аперацыю па перасадцы сэрца для Мішы Ларына. Падобныя таргі — другая частка акцыі «Сэрца жыве», у межах якой вядомыя людзі выстаўляюць на продаж свае рэчы, каб дапамагчы сабраць 350 тысяч еўра, неабходных для лячэння Мішы Ларына. На мінулым тыдні свайго гаспадара знайшла акустычная гітара лідара «J:морс» Уладзіміра Пугача. Яе набылі супрацоўнікі мінскай транспартна-экспедыцыйнай кампаніі «СТА Лагістык». Яны выйгралі інтэрнэт-таргі, прапанаваўшы за інструмент 339 долараў ЗША, але ў выніку прыйшлі па гітару з чэкам аб пералічэнні 1960 долараў (больш за 1500 еўра).

Наступным удзельнікам акцыі стаў Сяргей Крывец, які забіў гістарычны для ўсяго беларускага футбола гол у вароты італьянскага «Ювентуса». Пачатковы кошт футболкі — 200 долараў ЗША. Таргі працягнуцца да 15 снежня. Інфармацыя пра тое, як набыць майку, пра Мішу Ларына і яго дабрачынных рахунках размешчана на сайце http://serca.tut.by, паведамляе tut.by.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства, при Червенском райисполкоме

ПРОВОДЯТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенных в доход государства объектов недвижимости, расположенных по адресу: Червенский р-н, д. Хвойники: **ЛОТ № 1** – навес для комбайнов (общ. пл. 650,7 кв.м). Начальная цена 134 887 000 бел. руб.; **ЛОТ № 2** – склад запасных частей (общ. пл. 332,2 кв.м). Начальная цена 59 646 000 бел. руб.; **ЛОТ № 3** – здание под гаражи (общ. пл. 940,6 кв.м). Начальная цена 178 903 000 бел. руб. Задаток в размере 10 % от начальной цены лота перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Оплата за объекты осуществляется в течение 2 месяцев и 25-ти дней с даты подписания протокола о результатах аукциона. Объекты продаются без условий. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **08.01.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **06.01.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактные телефоны (8017) 2246134, (80177) 739327.
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

ЗАВЯШЧАННЕ — ДАКУМЕНТ АСАБІСТЫ

Мы з жонкай — людзі ўжо сталага ўзросту і хацелі б зрабіць завяшчанне на дом і ўсю нерухомую маёмасць на сына і на дачку. Пры гэтым мы б хацелі, каб маёмасць дзеці атрымалі пасля нашай смерці, гэта значыць, пасля смерці бацькі і маці. Нам натарыус сказаў, што такое завяшчанне рабіць нельга. Уся маёмасць і дом завяшчаюцца дзецям пасля смерці бацькі.

ЖУР Ф.М., *Брэсцкая вобласць.*

Згодна з артыкулам 1040 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь, завяшчаннем прызнаецца волевыяўленне грамадзяніна па распараджэнні маёмасцю, якая яму належыць, на выпадак смерці. Пунктам 4 гэтага артыкула ўстаноўлена, што ў завяшчанні могуць утрымлівацца распараджэнні толькі адной асобы. Здзяйсненне завяшчання дзвюма ці больш асобамі не дапускаецца. Такім чынам, натарыус правільна заўважыў, што адно сумеснае завяшчанне ад імя мужа і жонкі рабіць нельга. А вось два асобныя завяшчанні вы зрабіць можаце.

Маёмасць, якая набыта мужам і жонкай у перыяд шлюбу, незалежна ад таго, на каго з іх яна зарэгістраваная, або на каго ці кім з іх унесены грашовыя сродкі, з'яўляецца іх агульнай сумеснай маёмасцю. Муж і жонка карыстаюцца роўнымі правамі на сумесна нажытую маёмасць і ў тым выпадку, калі адзін з іх у перыяд шлюбу быў заняты вядзеннем хатняй гаспадаркі, доглядам дзяцей або па іншых уважлівых прычынах не меў самастойнага заробку, калі іншае не прадугледжана Шлюбнай дамовай. Гэта не датычыцца толькі той маёмасці, якая належала мужу ці жонцы да ўступлення ў шлюб, а таксама атрыманай у перыяд шлюбу ў дар ці ў спадчыну. Такая маёмасць належыць мужу або жонцы на праве асабістай уласнасці.

Як прадугледжана артыкулам 1034 Грамадзянскага кодэкса, смерць удзельніка агульнай сумеснай уласнасці з'яўляецца падставай для вызначэння яго долі ў такой маёмасці і падзелу агульнай маёмасці або выдзелу з яго долі памерлага ўдзельніка. У спадчыну паступае толькі тая маёмасць, якая прыходзіцца на долю памерлага ўдзельніка.

Так, напрыклад, калі муж і жонка ў перыяд шлюбу пабудавалі дом, то незалежна ад таго, на чыё імя дом зарэгістраваны, ён з'яўляецца іх агульнай сумеснай уласнасцю. Згодна з артыкулам 24 Кодэкса аб шлюбе і сям'і, долі мужа і жонкі на агульную сумесную ўласнасць прызнаюцца роўнымі, калі іншае не прадугледжана Шлюбнай дамовай. У гэтым выпадку смерць асобы, на якую зарэгістраваны дом, нават пры наяўнасці завяшчання не пацягне за сабой пераход спадчыннікам усяго дома. Спачатку будзе ў адпаведнасці з артыкулам 1034 вызначана яго доля (1/2 дома), якая і будзе з'яўляцца спадчыннай маёмасцю. Другая палова дома застанецца ва ўласнасці перажыўшага мужа (жонкі).

Акрамя таго, артыкулам 1064 Грамадзянскага кодэкса прадугледжана, што непрацаздольныя муж (жонка) спадчынадаўца карыстаюцца правам на абавязковую долю ў спадчыне незалежна ад зместу завяшчання ў памеры не менш за палову долі, што належала б ім пры атрыманні спадчыны па закону. Непрацаздольнымі лічацца таксама асобы, якія дасягнулі пенсійнага ўзросту (мужчыны — 60 гадоў, жанчыны — 55 гадоў).

Такім чынам, завяшчанні, зробленыя кожным з вас паасобку на карысць дзяцей, насамрэч не пакінуць без маёмасці перажыўшых жонку ці мужа, іх інтарэсы абараняе закон. Тым не менш кожны з вас можа завяшчаць маёмасць, якая будзе належаць вам на момант смерці, не толькі дзецям, але і жонцы (мужу).

ФОНД «МИНСКОБЛГОСИМУЩЕСТВО»
«16» декабря 2008 года в 15.00 по адресу:
г. Минск, ул. Чкалова, 5 проводит повторный аукцион

по продаже здания, находящегося в собственности Стародорожского района, и права заключения договора аренды земельного участка, необходимого для его обслуживания.

На аукционные торги выставляется:

Здание склада (инв. № 645/С-4999) с забором, дорожкой и водоразборной колонкой, расположенное по адресу: Минская область, г. Старые Дороги, ул. Мира, 10 «А», общей площадью 131,6 кв.м, одноэтажное, 1993 года постройки и **право заключения договора аренды земельного участка, необходимого для обслуживания здания,** площадью 0,0542 га, сроком на 50 лет.

Начальная цена продажи единого предмета аукциона: 18 242 487 рублей (в т.ч. недвижимое имущество – 15 458 990 рублей, право заключения договора арены земельного участка – 2 783 497 рублей). **Сумма задатка** единого предмета аукциона 1 000 000 рублей.

Продавец недвижимого имущества: Инвестиционное строительное коммунальное унитарное предприятие «УКС Старые Дороги», расположенное по адресу: Минская область, г. Старые Дороги, ул. Мира, 10 Б, тел. (801792) 55891.

Подробное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 24 октября 2008 г. № 202.

1. Стародорожский райисполком принимает решение о предоставлении победителю аукциона земельного участка в течение 9 рабочих дней со дня проведения аукциона.

2. Победитель аукциона в течение 9 рабочих дней со дня проведения аукциона возмещает расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, а также расходы, связанные с формированием земельного участка, вносит плату, взимаемую за право заключения договора аренды. После внесения победителем аукциона названных платежей продавец имущества заключает договор купли-продажи недвижимого имущества, а Арендодатель земельного участка – договор аренды земельного участка.

3. Оплата за объекты недвижимости должна быть произведена победителем аукциона не позднее 31 декабря 2008 г.

Фонд «Минскоблгосимущество» (организатор аукциона) имеет право снять предмет аукциона в любой момент до даты проведения аукциона.

Все расчеты по сумме задатка производятся путем перечисления их на расчетный счет фонда «Минскоблгосимущество» № 3642000000028 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минске, код 795, ул. Мясникова, 32, УНН 100128686.

Заявки на участие в аукционе принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 312, тел. 224 57 09. Последний день подачи заявок — 15 декабря 2008 г. до 17.00.

«Еўрабачанне-2009»

Стаўкі зробленыя, ставак больш няма

Падрыхтоўка да міжнароднага конкурсу песні «Еўрабачанне», які налета пройдзе ў Маскве, у нашай краіне ўвайшла ў новую стадыю. Днямі прафесійнае журы агучыла імёны 15 выканаўцаў, адабраных для ўдзелу ў паўфінале нацыянальнага адбору — тэлевізійнага праект «ЕўраФэст». З іх ліку 15 снежня зноў жа рашэннем журы будуць абраныя фіналісты (максімум пяць чалавек), а ў студзені сваё важкае слова скажуць тэлегледачы, назваўшы два імені — асноўнага ўдзельніка «Еўрабачання» ад Беларусі і «запаснога» кандыдата, на ўсякі выпадак.

У паўфінале мы ўбачым і пачуем як добра знаёмых артыстаў (некаторых можна лічыць ужо ветэранамі «ЕўраФэсту»), так і амаль палову «новенькіх». Цалкам спіс выглядае наступным чынам:

1. Дамініка (бэк-вакалістка Тэатра песні Ірыны Дарафеевай, якая раней выступала пад сцэнічным імем Забава. Дарэчы, сама Ірына Дарафеева сёлета ў склад журы не ўвайшла — магчыма і з тых меркаванняў, каб асабістыя сімпатыі не паўплывалі на выбар канкурсантаў. Замяніла калегу ў судзейскай брыгадзе Іна Афанасьева). Выканае песню «My day».
2. Гурт «Вецер у галаве» (нягледзячы на тое, што гэта — іграki на полі «ЕўраФэсту» зусім новыя, журы, якое сёлета ўзначальвае Анатоль Ярмоленка, было ад выступлення калектыву ў захапленні). Спяюць «И — или — и».
3. Вікторыя Бялова (брэсцкая джазавая спявачка і актрыса) — «Don't give up from love».
4. Аляксей Крэчэт (удзельнік беларускага адбору на конкурс «Новая хваля-2008», уладальнік І прэміі міжнароднага эстраднага конкурсу «Залаты крыж-2008», які прайшоў на Мальце) — «Joy and freedom».
5. Дзядзя Ваня (Іван Вабішчэвіч, уладальнік спецпрыза Алы Пугачовай на «Новай хвалі-2008») — «Our Belarussia».
6. SingeRin (Кацярына Дудзіч) — «Don't think about it».
7. Гурт «Litesound» — «Miracle».
8. Дакота (Маргарыта Герасімовіч, фіналістка расійскага тэлепраекта «Фабрыка зорак-7») — «Цябе забываю».
9. Венера — «Big game».
10. Гюнеш — «Fantastic girl».
11. Гурт «Кола» і Лідзія Заблоцкая (яркія выразнікі нацыянальнага каларыту — беларуская мова ў сукупнасці з якаснай, «фарматнай» музыкай) — «Гудок».
12. Ганна Благава і Юрый Вашчук — «Позади».
13. Гурт «The Champions» — «Shake it Europe».
14. Аляксандр Патліс — «Кто сказал».
15. Пётр Елфімаў — «Eye, that never lie».

Пракаментаваць выбар прафесійнага журы мы папрасілі мастацкага кіраўніка тэлепраекта «ЕўраФэст» Аляксандра Ціхановіча. Паводле яго слоў, асноўнымі крытэрыямі суддзяў пры выбары былі — перш за ўсё песня, артыстычнае майстэрства і бездакорная інтанацыя артыстаў, а таксама пастаноўка нумара, хоць бы ў пачатковым варыянце. Усім паўфіналістам былі дадзены парады па дапрацоўцы конкурсных нумароў — камусьці параілі звярнуць увагу на бэк-вакал, камусьці прадумаць сцэнічнае рашэнне... «Безумоўна, выканальніцкі ўзровень гэтага года значна вышэйшы, чым быў раней, — мяркуе Аляксандр Ціхановіч. — Людзі пачалі разумець, што гэта за конкурс, падышлі да падрыхтоўкі сур'ёзна і адказна».

У 15, дарэчы, не аказалася некаторых папулярных артыстаў — так, адсеў не прайшлі Аляксандра Гайдук, Алена Грышанава, гурт «Топлес», Ганна Шаркунова, дуэт Вольга Плотнікава — Дзмітрый Врангель. У кулуарах кажуць — маўляў, не змаглі нічым здзівіць журы, у адрозненне ад больш удачлівых канкурэнтаў. Што пакідае спадзяванне пачуць усё ж на паўфінальным канцэрце, які адбудзецца 15 снежня ў прамым эфіры на Першым канале, нешта прынцыпова новае. І выбраць лепшае.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

На слыху

НЕ ПАГУЛЯЛІ

У в. Вышэвічы Пінскага раёна супрацоўнікі міліцыі і дзяржкантролю выявілі нечаканую кантрабанду.

Зазірнулі да аднаго жыхара ў хату, а там — 26 гульнявых аўтаматаў без дакументаў.

Тавар на суму 50 мільёнаў рублёў канфіскаваны.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

СЛЯДЫ БРАКАНЬЕРА ВЫВЕЛІ НА АРСЕНАЛ ЗБРОІ

Усё пачалося з сумеснага прыродаахоўнага рэйду, падчас якога работнікі Магілёўскай аблінспекцыі разам з супрацоўнікам Бялыніцкага лясгаса знайшлі тушу дзіка-сяголетка. На месца выклікалі следча-аператыўную групу Бялыніцкага РАУС.

Падчас праследавання па слядах парушальніка было знойдзена выкінутае ім паляўнічае ружжо ТОЗ-БМ. Калі сляды вывелі да дома непрацуючага грамадзяніна, супрацоўнікі міліцыі правялі вобыск. У выніку было знойдзена паляўнічае ружжо ІЖ-17, боепрыпасы да яго, самаробная малакаліберная вінтоўка з аптычным прыцэлам і боепрыпасамі, самаробны шротавы пісталет, патрон да пісталета ТТ, два патроны неўстаноўленай прыналежнасці да наразной зброі, траціілавая шашка. Уся канфіскаваная зброя была незарэгістраванай. Бялыніцкім РАУС узбуджана крымінальная справа.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НА ЧУЖЫМ НЕ РАЗБАГАЦЕЛІ

У мінулую нядзелю а палове дзявятай вечара на саракагадовую брастаўчанку каля парога дома па вуліцы Машэнскага напаў рабаўнік і выхапіў з рук сумачку, дзе былі дакументы і 600 тысяч рублёў. Але 24-гадовы нягоднік быў затрыманы нарадам аховы па гарачых слядах. А днём раней у Маларыце абрабавалі мужчыну на вуліцы Лермантава двое раней судзімых, сілай адабралі 200 тысяч рублёў і 1 тысячу долараў. Аднаго з рабаўнікоў ужо затрымалі, другога шукаюць праваахоўнікі.

Кар. «Звязды».

Вандруючы па мястэчках

Купалава калыска

Сёння — 439-годдзе самастойнасці Радашковічаў

Сучасныя Радашковічы — невялічкі гарадок у Маладзечанскім раёне з насельніцтвам блізу шасці тысяч чалавек. Раней жа гэта быў нават горад, што меў магдэбурскае права...

Мястэчка ўпершыню ўзгадваецца, паводле гістарычных архіваў, у 1447 годзе ў сувязі з будаваннем тут касцёла Св. Троіцы. Касцёл гэты, пабудаваны ў стылі класіцызму, месціцца і цяпер, бадай што, у цэнтры горада. Пазней у 1882 годзе тут быў хрышчоны будучы народны песняр Беларусі — Янка Купала. Але гэта пасля...

На пачатку ж гісторыі блізу Радашковічаў рассяліліся плямёны шнуравай керамікі — нядзіўна, што зараз тут знаходзіцца найвялікшы ў Беларусі завод па вырабе керамікі. Радашковічы заўжды былі пэўным памежкам паміж культурамі, плямёнамі, дзяржавамі...

Так, дзесьці да VI стагоддзя гэта была самая ўскраіна рассялення балцкіх плямёнаў. Пазней іхняе месца занялі крывічы. З Х стагоддзя гэтыя землі ўваходзілі ў склад Полацкага княства, былі ягоным памежжам. Па некаторых археалагічных звестках, якраз тады Радашковічы і ўзніклі ў зліцці рэк Вязынка і Гуйка ў Рыбчанку, услед за Маладзечнам і Лебедзевам. Назоў жа горада пайшоў ад слова «Рада» — нават і сёння мясцовыя жыхары менавіта так гэты горад і называюць, з націскам на першы склад. Каля Радашковічаў з 1248 года праходзіла пачатковая мяжа новай дзяржавы Вялікага Княства Літоўскага...

Даехаць да Радашковічаў можна даволі проста: дастаткова альбо праехаць 40 кіламетраў ад Мінска ў бок Вільнюса ці, калі вы жадаеце атрымаць пэўную долю рамантызму, правандраваць у электрычцы каля 30 хвілінак да станцыі Радашковічы, дзе вам прыйдзецца пачакаць пэўнага аўтобуса.

У гэтых мясцінах вас чакаюць вельмі прыгожыя краявіды: шматлікія пагоркі, рачулкі, хутарочкі — у дадатак сонечнае надвор'е, і, здаецца, болей нічога непатрэбна. Нездарма ж у гэтых мясцінах вырас малады Іван Луцэвіч! Насамрэч, калі праглядзець ягоную біяграфію, то можна заўважыць, што Радашковічы займалі далёка не апошняе месца ў жыцці будучага паэта. Так, калі памёр бацька і маладому Янку давялося ўскінуць усе сямейныя цяжкасці на свае плечы, у 1903 годзе ён уладкоўваецца тут на пасаду пісара ў судовага следчага Андруцкага. А ўжо праз дзесяць гадоў тутака Мінскім беларускім артыстычным гуртком была пастаўлена купалаўская «Паўлінка». І дзякуючы перапляценням лёсу, менавіта тут ён пазнаёміўся з рэдактарам і выдаўцом першай беларускай газеты «Наша ніва», які і прапанаваў Купалу стаць яе рэдактарам...

Цяпер Радашковічы афіцыйна завуцца пасёлкам гарадскога тыпу. Раней жа яны былі і вёскай, і горадам: павятовым, заштатным і цэнтрам воласці. Так, упершыню званне горада яны атрымалі ў 1549 годзе, а ўжо праз 20 гадоў і магдэбургскае права — права горада на самакіраванне. Воляй лёсу герб, сэнс якога яшчэ нават і сёння не цалкам зразумелы геральдыстам, з'явіўся ў Радашковічаў, як ні дзіўна, толькі ў 1792 годзе. І ўжо ў наш час, зацверджаны 17 лістапада 1999 года Маладзечанскім раённым Саветам дэпутатаў, герб атрымаў свой цяперашні выгляд: «У сярэбраным полі «барочнага», ці «германскага», шчыта паясная выява Святога Стэфана, закіданага камянямі». Гісторыя хрысціянства расказвае аб тым, што гэты святы пакутнік першага стагоддзя новай эры быў забіты за сваю палымяную прапаведзь. Падчас гэтага ён папрасіў: «Госпадзі! Ня ўміні ім граху сяго»...

Менавіта ў Радашковічах, пры дапамозе тамашняга ксяндза, у 1922 годзе Аляксандар Уласаў урачыста адчыніў дзверы беларускай гімназіі імя Францыска Скарыны, што, варта сказаць, ва ўмовах польскай акупацыі было амаль што немагчыма. Менавіта ў гэтай гімназіі навучаўся і будучы народны паэт Беларусі Яўген Скурко, больш вядомы пад псеўданімам Максім Танк. У гімназіі ставіліся п'есы, літаратурныя вечарыны, выдаваліся рукатворныя часопісы... У 1928 годзе яна была зачыненая польскімі ўладамі, як «радыкальная па нацыянальным пытанні».

Дык вось, калі прайсціся ад школы ўздоўж цэнтральнай вуліцы, як калісьці хадзіў знакаміты мастак Язэп Драздовіч, можна ўбачыць каталіцкія і яўрэйскія могілкі XIX ст., і ансамбль паўвекавой забудовы, і, безумоўна, амаль шасцісотгадовы касцёл. У самым канцы вуліцы, перайшоўшы цераз рачулку, напаткаеш помнік Герою Савецкага Саюза капітану Міколу Гастэлу, які падчас Вялікай Айчыннай вайны тут здзейсніў сваю гераічную атаку.

Сапраўды, уся гісторыя Радашковічаў ахутаная не толькі культурным мінулым, але і сапраўдным вайсковым. Так, яшчэ падчас Лівонскай вайны XVI ст. у павятовым гарадку адбылася сустрэча войскаў Жыгімонта II Аўгуста і Івана IV Жахлівага. Бітва, аднак, так і не адбылася: напужаны Іван не рашыўся пачынаць вайсковых дзеяў, а сам Жыгімонт так і не прыехаў да месца дыслакацыі беларускіх войскаў. Такім чынам, Радашковічы сталі «месцам змірэння» беларусаў і рускіх.

Пазней, падчас так званай «Невядомай Вайны», Радашковічы былі поўнасцю знішчаныя войскамі цара Аляксея Міхайлавіча. А ў 1708 годзе тут адбыліся перамовы між шведскім каралём Карлам XII і самаабвешчаным вялікім князем літоўскім Станіславам Ляшчынскім, які, паводле дамовы, абяцаў зрабіць ВКЛ воласцю Швецыі. Ляшчынскі, праўда, нядоўга ўтрымаўся ля ўлады, а шведы ў гэтым жа годзе прайгралі Палтаўскую бітву.

Было ў Радашковічах і рэвалюцыйнае мінулае...

Увогуле Радашковічы, гэта цудоўная мясціна, якая змяшчае ў сабе прыродную прыгажосць і чалавечую геніяльнасць, насычанасць гісторыі і супакоенасць філасофіі. Каго гэтая зямля толькі ні пабачыла: Я. Купала, М. Танк, Б. Тарашкевіч, С. Рак-Міхайлоўскі, Ф. Стацкевіч, А. Уласаў, А. Гаштольд, Б. Сфорца, Глябовічы, Масальскія, Агінскія, Радзівілы!.. Пабываць у гэтым мястэчку варта!

Мікола ТАМАШЭВІЧ.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Сведения об объектах республиканской собственности, подлежащих разгосударствлению и приватизации

Полное и сокращенное наименование объекта разгосударствления и приватизации, его ведомственная принадлежность			Производственное республиканское унитарное предприятие «Промсвязь» УП «Промсвязь» Министерство связи и информатизации Республики Беларусь	Республиканское производственное унитарное предприятие «Белвторполимер» УП «Белвторполимер» Министерство торговли Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Брестсортсемовощ» РУП «Брестсортсемовощ» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь	Производственное республиканское унитарное торфопредприятие «Браславское» УП «Браславское» Министерство энергетики Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Борисовский завод агрегатов» РУП «Борисовский завод агрегатов» Министерство промышленности Республики Беларусь	Комплектующее оптово-торговое республиканское унитарное предприятие «Стройкомплект» РУП «Стройкомплект» Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь
Адрес			220013, г. Минск, ул. П. Бровки, 18	230003, г. Гродно, ул. Скидельское шоссе, 20	225320, Брестская обл., г. Барановичи, ул. Домашевичская, 8а	211972, Витебская обл., Браславский р-н, д. Ахремовцы	222517, Минская обл., г. Борисов, ул. Полка Нормандии-Неман, 1а	220012, г. Минск, ул. Чернышевского, 10а
Вид деятельности объекта разгосударствления и приватизации, укрупненная номенклатура выпускаемой продукции			Производство аппаратуры связи, станций проводного вещания, платежных терминалов, телефонных аппаратов	Производство пластмассовых плит, полос, труб и профилей, прочих пластмассовых изделий; обработка неметаллических отходов и лома	Розничная и оптовая торговля семенами овощных, кормовых, цветочных культур, посадочными материалами	Производство торфяных брикетов. Топливные брикеты	Производство изделий общемашиностроительного применения, производство двигателей и турбин; турбокомпрессоры, пневмокомпрессоры, насосы масляные и водяные, фильтры масляные	Оптовая торговля
Положение на рынке			Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Занимает доминирующее положение	Занимает доминирующее положение	Не занимает доминирующего положения
Планируемые сроки разгосударствления и приватизации			4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.
Предполагаемый способ разгосударствления и приватизации			Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Орган, осуществляющий разгосударствление и приватизацию данного объекта, и его местонахождение			Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Гродненский областной территориальный фонд государственного имущества 230023, г. Гродно, ул. 17 сентября, 39	Брестский областной территориальный фонд государственного имущества 224006, г. Брест, ул. Ленина, 11	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8
Численность работающих, чел.			501	149	42	135	1700	30
Сроки предъявления претензий			Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
Предполагаемый размер уставного фонда создаваемого ОАО (начальная цена продажи), рублей			28 455 688 800	12 653 581 600	555 680 400	4 125 946 000	39 418 060 332	2 398 734 003
Стоимость основных фондов – всего, рублей			21 788 272 570	10 247 857 177	332 132 895	2 482 605 153	33 269 350 709	1 361 498 102
Площадь земельного участка, занимаемого объектом, га			6,8124	4,8072	4,3163	315,7	Завод – 16,412 Филиал (СПК) – 2 841,0365	нет
Наличие принадлежащих предприятию долей (паев, акций) в активах других предприятий, рублей			56 667 180	478 940	2 200 000	нет	31 455 602	2 953 750
Объекты интеллектуальной собственности в составе нематериальных активов, рублей			нет	нет	нет	нет	нет	нет
Финансовое состояние объекта, рублей	Балансовая прибыль		268 497 068	698 306 572	23 885 311	108 021 424	5 214 032 742	230 370 416
	Задолженность	кредиторская	1 263 490 272	382 776 301	238 989 732	161 199 115	6 928 373 741	49 265 997
		дебиторская	1 912 296 714	652 683 303	126 093 498	33 870 184	3 891 430 016	40 902 816

Республиканское унитарное Могилевское автотранспортное предприятие «Облавтотранс» с 20 республиканскими унитарными дочерними автотранспортными предприятиями (Белыничский «Автомобильный парк № 7», Бобруйский «Автобусный парк № 2», Быховский «Автомобильный парк № 6», Глусский «Автомобильный парк № 15», Горецкий «Автомобильный парк № 17», Кировский «Автомобильный парк № 17», Климовичский «Автомобильный парк № 9», Кличевский «Автомобильный парк № 16», Костюковичский «Автомобильный парк № 8», Кричевский «Автобусный парк № 3», Круглянский «Автомобильный парк № 24», Могилевский «Автобусный парк № 1», Могилевский «Автобусный парк № 4», Мстиславский «Автомобильный парк № 12», Осиповичский «Автомобильный парк № 19», Славгородский «Автомобильный парк № 21», Хотимский «Автомобильный парк № 23», Чаусский «Автомобильный парк № 10», Чериковский «Автомобильный парк № 20», Шкловский «Автомобильный парк № 5») РУМАП «Облавтотранс» Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь	Производственное республиканское унитарное предприятие «МИНСКИЙ МЕХАНИЧЕСКИЙ ЗАВОД ИМ. С.И. ВАВИЛОВА» УП «ММЗ им. С.И. Вавилова» Министерство промышленности Республики Беларусь	Научно-производственное республиканское унитарное предприятие «ИНСТИТУТ БЕЛНИИЛИТ» УП «ИНСТИТУТ БЕЛНИИЛИТ» Министерство промышленности Республики Беларусь	Производственное республиканское унитарное предприятие «Минский моторный завод» совместно с дочерним республиканским унитарным предприятием «Торговый дом моторного завода», г. Минск УП «ММЗ» Министерство промышленности Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Грузовой автопарк № 5» РУП «Грузовой автопарк № 5» Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь	Научно-производственное республиканское унитарное предприятие «Энергетическая стратегия» РУП «Энергетическая стратегия» Министерство энергетики Республики Беларусь
212030, г. Могилев, ул. Гомельское шоссе, 1	220023, г. Минск, ул. Макаенка, 23	220118, г. Минск, ул. Машиностроителей, 28	220070, г. Минск, ул. Ваупшасова, 4	220024, г. Минск, п/у Колядичи, ул. Бабушкина, 27	220029, г. Минск, ул. Киселева, 22
Перевозки автобусами, деятельность автомобильного грузового транспорта	Производство оптической и оптико-механической продукции; производство частей и принадлежностей автомобилей и их двигателей	Разработка конструкторской и технологической документации; изготовление образцов технологического оборудования для получения литых заготовок из черных и цветных металлов	Производство дизельных двигателей внутреннего сгорания, запчастей к ним, алюминиевое литье	Грузоперевозки	Исследования и разработки в области естественных наук и инженерии
Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Занимает доминирующее положение	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения
4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.
Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8
3101	3 426	179	7921	158	12
Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
49 110 001 600	135 369 335 200	4 513 792 800	281 376 353 286	8 024 102 991	188 104 400
100 383 000 000	92 982 721 174	2 759 118 060	199 929 471 276	9 244 025 125	85 215 182
82,7129	35,7499	4,3223	7690,51	9,7442	нет
207 000 000	1 451 635 514	нет	311 367 869	нет	5 400 000
13 000 000	2 641 420	нет	1 181 250	нет	нет
2 134 000 000	11 856 705 005	38 557 675	66 993 674 233	-593 307 450	71 180 610
31 680 000 000	13 168 846 252	4 899 448 051	59 759 000 000	386 229 697	62 621 128
4 965 000 000	14 765 840 471	770 547 917	40 373 000 000	362 245 125	263 473

Чытачы ўзнімаюць праблему

«Няўжо нам непатрэбная «Сусветная і айчынная мастацкая культура»?»

У рэдакцыю «Звязды» паступаюць тэлефанаванні і лісты адносна новай школьнай праграмы. Найбольш пытанняў выклікала ліквідацыя прадмета «Сусветная і айчынная мастацкая культура». Многія цікавяцца: хіба правамоцна замяняць гэты надзвычай важны прадмет чарчэннем, якое ўведзена ў школьны расклад з гэтага навучальнага года?

Аргументы вучняў — у наступных лістах.

Каму перашкаджала СМК?

Рашэнне зняць прадмет са школьнай праграмы — даволі неасцярожны крок. Бо гаворка ідзе аб духоўным развіцці асобы. Сама назва прадмета, калі расшыфраваць яе цалкам, гучыць так: «Сусветная і айчынная мастацкая культура». У першую чаргу, айчынная: культура нашай краіны, нашага народа. Гэта нашы карані і наша гісторыя. Мігель дэ Сервантэс сказаў: «Гісторыя — скарбніца нашых дзеянняў, сведка мінулага, прыклад і павучанне для сучаснага, перасцярога для будучага». Менавіта гісторыя і культура кожнага народа робіць яго ўнікальным, непаўторным. Толькі ведаючы мінулае сваёй краіны, яе жыхар можа па праву лічыць сябе часцінкай нацыі.

Самая важная рыса СМК заключаецца ў тым, што гэты прадмет пашырае кругагляд вучня, дапамагае лепш арыентавацца ў культуры розных краін. Гэта ўплывае на ўзровень эрудыцыі і агульную дасведчанасць. На ўроках СМК дзецям даюцца тыя азы, якія павінен ведаць кожны больш ці менш развіты чалавек. Урокі СМК таксама маглі паўплываць на фарміраванне ўласнага светапогляду вучня. На іх ён вучыцца адчуваць, мысліць.

Хтосьці скажа: «Няхай культуру вывучаюць тыя людзі, якім гэта цікава». Кожны вырашае для сябе. Але ж мы сутыкаемся з тымі ці іншымі пластамі культуры паўсюдна: гэта і архітэктурныя стылі, і віды жывапісу, і жанры літаратурных твораў; гэта музыка, тэатр і кіно. Усё ж больш прыемна, калі ведаеш, дзе ўзнікла тая ці іншая плынь, хто быў яе прадстаўніком і ці ёсць у тваім родным горадзе будынкі ў стылі, напрыклад, барока.

Жыццё кароткае, а мастацтва вечнае. І каб не страціць творчую працу, якая ствaралася тысячагоддзямі, трэба яе ведаць, любіць і берагчы.

Кацярына АЛЯКСАНДРАВА, вучаніца 11 класа гімназіі № 1 г. Мінска.

У кожнага вучня ёсць свой любімы прадмет. Прадмет, які мяне ўразіў, — СМК (сусветная мастацкая культура). У нас выкладала цудоўная настаўніца — Немзер Дора Ізраілеўна, вельмі адукаваны і працавіты чалавек. Стылем яе выкладання мастацтва і ўсяго таго, што з ім звязана, захапляліся амаль усе вучні. Яна цудоўна ведала ўсё тое, што даносіла да нас. Наша настаўніца паспрабавала ўзрасціць кветку любові да Вялікага мастацтва, культуры, кветку веры ў сябе. Гэта былі не сухія ўрокі, яны вылучаліся з шэрагу звычайных школьных дзён вельмі яркімі колерамі. У маім класе вучні гавораць аб уроках СМК так: «Цікавая інфармацыя для развіцця і вывучэння; на кожным уроку мы даведваліся аб нечым новым і былі зацікаўленыя гэтым; было цікава паслухаць пра жыццё людзей, якія жылі ў іншых стагоддзях, вельмі далёкіх ад нашага».

У гэтым годзе СМК вырашылі выкрасліць са школьнай адукацыйнай праграмы. Чаму так адбылося? На мой погляд, культуру павінен вывучаць і ведаць кожны з нас. Культура дапамагае чалавеку ўзняцца на больш высокі ўзровень развіцця.

Мы жадаем, каб у школах, гімназіях і ліцэях зноў вывучалі гэты важны і цікавы прадмет — сусветную мастацкую культуру!

Крысціна БАЛАБОЛАВА, вучаніца 11 класа гімназіі № 174 г. Мінска.

* * *

А вось яшчэ меркаванні школьнікаў.

Марына ХАНЕЦКАЯ, 11-класніца СШ № 90 г. Мінска:

— СМК павышае агульную адукаванасць, пашырае кругагляд вучняў. Мы не толькі даведаліся шмат новага аб свеце — мы адкрывалі новае ў сабе, развіваліся як асобы.

Ганна ХАДАРОВІЧ, 9-класніца СШ № 186 г. Мінска:

— Лічу, што адмена курса СМК — гэта памылка. Для мяне гэтыя ўрокі заўсёды былі святам.

Вікторыя КУРЫЛІНА, СШ № 210:

— СМК — гэта ўрокі выхавання чалавечай душы. Я вучуся ў 11 класе. Мне пашчасціла, што я паспела прайсці поўны курс гэтага прадмета.

Вікторыя ШАКОЛІНА, гімназія № 1 г. Мінска:

— Дзякуючы настаўніцы Чарнышовай Маргарыце Пятроўне я маю ўяўленне аб гісторыі культуры, магу разважліва ацэньваць сучасныя творы мастацтва, параўноўваць іх з класікай. Урокі СМК дапамаглі сфарміраваць уласны стыль і густ... Нельга пазбаўляць школьнікаў гэтага цудоўнага прадмета! Мне балюча думаць, што мая маленькая сястрычка, якая ў наступным годзе пойдзе ў школу, не атрымае ўрокаў СМК. Не варта ставіць крыж на гэтым прадмеце!

Соф'я ЕРМАЛОВІЧ, гімназія № 8 г. Мінска:

— Няўжо нельга вярнуць СМК? Памылкі рабіліся заўсёды, але — трэба своечасова іх выпраўляць!

Вікторыя САЦУТА, гімназія № 15 г. Мінска:

— Вельмі шкада, што курс СМК выключылі са школьнай праграмы. Гэты прадмет у пэўным сэнсе змяніў маё жыццё... Мне крыўдна за дзяцей, якія не сутыкнуцца з гэтым прадметам.

* * *

Па каментарый да ўзнятага пытання мы звярнуліся ў Міністэрства адукацыі Беларусі.

У МІНІСТЭРСТВЕ АДУКАЦЫІ РАЗГЛЕДЖАНЫ ЗВАРОТ З УСТАНОВЫ «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА». ПАВЕДАМЛЯЕМ НАСТУПНАЕ.

У адпаведнасці з Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2008 г. № 15 «Аб асобных пытаннях агульнай сярэдняй адукацыі» Міністэрствам адукацыі распрацаваны вучэбныя планы для ўсіх тыпаў агульнаадукацыйных устаноў, у якіх прыведзены ў раўнавагу змест вывучэння вучэбных прадметаў прыродазнаўча-матэматычнага і гуманітарнага цыклаў. Пытанні айчыннай і сусветнай мастацкай культуры ўлічаны пры вывучэнні вучэбных прадметаў «Сусветная гісторыя», «Гісторыя Беларусі», «Руская літаратура», «Беларуская літаратура», «Музыка», «Выяўленчае мастацтва». Акрамя гэтага, на факультатыўных занятках па жаданні вучняў і іх законных прадстаўнікоў можна вывучаць вучэбны прадмет «Айчынная і сусветная мастацкая культура».

Для пашырэння ведаў вучняў у адукацыйнай галіне «Мастацтва» Міністэрствам адукацыі зацверджаны больш як 60 праграм факультатыўных заняткаў, якія размешчаны на сайце навукова-метадычнай установы «Нацыянальны інстытут адукацыі» (www.adu.by).

Нагадваем таксама, што ва ўстановах пазашкольнага выхавання і навучання рэспублікі вучні могуць наведваць аб'яднанні па інтарэсах з мэтай вывучэння розных відаў нацыянальнага і замежнага мастацтваў.

К.С. Фарыно, намеснік міністра.

НЯДБАЙНАСЦЬ І ЯК З ЁЙ ЗМАГАЦЦА

НЯДБАЙНЫЯ БАЦЬКІ КАМПЕНСУЮЦЬ ДЗЯРЖАВЕ ЎСЯГО ТРЭЦЬ ЗАТРАТ НА ЎТРЫМАННЕ ІХ ДЗЯЦЕЙ

Аб тым, як складваецца сітуацыя ў гэтай галіне, карэспандэнт БЕЛТА гутарыць з **начальнікам аддзела па справах няпоўнагадовых і моладзі Генпракуратуры Беларусі Валерыем ІВАНОВЫМ.**

— Можна гаварыць, што многія статыстычныя паказчыкі па выкананні патрабаванняў дэкрэта № 18 палепшаны, большая колькасць дзяцей, адабраных раней у бацькоў па рашэнні камісій па справах няпоўнагадовых, вернуты ў сем'і. За дзевяць месяцаў гэтага года такіх дзяцей вернута больш як 3,4 тыс. Акрамя таго, 660 дзяцей па рашэнні суда вернуты бацькам, раней пазбаўленых бацькоўскіх правоў.

Я лічу, што існуючая статыстыка не зусім правільна адлюстроўвае стан спраў. Патрэбна адзіная дзяржаўная статыстыка. Глядзіце самі: па даных Мінюста, на сёння на ўліку крыху больш як 28 тыс. асобаў, абавязаных кампенсаваць расходы на ўтрыманне сваіх дзяцей, што знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні; паводле даных Мінпрацы і сацабароны, больш як 14 тыс. гэтых асобаў працаўладкаваны; паводле даных МУС, каля 3 тыс. абавязаных асобаў знаходзяцца ў месцах пазбаўлення волі і лячэбна-працоўных прафілакторыях (ЛПП). Гэта значыць, мяркуючы па гэтых лічбах, больш як 50 працэнтаў урону павінна кампенсавацца. Тым не менш на сёння кампенсавана ўсяго толькі трэць ад агульнай сумы каля Br110 млрд.

— Ці можаце вы назваць якія-небудзь новыя метады, якія садзейнічаюць забеспячэнню большага працэнта кампенсацыі затрат?

— На нядаўна праведзенай калегіі генпракурор прапанаваў распрацаваць сістэму прыцягнення абавязаных асобаў да зносу дамоў, якія знаходзяцца ў аварыйным стане.

— Можа быць, у такіх нядбайных бацькоў трэба забіраць кватэры, перасяляць іх у горшыя ўмовы, а грошы ад здачы жылля ў наём накіроўваць на пагашэнне доўгу?

— Так, заканадаўства прадугледжвае такую меру ўздзеяння і такі спосаб спагнання доўгу. Аднак, па-першае, жыллёва-камунальныя службы недастаткова актыўна праводзяць работу па выяўленні такіх асобаў, якія маюць хоць якую-небудзь нерухомую маёмасць. Па-другое, асноўная цяжкасць у тым, што ў такіх кватэрах часта не толькі жыць страшна, але нават уваходзіць туды. Калі рамонт будзе рабіць дзяржава, то гэта зноў жа вялікія затраты. Цяпер па рэспубліцы здаецца ўсяго 19 такіх кватэр.

— Не так даўно паведамлялася, што плануецца стварыць некалькі прадпрыемстваў, куды будуць масава працаўладкоўваць усіх нядбайных бацькоў...

— У мяне ёсць інфармацыя, што работа ў гэтым напрамку праводзіцца. Гэта няпростае пытанне. Трэба ствараць новае жыллё, новую вытворчую базу, траціць даволі значныя сродкі. Акрамя таго, неабходны затраты на прафесійнае навучанне гэтых людзей, якія часта нічога не ўмеюць рабіць, у іх няма ніякай матывацыі да працы. Што датычыцца іх кампактнага прыцягнення да працы, то, на маю думку, гэта добры метад, і ён можа даць станоўчы эфект. Проста трэба падумаць, як гэта лепш арганізаваць.

Размова можа ісці аб прадпрыемствах накшталт ЛПП. У Беларусі цяпер дзейнічаюць чатыры ЛПП, тры з якіх для мужчын. У іх утрымліваюцца ў тым ліку і абавязаныя асобы — яны працуюць і кампенсуюць урон.

— Часта кіраўнікі прадпрыемстваў проста не хочуць браць гэту катэгорыю людзей на работу, бо яны дэстабілізуюць сітуацыю ў калектыве. Якія вы бачыце шляхі вырашэння гэтай праблемы?

— Пасля таго як мы нядаўна правялі праверкі ў гэтым напрамку, была падрыхтавана інфармацыя для Саўміна Беларусі. У якасці вырашэння праблемы прапанавана ствараць на прадпрыемствах кампактныя брыгады, каб яны працавалі асобна пад наглядам супрацоўніка міліцыі. Такая практыка ў некаторых арганізацыях прымяняецца ўжо. У рэшце рэшт, сутнасць дэкрэта не толькі ў тым, каб кампенсаваць расходы, але і ў тым, каб вярнуць абавязаных асобаў да нармальнага чалавечага жыцця, устараніць сямейнае няшчасце.

— Генпракуратура 3 снежня наведала адно з прадпрыемстваў Мінска, дзе лічацца працаўладкаванымі 10 абавязаных асобаў. Што паказалі вынікі праверкі?

— Тэзіс аб тым, што многія проста лічацца там як «мёртвыя душы», на жаль, пацвердзіўся. З 10 абавязаных асобаў трое былі звольнены ў сувязі з тым, што ўступілі ў законную сілу прыгаворы судоў, двое знаходзяцца ў вышуку за ўхіленне ад работы. Яны або змянілі месца жыхарства, або проста хаваюцца, і міліцыя не можа іх знайсці. Трое працуюць, з іх двое больш-менш пастаянна, але і яны робяць прагулы.

— Як жа трэба вырашаць гэту праблему?

— Найперш неабходны кантроль. Трэба, каб прадпрыемствы, дзе працуюць абавязаныя асобы, рэгулярна наведвалі прадстаўнікі выканкамаў, камісій па справах няпоўнагадовых. Міліцыя дык увогуле проста адмахваецца, як ад надакучлівых мух, хоць у дэкрэце дакладна прапісана, хто і што павінен кантраляваць. Гэта значыць атрымліваецца, што ўсе пакідаюць дырэктара канкрэтнага прадпрыемства сам-насам з бядой. У яго самога няма ніякіх правоў у адносінах да гэтых абавязаных асобаў, няма нават права іх звольніць. Караць такіх людзей няма сэнсу, на іх хоць сто вымоў вешай, а ім хоць бы што. Калі кіраўнікі звяртаюцца па дапамогу, то ім або не адказваюць, або адказваюць і прысылаюць адпіскі. Вось у тым галоўная бяда — у адсутнасці каардынацыі і ўзаемасувязі. Няма нават простага абмену інфармацыяй.

Уладзімір МАЦВЕЕЎ, БЕЛТА.

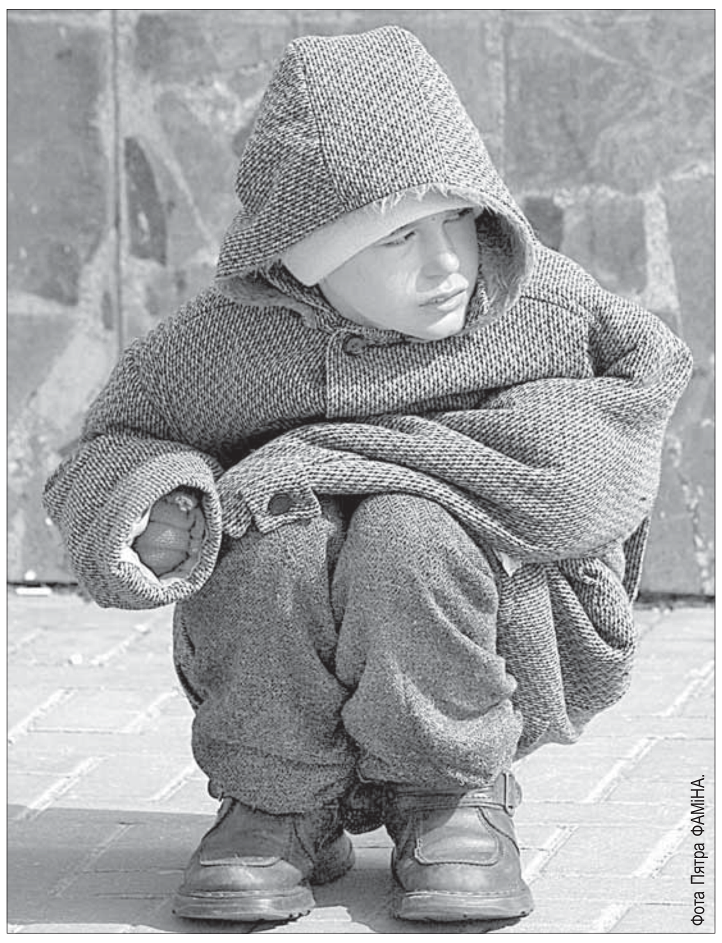

Фота Пятра ФАМІНА.

Сведения об объектах республиканской собственности, подлежащих разгосударствлению и приватизации

Полное и сокращенное наименование объекта разгосударствления и приватизации, его ведомственная принадлежность	Республиканское унитарное предприятие «Брестская областная контора пчеловодства» РУП «Брестская облпчелконтора» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь	Научно-производственное республиканское унитарное предприятие «ЛЭМТ» УП «ЛЭМТ» Министерство промышленности Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Объединенная дирекция строящихся объектов» РУП «Объединенная дирекция строящихся объектов» Министерство культуры Республики Беларусь	Торговое республиканское унитарное предприятие «Текстильторг» УП «Текстильторг» Белорусский государственный концерн по производству и реализации товаров легкой промышленности	Производственное республиканское унитарное торфопредприятие «УСЯЖ» ПРУТП «УСЯЖ» Министерство энергетики Республики Беларусь	Республиканское производственное унитарное предприятие «Клецкий мехзавод» Государственное предприятие «Клецкий мехзавод» Министерство промышленности Республики Беларусь	Республиканское торгово-закупочное унитарное предприятие «Витебсксортсемовощ» РУП «Витебсксортсемовощ» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь
Адрес	224012, г. Брест, ул. Калинина, 65	220023, г. Минск, ул. Макаенка, 23, корп. 1	220089, г. Минск, ул. Шатько, 24	220005, г. Минск, ул. Платонова, 32	222212, Минская обл., Смолевичский р-н, п. Усяж, ул. Промышленная, 16	222640, Минская обл., г. Клецк, ул. Победы, 46	210034, г. Витебск, ул. Транспортная, 9
Вид деятельности объекта разгосударствления и приватизации, укрупненная номенклатура выпускаемой продукции	Обеспечение пасек и пчеловодов любителей материалом и оборудованием, необходимым для опыления; опыление энтомофильных культур	Производство оптических и оптико-механических приборов: лазерные целеуказатели, прицелы, лазерные дальномеры, медицинская техника	Технический надзор в строительстве	Оптовая и розничная торговля товарами легкой промышленности	Производство торфяных брикетов	Производство сельхозмашин	Оптовая и розничная торговля семенами овощных культур, кормовых корнеплодов, лука-севка, ядохимикатами и удобрениями
Положение на рынке	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Занимает доминирующее положение	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения
Планируемые сроки разгосударствления и приватизации	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.
Предполагаемый способ разгосударствления и приватизации	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Орган, осуществляющий разгосударствление и приватизацию данного объекта, и его местонахождение	Брестский областной территориальный фонд государственного имущества 224006, г. Брест, ул. Ленина, 11	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Минский областной территориальный фонд государственного имущества 220039, г. Минск, ул. Чкалова, 5	Витебский областной территориальный фонд государственного имущества 210029, г. Витебск, ул. Правды, 38
Численность работающих, чел.	22	187	33	46	273	314	33
Сроки предъявления претензий	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
Предполагаемый размер уставного фонда создаваемого ОАО (начальная цена продажи), рублей	579 480 400	3 541 753 600	222 032 800	378 866 400	14 049 239 600	4 264 136 800	1 655 349 961
Стоимость основных фондов – всего, рублей	626 508 126	1 684 002 073	284 199 058	475 345 489	10 763 525 275	3 598 826 155	1 383 734 199
Площадь земельного участка, занимаемого объектом, га	0,4468	0,0286	0,41	0,5090	40,4992	3,5371	1,4077
Наличие принадлежащих предприятию долей (паев, акций) в активах других предприятий, рублей	нет	нет	нет	нет	нет	нет	нет
Объекты интеллектуальной собственности в составе нематериальных активов, рублей	нет	100 866 138	нет	нет	93 627 118	698 672	нет
Финансовое состояние объекта, рублей: Балансовая прибыль	35 448 400	1 050 921 687	182 749 337	117 000 000	482 856 030	359 084 773	нет
Финансовое состояние объекта, рублей: Задолженность кредиторская	27 763 393	4 964 482 036	нет	797 000 000	383 688 912	639 158 061	94 355 318
Финансовое состояние объекта, рублей: Задолженность дебиторская	46 543 823	1 246 092 208	17 000 000	389 000 000	1 072 122 334	696 326 827	53 000 000

Производственное республиканское унитарное предприятие «Стройтехпрогресс» РУП «Стройтехпрогресс» Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь	Конструкторское республиканское унитарное предприятие «Оптоэлектронные системы» с 3-я дочерними республиканскими унитарными предприятиями («ОКБ Спецтехмаш», г. Минск, «Компас», г. Минск, «Спектрокомплекс», г. Витебск) УП «Оптоэлектронные системы» Министерство промышленности Республики Беларусь	Проектно-технологическое республиканское унитарное предприятие «Сельхозтехпроект» РУП «Сельхозтехпроект» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Белорусское морское пароходство» РУП «Белорусское морское пароходство» Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь	Проектно-конструкторское республиканское унитарное предприятие «Оргтехстром» РУП «Оргтехстром» Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Гомельсортсемовощ» РУП «Гомельсортсемовощ» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь	Республиканское производственное унитарное предприятие «Завод «Измеритель» РПУП «Завод «Измеритель» Министерство промышленности Республики Беларусь	Гродненское республиканское унитарное производственное предприятие «Радиоволна» Государственное предприятие «Радиоволна» Министерство промышленности Республики Беларусь
220114, г. Минск, ул. Ф. Скорины, 21	220049, г. Минск, ул. Черняховского, 1	220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44	220006, г. Минск, ул. Денисовская, 9	220114, г. Минск, ул. Я. Мавра, 49а	246027, г. Гомель, ул. Барыкина, 155	211440, Витебская обл., г. Новополоцк, ул. Молодежная, 166	230015, г. Гродно, ул. Горького, 89
Изготовление технологического оборудования для производства строительных материалов	Производство оптических приборов, электрораспределительной и регулирующей аппаратуры	Разработка всех разделов проектной документации для строительства или реконструкции зданий и сооружений, авторский надзор за строительством	Услуги транспортно-экспедиционной деятельности, сдача имущества в аренду	Деятельность в области архитектуры, инженерная и техническая деятельность, разработка проектно-сметной документации	Оптовая и розничная торговля сельскохозяйственной продукцией	Производство средств измерений и контрольно-измерительных приборов	Производство электрооборудования для двигателей и транспортных средств, производство кондиционеров воздуха, вентиляторов, производство замков и петель, литье прочих цветных металлов
Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения
4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.
Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Гомельский областной территориальный фонд государственного имущества 246050, г. Гомель, пр. Ленина, 3	Витебский областной территориальный фонд государственного имущества 210029, г. Витебск, ул. Правды, 38	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12
77	39	66	25	46	50	911	1897
Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
6 500 000 000	1 253 200 000	376 415 600	3 346 449 278	1 487 028 385	2 255 426 800	26 599 338	58 305 161 200
6 184 765 698	911 563 400	124 457 805	3 260 137 472	1 240 711 757	2 125 431 271	30 965 460	60 642 651 170
3,1334	0,4544	нет	4,9	0,8926	0,3938	25,7	17,1842
нет	нет	нет	1 658 496	нет	нет	1 068	15 242 145
нет	нет	нет	нет	нет	нет	нет	нет
18 614 088	143 105 230	142 929 427	-288 532 820	259 271 974	5 973 278	504 172	2 932 372 071
180 104 315	433 120 000	724 013 126	1 419 956 299	571 667 903	502 185 504	4 090 922	4 095 902 379
2 720 245 429	233 950 000	403 957 627	919 041 587	94 806 873	372 855 593	612 403	1 725 786 520

Альтэрнатыўныя ад А да Я

ЦЯПЛОМ ЗЯМЛЯ ПОЎНІЦЦА

Здабыча энергіі з нетраў сёння адна з самых перспектыўных

У мінулы раз мы з вамі «дасягнулі» сонца, а зараз «спусцімся» на зямлю, дакладней — у зямлю. Адтуль, з глыбіняў, таксама можна чэрпаць цяпло. Больш за тое, гэта сёння ледзь не самы перспектыўны від энергетыкі ў Германіі. Яно і зразумела: геатэрмія (у перакладзе з грэчаскага — цяпло зямлі) не залежыць ад кліматычных умоў, сезонаў і часу сутак, не чыніць шкоды навакольнаму асяроддзю, можа быць выкарыстаная і для ацяплення, і для выпрацоўкі электраэнергіі. У адрозненне, скажам, ад сонечных калектараў (прадуктыўнасць якіх залежыць ад надвор'я) і ветракоў (яны выпрацоўваюць толькі электрычнасць). Аднак і на зямлі «ёсць плямы»: цяпло адтуль яшчэ трэба «дастаць», а свідраванне — зусім нятаннае. Тым не менш, геатэрмія можа быць для нас цікавай. Ужо хоць бы таму, што краіна наша не самая спякотная і хуткасці вятроў у нас даволі сціплыя. Вось мы і вырашылі азнаёміцца з нямецкім досведам геатэрміі. А нашым гідам па «зямных нетрах» будзе спецыяліст Геатэрмічнага цэнтра Бохума Штэфан Экснэр.

Даследчы цэнтр яднае тэарэтыкаў і практыкаў: універсітэты і прадпрыемствы працуюць у звязцы, развіваючы сферу геатэрміі. І ўзнік ён менавіта на гэтай тэрыторыі (у мінулым буйны індустрыяльны раён) невыпадкова: «Было вырашана, што менавіта ў гэтай частцы краіны, дзе раней здабывалі вугаль, ёсць спецыялісты, якія лепш за ўсё ведаюць, што знаходзіцца ў зямлі», — адзначае Штэфан Экснэр. Так вопыт, набыты ў сферы традыцыйных крыніц, ставіцца на службу альтэрнатыўнай энергетыцы. Асноўныя кірункі дзейнасці цэнтра — прыкладныя даследаванні, падрыхтоўка спецыялістаў і інфармацыйная работа. «Мы паказваем сябе на выставах, інфармуем грамадзян і прадпрыемствы аб сваёй дзейнасці», — дадае суразмоўца.

— Існуе два віды геатэрміі — паверхневая (на глыбіні прыблізна 400 метраў) і глыбінная (4 — 5 тысяч метраў), — кажа навукоўца. — У Ісландыі, напрыклад, ужо на глыбіні літаральна некалькіх метраў — гарачая вада. А вось Германія — не вельмі прыдатная для паверхневай геатэрміі краіна. Тут можна ацяпляць такім чынам толькі невялікую частку будынкаў. На глыбіні 100 метраў — тэмпература прыкладна 13 — 14 градусаў, на глыбіні 400 метраў — 20 — 25 градусаў. Гэтага недастаткова, каб ацяпляць дом зімой. Таму выкарыстоўваюцца цеплавыя помпы, якія працуюць ад электрычнасці і падаграваюць ваду да неабходнай тэмпературы (у замкнёнай сістэме, па якой цыркулюе вада, таксама ёсць цеплаабменнік). І можна сказаць, што 75 працэнтаў такой энергіі атрымана за кошт геатэрміі, а 25 працэнтаў — з разеткі.

Пры глыбіннай геатэрміі ідзе нагрэў да 200 — 250 градусаў. Гэта можа быць выкарыстана і для прамога паступлення ў ацяпляльную сістэму, і для выпрацоўкі электраэнергіі. «Парам можна забяспечваць энергетычныя станцыі. Гэта адна магчымасць, а другая — калі ў зямлі не тэрмальныя воды, а камяні з расколінамі», — адзначае Штэфан Экснэр.

У такім выпадку робіцца свідравіна, куды пад вялікім ціскам запускаецца вада. Яна працякае праз шчыліны ў камянях, ад чаго тыя трашчаць. Дзякуючы сейсмографам (геафонам), якія ўлоўліваюць гукавыя хвалі, вызначаюць, дзе больш за ўсё расколваюцца камяні, і там свідруюць другую адтуліну. Праз яе вада, што прайшла скрозь камяні і нагрэлася, падымаецца на паверхню. І вось гэтую вадкасць ужо можна выкарыстоўваць для ацяплення дома або для работы электрастанцыі.

> «Дзясятая частка новабудоўляў у Германіі ацяпляецца энергіяй зямлі.»

— Гэты метад стаў прымяняцца ў Германіі зусім нядаўна, — заўважае навукоўца. — Чаму раней ім не карысталіся? Таму што гэта вельмі дорага. Прасвідраваць адну адтуліну можа каштаваць мільёны еўра. Нельга забывацца і на рызыку — можна натрапіць на вельмі цвёрдыя пароды і не здолець прабурыць свідравіну, можна разлічваць на тэмпературу 250 градусаў, а атрымаць менш...

Аднак ад такіх рызык у Германіі страхуюць:

— Да 2003 года тут заахвочваліся пераважна сонечная і ветраная энергія, а пасля сталі падтрымліваць і геатэрмію. Якім чынам? Па-першае, можна застрахавацца супраць цяжкасцяў пры свідраванні. Па-другое, дзяржава дае гарантыю, што наступныя 20 гадоў вытворцы змогуць прадаваць сваю энергію, атрыманую за кошт геатэрміі, па 15 еўрацэнтаў за кілават/гадзіну. Ім ёсць на што разлічваць. Дзяржава дапамагае і пры выкарыстанні паверхневай геатэрміі. Калі нехта збіраецца пабудаваць дом і заяўляе аб сваім жаданні выкарыстоўваць цяпло зямлі, ён атрымлівае грашовую дапамогу. Цеплавая помпа, скажам, даражэйшая за газавы кацёл, ды і прабурыць свідравіны грошай каштуе. Таму дзяржава падтрымлівае тых, хто хоча карыстацца экалагічна чыстай энергіяй.

Новаўвядзенні аказаліся плённымі — геатэрмія стала імкліва развівацца. Асабліва на поўдні Германіі, дзе землі для гэтага больш прыдатныя. Паводле слоў спадара Экснэра, каля 10 працэнтаў новабудоўляў (у Паўночным Рэйне-Вестфаліі ды і па ўсёй краіне) выкарыстоўваюць геатэрмію, у сярэднім такая сістэма ацяплення для дома каштуе 12 — 15 тысяч еўра. На яго думку, укладзеныя грошы вернуцца гадоў праз восем — дзесяць.

Геатэрмія — гэта той від энергетыкі, які сёння «прырастае» хутчэй за ўсе астатнія. Аднак жыллё самога Штэфана Экснэра такім чынам не ацяпляецца: «Я жыву ў старым доме, там проста няма магчымасцяў. А вось кіраўнік Цэнтра геатэрміі Рольф Браке геатэрмію ў сваім доме выкарыстоўвае». У краіне функцыянуюць пакуль толькі тры геатэрмічныя электрастанцыі, але будуецца мноства новых... Пытанне толькі ў дарагавізне і патэнцыйных цяжкасцях пры бурэнні. Аднак над вырашэннем гэтых праблем сёння рупліва працуюць у Цэнтры геатэрміі. Як падкрэсліў Штэфан Экснэр, «вельмі важна даследаваць новыя тэхналогіі бурэння, каб гэта было больш танна і проста. Вынаходзіць нейкія новыя прыборы, спосабы даследавання зямлі, каб можна было дакладна высветліць прыдатнасць мясцовасці для геатэрміі». І вырашэнне гэтых праблем — справа выключна вартая: паводле слоў спадара Экснэра, патэнцыйна «зямных запасаў» хопіць на тое, каб цалкам забяспечыць патрэбы Германіі ў энергіі.

Што ж, нашы энергетычныя вышукі працягваюцца. Наступным разам мы з вамі прасочым усе тэхналагічныя этапы таго, як драўніна ператвараецца ў газ.

Ала МАЧАЛАВА.

Бохум.

Цэнтр геатэрміі ў Бохуме

Сюды звяртаюцца дзяржаўныя структуры і прыватнікі, якія вырашылі выкарыстоўваць геатэрмію. Даследчы цэнтр па іх замове «разведвае» тэрыторыю, вызначае яе прыдатнасць для атрымання цяпла зямлі. Зараз, напрыклад, спецыялісты цэнтра вывучаюць, ці мэтазгодна карыстацца геатэрміяй для дзяржаўных будынкаў у горадзе Эсэне. А таксама даследуюць пляцоўку, абраную фірмай для пабудовы электрастанцыі на базе геатэрміі. Цэнтр таксама акумулюе ўсю інфармацыю па геатэрміі ў Рурскай вобласці. Наладжваюцца кантакты з усімі прадпрыемствамі ў гэтай сферы — тымі, што выпускаюць абсталяванне для свідравання, займаюцца бурэннем, усталёўваюць спецыяльныя батарэі ў дамах і гэтак далей (такіх прадпрыемстваў у вобласці некалькі сотняў). «Мы прапанавалі іх увазе анкеты — цікавімся, якой яны бачаць у будучыні геатэрмію, колькі ў іх супрацоўнікаў, ці плануюць яны папоўніць штат у найбліжэйшы час, якія ў іх паказчыкі вытворчасці і гэтак далей», — расказаў Штэфан Экснэр. Ёсць і міжнародныя кантакты — з Аўстраліяй, Чылі, Канарскімі астравамі, Мексікай, ЗША, Паўднёвай Карэяй, Грэцыяй, Турцыяй і Расіяй. «Мы адкрытыя для кантактаў. У будучыні не выключана і супрацоўніцтва з Беларуссю», — запэўніў суразмоўца.

Аб'яўлены конкурс журналісцкіх работ аб прымяненні энергаэфектыўных тэхналогій

Як паведаміў старшыня Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Беларусі Валерый Карашкоў, конкурс праводзіцца для прыцягнення ўвагі перыядычных друкаваных выданняў і электронных СМІ да пытанняў прымянення энергаэфектыўных тэхналогій у розных галінах народнай гаспадаркі Беларусі, інфармавання грамадскасці аб выніках укаранення інавацыйных падыходаў у энергетыцы.

На конкурс прымаюцца матэрыялы, апублікаваныя ў перыяд з 1 студзеня 2008 года па 31 сакавіка 2009 года. Заяўкі на ўдзел прымаюцца да 15 красавіка 2009 года па адрасу: ДУ «Нацыянальны прэс-цэнтр Беларусі», 220030, Мінск, вуліца Кастрычніцкая, 5. Вынікі конкурсу будуць падводзіцца ў маі наступнага года.

Арганізатарамі конкурсу выступаюць Нацыянальны прэс-цэнтр, Дзяржаўны камітэт па стандартызацыі, будаўнічы холдынг «Сармат» пры падтрымцы Міністэрства энергетыкі Беларусі.

БЕЛТА.

«Хачу расказаць: Беларусь — прыгожая краіна»

Заўсёды прыемна чуць, калі аб тваёй радзіме добра адгукаюцца госці з іншых краін. Нядаўна мне выпала магчымасць прысутнічаць на семінары, у якім браў удзел Ар'ян Петэрсан — старшы выкладчык вышэйшай школы журналістыкі з г. Кальмар (Швецыя).

Ён расказаў шмат цікавага пра друкаваныя і электронныя СМІ сваёй краіны, адказаў на пытанні прадстаўнікоў рэгіянальных СМІ нашай рэспублікі.

А напрыканцы сустрэчы ў Ар'яна Петэрсана запыталіся, што ён раскажа пра Беларусь на сваёй радзіме. Усміхнуўшыся і крыху падумаўшы, ён адказаў:

— У першую чаргу, пакажу здымкі, якія я зрабіў. Большасць тых, хто жыве ў Швецыі, лічыць, што Беларусь — шэрая краіна. Такі стэрэатып застаўся з часоў былога Савецкага Саюза. Але гэта не так. Гэта прыгожая краіна, а быў я ў многіх дзяржавах і магу параўноўваць. Мінск, думаю, у хуткай будучыні стане турыстычным магнітам.

Я сустракаўся з многімі маладымі людзьмі і прыйшоў да высновы, што ў іх такія ж, як і у нашай моладзі, думкі, мары, навыкі.

Падзялюся таксама тым, што Швецыя дзесьці на гадоў 10 апярэдзіла Беларусь па лічбавых тэхналогіях. У вас такая ж тэхніка, але нашмат даражэйшая, чым у маёй краіне.

У вас частка СМІ кантралююцца дзяржавай, а ў нас крыху іншая сістэма.

Раскажу аб тым, праз якія нягоды давялося прайсці вашаму народу.

Мне вельмі спадабаліся беларусы, гэта гасцінны народ. Асаблівай розніцы паміж намі няма. Мы і ежу ядзім аднолькавую, праўда, знакамітых калдуноў у нас не гатуюць, а бульбяныя бліны — так, толькі ядзім мы іх не са смятанай, а з ягадамі.

Я ўжо другі раз прыязджаю ў Беларусь і мару прыехаць яшчэ, каб убачыць усю краіну.

Святлана ЛІПСКАЯ.

Сведения об объектах республиканской собственности, подлежащих разгосударствлению и приватизации

Полное и сокращенное наименование объекта разгосударствления и приватизации, его ведомственная принадлежность	Проектное республиканское унитарное предприятие «Проектреставрация» УП «Проектреставрация» Министерство культуры Республики Беларусь	Республиканское дочернее производственное унитарное предприятие «Свитязь» РДПУП «Свитязь» Министерство промышленности Республики Беларусь	Производственное республиканское ремонтно-монтажное дочернее унитарное предприятие «Брестлифт» РУП «Брестлифт» Министерство жилищно-коммунального хозяйства Республики Беларусь	Республиканское мостостроительное унитарное предприятие «Мостоотряд № 425» РМУП «Мостоотряд № 425» Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь	Издательско-полиграфическое республиканское унитарное предприятие «Промпечать» РУП «Промпечать» Министерство промышленности Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие «Борисовский завод медицинских препаратов» РУП «Борисовский завод медицинских препаратов» Белорусский государственный концерн по производству и реализации фармацевтической и микробиологической продукции	Республиканское унитарное предприятие «Столинсортсемовощ» РУП «Столинсортсемовощ» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь
Адрес	220033, г. Минск, пр-т Партизанский, 31, пом. 4-16	247675, Гомельская обл., г. Рогачев, ул. Белинского, 54а	224024, г. Брест, ул. Красногвардейская, 129/1	210001, г. Витебск, ул. Мясникова, 3	220049, г. Минск, ул. Черняховского, 3	222120, Минская обл., г. Борисов, ул. Чапаева, 64/27	225149, Брестская обл., г. Столин, ул. Дзержинского, 100
Вид деятельности объекта разгосударствления и приватизации, укрупненная номенклатура выпускаемой продукции	Проектирование и строительство зданий и сооружений I и II уровней ответственности и проведение инженерных изысканий для этих целей	Разборка и снос зданий, строительство зданий и инженерных сооружений, производство столярных изделий и деревянной тары, производство товарного бетона	Ремонт и техническое обслуживание подъемного и такелажного оборудования	Строительство инженерных сооружений	Полиграфическая деятельность	Производство фармацевтических препаратов и материалов, лекарственных препаратов для ветеринарии	Розничная и оптовая торговля семенами и удобрениями
Положение на рынке	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Занимает доминирующее положение	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения
Планируемые сроки разгосударствления и приватизации	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.
Предполагаемый способ разгосударствления и приватизации	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Орган, осуществляющий разгосударствление и приватизацию данного объекта, и его местонахождение	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 2203306, г. Минск, пр. Независимости, 8	Гомельский областной территориальный фонд государственного имущества 246050, г. Гомель, пр. Ленина, 3	Брестский областной территориальный фонд государственного имущества 224006, г. Брест, ул. Ленина, 11	Витебский областной территориальный фонд государственного имущества 210029, г. Витебск, ул. Правды, 38	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12	Брестский областной территориальный фонд государственного имущества 224006, г. Брест, ул. Ленина, 11
Численность работающих, чел.	85	134	484	298	55	2110	7
Сроки предъявления претензий	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
Предполагаемый размер уставного фонда создаваемого ОАО (начальная цена продажи), рублей	839 355 674	1 148 932 400	3 787 528 800	4 041 866	494 577 600	133 786 180 000	58 649 250
Стоимость основных фондов – всего, рублей	333 921 063	987 183 959	2 654 871 199	2 244 794	428 058 797	93 366 020 821	173 657 018
Площадь земельного участка, занимаемого объектом, га	0,05835	0,44	1,865	12,94	0,164	Завод – 10,208 Филиал (СПК) – 2 944,6634	0,35
Наличие принадлежащих предприятию долей (паев, акций) в активах других предприятий, рублей	нет	нет	7 709 020	нет	нет	23 004 641 897	нет
Объекты интеллектуальной собственности в составе нематериальных активов, рублей	нет	нет	нет	нет	нет	нет	нет
Финансовое состояние объекта, рублей: Балансовая прибыль	315 989 320	299 444 839	762 566 923	883 546	108 578 305	15 866 412 634	23 337 336
Задолженность кредиторская	432 179 307	1 181 336 066	1 024 834 868	845 857	186 434 310	13 843 081 771	115 007 768
Задолженность дебиторская	78 223 503	113 120 968	1 281 998 407	924 761	69 683 908	3 451 923 620	5 100 840

Республиканское дорожно-строительное унитарное предприятие «ДСУ № 64» РУП «ДСУ № 64» Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь	Производственно-техническое республиканское унитарное предприятие «Промстройсистема» РУП «Промстройсистема» Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь	Строительное пусконаладочное республиканское унитарное предприятие «Трест Белпромналадка» УП «Трест Белпромналадка» Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь	Производственное республиканское унитарное предприятие «Завод Минскагропроммаш» РУП «Завод Минскагропроммаш» Министерство промышленности Республики Беларусь	Проектно-технологическое республиканское унитарное предприятие «Сельхозтехпроект» РУП «Сельхозтехпроект» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь	Республиканское унитарное предприятие ордена «Знак почета» «Автокомбинат № 4» РУП «Автокомбинат № 4» Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь	Производственное республиканское унитарное предприятие «Дзержинский экспериментально-механический завод» ПРУП «ДЭМЗ» Министерство промышленности Республики Беларусь	Республиканское производственно-сельскохозяйственное унитарное предприятие «Жлобинская птицефабрика» РПСУП «Жлобинская птицефабрика» Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь
222120, Минская обл., г. Борисов, пр. Революции, 9	220033, г. Минск, пр. Партизанский, 2, к. 502	220013, г. Минск, ул. Б. Хмельницкого, 8	220089, г. Минск, ул. Глаголева, 39а	220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44	220102, г. Минск, Социалистическая, 26	226720, Минская обл., г. Дзержинск, ул. Фоминых, 46	247220, Гомельская обл., Жлобинский р-н, д. Солоное, ул. Садовая, 52а
Строительство дорог, аэродромов и спортивных сооружений	Деятельность в области архитектуры	Монтаж, наладка, ремонт и техническое обслуживание электротехнических станций и подстанций 0,4-330 кВ, систем управления и защиты, средств измерений и контрольно-измерительных приборов, паровых и водогрейных котлов, насосов и компрессоров	Производство дорожных и землеройных машин	Разработка всех разделов проектной документации для строительства или реконструкции зданий и сооружений, авторский надзор за строительством	Перевозка пассажиров и грузов автомобильным, внутренним водным, морским транспортом	Производство строительных металлоконструкций, автомобильных кузовов, прицепов и полуприцепов, прочих транспортных средств и оборудования	Производство мяса птицы
Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения	Не занимает доминирующего положения
4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.	4-ый квартал 2008 г.
Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Минский областной территориальный фонд государственного имущества 220039, г. Минск, ул. Чкалова, 5	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский городской территориальный фонд государственного имущества 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8	Минский областной территориальный фонд государственного имущества 220039, г. Минск, ул. Чкалова, 5	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12
181	23	392	96	66	208	466	136
Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
5 465 505 209	151 769 200	3 511 208 800	4 541 710 800	376 415 600	7 557 000 000	10 082 987 200	12 402 654 000
3 779 099 919	100 958 175	1 654 322 222	4 138 731 644	242 457 805	8 401 277 057	9 229 954 152	14 954 378 537
6,3499	нет	4,4787	2,3443	нет	7 262,2	9,0	957,0409
нет	375	17 580 689	7 600 000	нет	137 667 084	нет	1 026 000
6 059 120	нет	нет	121 927	нет	нет	нет	нет
852 607 398	36 318 141	959 495 106	139 590 464	142 929 427	7 508 122	1 811 210 615	780 122 012
752 993 445	232 073 391	1 284 861 563	645 402 140	724 013 126	462 745 592	2 948 208 356	2 835 489 025
1 193 816 503	17 520 132	208 766 454	120 202 096	403 957 627	849 111 467	317 920 576	560 130 623

Краіна здароўя

Выпуск № 56 (112)

Вірусы грыпу актывізуюцца?

У кантрольных гарадах Беларусі зарэгістравана 48 496 выпадкаў захворвання на грып і вострыя рэспіраторныя вірусныя інфекцыі.

Па звестках Нацыянальнага цэнтра па грыпу, у хворых на грып і вострыя рэспіраторныя інфекцыі грып А быў лабараторна пацверджаны ў 19 працэнтах выпадкаў, а грып В — у 8 працэнтах выпадкаў. У 14,5 працэнта выпадкаў прычынай захворвання стаў парагрып, у 45 працэнтах — адэнавірусная інфекцыя і ў 13 працэнтах — змешаная інфекцыя. Такім чынам, калі раней у «вірусным пейзажы» пераважала адэнавірусная інфекцыя, то апошнім часам спецыялісты канстатуюць паступовую актывізацыю вірусаў грыпу.

У Еўропе, дарэчы, спарадычная актыўнасць грыпу была зарэгістравана ў Чэхіі, Даніі, Англіі, Венгрыі, Ірландыі, Нідэрландах, Нарвегіі, Партугаліі, Іспаніі, Швецыі і Швейцарыі. Аднак у цэлым захваральнасць на грып застаецца ва ўсіх еўрапейскіх краінах на неэпідэмічным узроўні.

Да 1 снежня ў Беларусі павінна была завяршыцца бясплатная імунізацыя супраць грыпу асобаў з так званых груп рызыкі. Усяго, па інфармацыі рэспубліканскай санэпідслужбы, ад грыпу было прышчэплена 674 276 чалавек.

У Мінску проціграпознай вакцынацыяй былі ахоплены каля 160 тысяч чалавек, у тым ліку 50 тысяч дзяцей і 110 тысяч дарослых — 9 працэнтаў усяго насельніцтва горада. Летась прышчэпкамі супраць грыпу былі ахоплены каля 120 тысяч чалавек, або 7 працэнтаў гараджан. 90 тысяч чалавек, ахопленых сёлета бясплатнай вакцынацыяй, аднасяцца да так званых груп рызыкі ўзнікнення цяжкіх наступстваў пасля перанесенага захворвання і да кантынгенту высокай рызыкі заражэння грыпам. Да таго ж у сталіцы бясплатна былі вакцыніраваныя каля 35 тысяч дзяцей, якія наведваюць дзіцячыя дашкольныя ўстановы і пачатковыя класы, а таксама 17 тысяч дарослых, якія забяспечваюць жыццядзейнасць горада: работнікі грамадскага транспарту, энергазабеспячэння, водазабеспячэння і іншыя.

Цяпер у сталіцы актыўна праводзіцца вакцынацыя работнікаў за сродкі прадпрыемстваў і установаў: у 150 арганізацыях прышчэпкамі ахоплены 17 тысяч чалавек. Працягваецца імунізацыя гараджан за ўласныя сродкі. Зрабіць прышчэпку на платнай аснове пажадалі ўжо 4 тысячы мінчан.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Русалкі ў Мінску

Міжнародныя спаборніцтвы па плаванні ў ластах "Кубак Садружнасці-2008" ў спартыўным комплексе "Алімпійскі" прайшлі 5—7 снежня ў другі раз. У адкрытым чэмпіянаце і першынстве СНД удзел узялі больш за 200 спартсменаў з дзевятнаццаці камандаў Расіі, Літвы, Украіны і Беларусі.

Жаночае здароўе

ДА МАЛОЧНАЙ ЗАЛОЗЫ — З САМААГЛЯДАМ

Замежныя даследчыкі сцвярджаюць: штодзённае ўжыванне 3 «дрынкаў» — 3 кубкаў віна або 50 г гарэлкі — павялічвае рызыку развіцця раку малочнай залозы.

Дарэчы, рызык, якія спрыяюць развіццю памянёнага раку, даволі шмат. І яны ўсё больш інтэнсіўна «ўздзейнічаюць» на сучасных жанчын. І калі 35 гадоў назад у год выяўлялася 800 новых выпадкаў захворвання, то ў апошнія пяць гадоў стабільна не менш як 3,5 тысячы жанчын і каля 30 тысяч мужчын. Самы высокі ўзровень захворвання на сёння захоўваецца ў Скандынаўскіх краінах (140 выпадкаў на 100 тысяч насельніцтва) і ЗША (135 на 100 тысяч). У нашай краіне гэты паказчык роўны 65 на 100 тысяч. Аднак, тэндэнцыя да росту, безумоўна, ёсць, а значыць, кожная сучасная жанчына павінна ўзброіцца адпаведнымі ведамі.

Паводле слоў Леаніда ПУТЫРСКАГА, кіраўніка аддзела онкамамалогіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, паўплываць на высокі ўзровень захворвання не ўдаецца ніводнай краіне свету. Сапраўды, асноўныя прычыны захворвання на рак малочнай залозы можна падзяліць на тры групы.

Першая група. Фактар нервовай узбуджанасці, перагрузак, стрэсу. Даказана, што мастапатыя і рак малочнай залозы цесным чынам звязаны з «нервамі».

Другая група. Дзетародная і гарманальная функцыі. Рызыка зніжаецца, калі менструальны перыяд пазней пачынаецца і пазней заканчваецца, калі першыя роды прыпадаюць на 20-гадовы ўзрост, калі грудное выкормліванне доўжыцца не менш за 6 месяцаў. Павялічваюць рызыку дысфункцыі яечнікаў, запаленчыя захворванні, бясплоднасць. Спрыяюць раку і пэўныя парушэнні ў рабоце шчытападобнай залозы і печані.

Трэцяя група. Навакольнае асяроддзе. Да гэтай групы адносіцца, напрыклад, узрост, паколькі з гадамі назапашваецца ўздзеянне адмоўных фактараў (сярэдні ўзрост узнікнення раку малочнай залозы — 50—52 гады, хоць апошнім часам абавязкова сярод такіх пацыентак сустракаюцца і тыя, каму менш за 30 гадоў). У гэту групу ўваходзіць і фактар спадчыннасці. Павялічваецца рызыка і ў жанчын высокага росту, якія ў перыяд менапаўзы пачалі актыўна мажнець. Дарэчы, актыўны рух — не менш за 5 гадзін на тыдні — у 1,5 раза зніжае як рызыку развіцця захворвання, так і магчымы рэцыдыў у тых, хто захварэў.

У трэцюю групу можна ўключыць і неспрыяльнае ўздзеянне частай змены клімату (некалькі разоў на год), і не лепшы «клімат» буйных гарадоў, і ненатуральнасць прадуктаў харчавання. Дарэчы, паводле расійскіх звестак, у некаторых прадуктах харчавання вучоным удаецца адшукаць ад 100 да 200 шкодных дамешкаў. Дрэнную паслугу могуць аказаць і тугія бюстгальтары, якія парушаюць кровазварот у тканках.

— Нельга паўплываць на захворванне, але можна — на запушчанасць, — кажа Леанід Путырскі. — За дзесяць гадоў колькасць запушчаных выпадкаў раку скарацілася на 46 працэнтаў... А што такое ранняе выяўленне? Гэта магчымасць захавання малочнай залозы і... жыцця...

Ранняму, на 1-2 стадыях, выяўленню раку малочнай залозы можа паспрыяць вылучэнне «груп рызыкі». Гаворка ідзе ў першую чаргу аб выпадках, абумоўленых спадчыннасцю. Праўда, іх нельга блытаць з ракам «сямейным», калі члены адной сям'і хварэюць не па прычыне генетыкі, а з-за пэўных умоў, пад уздзеяннем якіх знаходзяцца адразу некалькі чалавек.

Адной з характэрных рыс спадчыннага раку з'яўляецца ранні — 40-45 гадоў — узрост хворай. Сем'і, у якіх на працягу некалькіх пакаленняў выяўляецца рак малочнай залозы, трапляюць у поле зроку спецыялістаў РНПЦ анкалогіі. Па ўзоры крыві там сёння выяўляюць, у каго са сваякоў ёсць пэўная генетычная мутацыя. Пры наяўнасці апошняй верагоднасць узнікнення раку малочнай залозы складае 90 працэнтаў, акрамя таго, да 60 працэнтаў узрастае рак яечнікаў, страўнікава-кішачнага тракту, галавы і шыі. Тыя ў каго выяўляюць мутацыі, трапляюць пад назіранне. Гэта дазваляе выявіць перадпухлінны стан і лячыць яго.

Што ж датычыцца ўсіх астатніх жанчын, то яны абавязаны ўвесці ў практыку звычайныя самаагляды, і пры ўзнікненні нейкіх пытанняў тэрмінова паказвацца ўрачу-анколагу або гінеколагу па месцы жыхарства. Аднак можна звярнуцца і ў кабінет платных паслуг РНПЦ анкалогіі, што ў Бараўлянах.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Медыцына плюс інфармацыйныя тэхналогіі

Адзіная сетка тэлемедыцыны, здольная ў будучым ахапіць усю тэрыторыю краіны, ствараецца цяпер у Беларусі. Восем месяцаў таму адбылося першае пасяджэнне рабочай групы па арганізацыі партнёрскага праекта развіцця тэлемедыцыны, у якую ўвайшлі прадстаўнікі Міністэрства аховы здароўя, Беларускага цэнтра медыцынскіх тэхналогій, НДІ анкалогіі, Нацыянальнай Акадэміі навук, СТАА «Мабільныя ТэлеСістэмы», Сусветнай арганізацыі аховы здароўя і ПРААН.

За прайшоўшы час адным з галоўных дасягненняў стаў перавод тэлемедыцыны з узроўню тэхналогіі навучання і набыцця вопыту на ўзровень рэальнай дапамогі жыхарам аддаленых куткоў Беларусі.

— Тэлемедыцына — гэта дастаткова новы напрамак, які знаходзіцца на скрыжаванні некалькіх галінаў: медыцыны, тэлекамунікацый і інфармацыйных тэхналогій, — каментуе начальнік упраўлення медыцынскай статыстыкі, справаводства і інфармацыйных тэхналогій Міністэрства аховы здароўя Барыс Андрасюк. — Дзякуючы сучасным інфармацыйным тэхналогіям, якія выкарыстоўваюцца ў тэлемедыцыне, яе распаўсюджванне набліжае магчымасць атрымання апаратыўнай дапамогі да хворых, якія пражываюць у раёнах, тэрытарыяльна аддаленых ад кансультацыйных цэнтраў, і зніжае выдаткі на лячэнне пацыентаў. Ёсць захворванні, якія патрабуюць тэрміновай кансультацыі спецыяліста, якую мясцовы ўрач не можа аказаць. А тэлемедыцына дазваляе ўрачам абменьвацца інфармацыяй у фармаце «он-лайн» — рэнтгенаўскімі здымкамі, камп'ютарнымі тамаграмамі, кардыяграмамі. Стварэнне сеткі цяпер рухаецца ад сталіцы да рэгіёнаў. І самая важная задача на сённяшнім этапе — стварэнне інфраструктуры тэлемедыцыны ў рэгіёнах: закупка абсталявання, навучанне спецыялістаў і перавод работы з пацыентамі на новыя «рэйкі».

Надзея НІКАЛАЕВА.

САЛЯРЫЙ: галоўнае — ведаць меру

Чалавек заўсёды любіў сонца, імкнуўся да яго ў цёплыя краіны — адпачыць і загарэць. Сёння няма неабходнасці ляцець за сонечнымі прамянямі ў далёкія краі. Загараць можна прама тут, у горадзе, нават калі на вуліцы ідзе снег і тэмпература зусім не спрыяе сонечным працэдурам. Гаворка ідзе пра салярыі, якія даюць магчымасць мець прыгожы загар дванаццаць месяцаў запар.

На жаль, для некаторых прадстаўніц цудоўнай паловы чалавецтва шакаладнае адценне скуры становіцца ледзь не мэтай жыцця, яны прысвячаюць гэтаму свой час, грошы і... здароўе. Для іх нават быў прыдуманы тэрмін «танарэксія» — хваравітая, амаль маніякальная страсць да загару незалежна ад пары года. (Найбольш схільныя да яе дзяўчаты ва ўзросце 13—16 гадоў.) Асабліва актуальнай гэта праблема становіцца, калі ўлічыць шырокае распаўсюджанне ўсялякіх салярыяў — ад стацыянарных прафесійных да хатніх. Менавіта ў салярыях «загараманкі» інтэнсіўна падтрымліваюць сваю форму круглы год, не звяртаючы ўвагі на перасцярогі медыкаў. Апошнія папярэджваюць: злоўжыванне сонечнымі ваннамі (як на прамым сонцы, так і ў салярыях) наносіць значную шкоду ўсяму арганізму, садзейнічае развіццю ракавых хваробаў скуры і ўвогуле адмоўна адбіваецца на яе стане, яна хутка старэе і пакрываецца маршчынамі.

Праўда, ад загару ў салярыі ёсць і карысць. Ультрафіялет стымулюе выпрацоўку вітаміну D, які адказвае за засваенне арганізмам кальцыю і фосфару, ад чаго залежыць трываласць мышцаў і касцей; актывізуе абменныя працэсы ў арганізме; дапамагае змагацца з захворваннямі дыхальных шляхоў; лечыць экзэму, псарыяз, вугровы сып, грыбковыя пашкоджанні; падрыхтоўвае скуру да актыўнага летняга сонца (асабліва карысна прыняць некалькі сеансаў перад паездкай да мора). Спецыялісты таксама сцвярджаюць, што пад уздзеяннем ультрафіялету ў чалавечым арганізме выпрацоўваюцца так званыя гармоны шчасця — эндарфіны, таму людзі пасля салярыя адчуваюць сябе супакоенымі і шчаслівымі. І яшчэ адзін важны псіхалагічны фактар: вы загарыце, а значыць, будзеце цудоўна выглядаць, падабацца сабе і навакольным.

Такім чынам, наведваць салярый ці не — вырашаць вам. Ну, а калі вы ўсё-такі захочаце пазагараць зімой, перш-наперш пракансультуйцеся ва ўрача. Бо існуюць захворванні, пры якіх процiпаказаны любы загар: гіпертанія, атэрасклероз, цукровы дыябет, парушэнні ў рабоце шчытападобнай залозы, гінекалагічныя і анкалагічныя хваробы, вітыліга, туберкулёз, частыя прыступы бранхіяльнай астмы і інш.

Не рэкамендуецца загараць і пры прыёме некаторых лекаў. Гэта ў асноўным датычыцца транквілізатараў, антыбіётыкаў, мачагонных сродкаў, гарманальных прэпаратаў, якія павышаюць святлоадчувальнасць скуры і могуць справакаваць алергію. Урачы не раяць чаргаваць наведванне салярыя з саўнай, а таксама ўстрымацца ад загарання пры прастудзе і павышанай тэмпературы. Акрамя таго, загар у салярыі процiпаказаны дзецям да 15 гадоў і людзям, якія маюць на целе шмат радзімак. Цяжарныя жанчыны таксама павінны быць вельмі асцярожнымі: ёсць рызыка развіцця хлаазмы (пігментных плямаў).

Калі ўрач даў «дабро» на прынясце сонечных ваннаў, другая ваша задача — як мага больш уважліва паставіцца да выбару салярыя. Салярыі бываюць гарызантальныя і вертыкальныя. У апошніх мноства пераваг: і загар атрымліваецца больш раўнамерным, і свабода рухаў прысутнічае, і, нарэшце, гэта проста гігіенічна, бо вы не дакранаецеся да паверхні апарата. У гарызантальным жа вы можаце расслабіцца і паляжаць. Дарэчы, абавязковым правілам для ўсіх салярыяў з'яўляецца апрацоўка паверхні лежака спецыяльным дэзраствoрам пасля кожнага наведвальніка. Праверыць, зроблена гэта ці не, вельмі лёгка: калі ляжак не выцерлі, на празрыстай паверхні выразна відаць плямы і рагі, якія засталіся пасля папярэдняга сеанса. Калі ж не жадаеце «падсмажвацца» з ног да галавы, а пахваліцца смуглай скурай хочацца — сядайце ў крэсла-салярый. У ім загараюць толькі даступныя воку часткі цела — рукі, твар і зона дэкальтэ. Назва «турба-салярый» азначае, што апарат для загару абсталяваны сістэмай вентыляцыі, якая пазбаўляе ад спякоты і духаты ў кабінцы.

ПРЫМІЦЕ ДА ВЕДАМА

- Працягласць знаходжання пад «штучным сонцам» дыктуецца тыпам скуры. Людзі з малочна-ружовым адценнем скуры, мноствам вяснушак, рыжымі або светла-русымі валасамі (так званы кельцкі тып) загараюць вельмі дрэнна і больш за ўсіх рызыкуюць атрымаць апёкі, таму ім лепш не наведваць салярый.
- Пачынаць апрамяненне трэба з мінімальных дозаў, паступова іх павялічваючы. (Максімальны час сеанса — 20 хвілін.) Працягласць першай працэдуры варта скараціць удвая, каб праверыць адчувальнасць скуры. Памятайце, што апёк, атрыманы ў салярыі, вельмі балючы, і рана ад яго можа застацца надоўга. Калі пасля першых сеансаў у вас з'явіўся нейкі сып, сталі павялічвацца радзімкі, наведванне салярыя трэба спыніць і неадкладна звярнуцца да ўрача.
- Рэгулярнае апрамяненне не павінна перавышаць двух разоў на тыдзень або 30 працэдур на год. Час ад часу неабходна рабіць перапынак на месяц-паўтара, каб даць скуры магчымасць аднавіцца.
- Для салярыя не падыходзяць звычайныя «пляжныя сродкі» з сонцаахоўнымі кампанентамі. Тут патрэбны спецыяльныя — для штучнага загару. Яны не змяшчаюць UV-фільтраў, але багатыя на ўвільгатняльныя дабаўкі, якія папярэджваюць перасыханне скуры, а таксама рэчывы, якія ўзмацняюць загар.
- Перад паходам у салярый пажадана не мыцца з мылам, якое пазбаўляе скуру тлушчавай змазкі, што павялічвае верагоднасць апёку. У ідэальным варыянце варта памыцца за дзве гадзіны да працэдуры або, калі вы прымаеце душ непасрэдна перад загараннем, замяніць мыла на больш ашчадную вадкую пену.
- Каб засцерагчы сябе ад алергіі, перад сеансам старанна змыйце макіяж, не карыстайцеся духамі, дэзадарантамі, пахкім алеем, зніміце біжутэрыю і ўпрыгажэнні.
- Памятайце: загар у вобласці грудзей вельмі шкодны, таму іх трэба беражліва прыкрываць баваўнянымі накладкамі.
- У салярыі пажадана выкарыстоўваць спецыяльныя непранікальныя акуляры, бо звычайных сонцаахоўных (няхай нават вельмі цёмных) — недастаткова. Калі вы носіце кантактныя лінзы, то перад працэдурай іх неабходна зняць.
- Каб пазбегнуць перасыхання валасоў, надзеньце шапачку або хусцінку. Яшчэ адно далікатнае месца — скура вуснаў, змажце іх ахоўным бальзамам.
- Пасля працэдуры нанясіце на скуру лёгкі пажыўны або ўвільгатняльны крэм. Ні ў якім разе не выходзьце адразу на сонца, лепш пасядзіце, адпачніце. Добра выпіць кубачак травяной гарбаты або соку.

Трымайцеся залатога правіла: «Ва ўсім важная мера» — і салярый прынясе вам толькі карысць.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

З'ЕЎ І ЗАХВАРЭЎ

Бяспечнае харчаванне

Ахвярамі паляўнічага сезона ў пачатку гэтага года сталі 14 чалавек у Гарадоцкім раёне, якія пакаштавалі мяса дзіка, і 9 — у Гродне і Гродзенскім раёне, што пачаставаліся хатняй свежанінай. А прычынай захворвання на трыхінілёз стала традыцыйнае ўхіленне ад паслязабойнай ветэрынарнай экспертызы.

У кастрычніку адкрыўся чарговы паляўнічы сезон. А з яго адкрыццём медработнікі пачынаюць адлічваць перыяд сезоннага павелічэння выпадкаў заражэння такім небяспечным для чалавека гельмінтам, як трыхінілёз.

— Прадоўжыцца гэты перыяд усю зіму і большую частку вясны і будзе звязаны не толькі з паляваннем на дзікоў і ўжываннем іх мяса, але і з масавым забоем свіней у прыватным сектары, асабліва ў перадкалядныя дні, — расказвае **ўрач-паразітолаг Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Андрэй ВЕДЗЯНЬКОЎ**.

Заражэнне людзей адбываецца пры ўжыванні заражанага мяса дзікоў або свойскіх свіней; тыя ж у сваю чаргу заражаюцца, паядаючы мышэй, пацукоў, трупы драпежных жывёл або адходы паляўнічага промыслу.

Лічынкі трыхінілёзу вызначаюцца асаблівай устойлівасцю да неспрыяльных фактараў: ні варка, ні смажанне, ні вэнджанне, ні саленне ў поўнай меры не вызваляюць ад іх мясапрадукты. Праявы захворвання звычайна з'яўляюцца праз 2—4 тыдні з моманту заражэння, але могуць з'явіцца і праз некалькі дзён. Усё залежыць ад атрыманай дозы ўзбуджальніка і ўстойлівасці самога арганізма чалавека. Праяўляецца хвароба ў выглядзе так званай «трыяды» сімптомаў: высокая тэмпература (да 39 °С і вышэй), мышачныя болі лытачнаножнай вобласці і ацёкі павек, твару. Нездарма ў народзе трыхінілёз называюць яшчэ «адутлаваткай». Часам да гэтай трыяды далучаюцца скураныя высыпкі і кішэчныя расстройствы.

— Галоўным у сістэме папераджальных мерапрыемстваў з'яўляецца асабістая прафілактыка заражэння, — падкрэслівае А. Ведзянькоў. — Нельга набываць прадукты харчавання (у гэтым выпадку мясапрадукты) у невядомых асобаў, па-за дзяржаўнымі пунктамі гандлю — гэта можа выклікаць харчовыя атручэнні і розныя іншыя захворванні. Купляючы ж мяса ў камерцыйных ларках і палатках, пытайцеся даведку аб ветэрынарным даследаванні прадуктаў.

Памяшканні, у якіх утрымліваецца жывёла на ўласным падворку, павінны быць забяспечаны абаронай ад пранікнення грызуноў. Перыядычна — вясной і восенню — трэба адлоўліваць і знішчаць пацукоў і мышэй у жылых і прысядзібных пабудовах. Нельга скормліваць свойскім свінням трупы загінулых дзікіх жывёл, а адходы паляўнічага промыслу — толькі пасля папярэдняй ветэрынарнай экспертызы іх бяспекі.

Яшчэ адна мера прафілактыкі. Трэба абавязкова праводзіць паслязабойную ветэрынарную экспертызу туш свойскіх свіней і дзікоў — і толькі пасля гэтага ўжываць іх мяса. Прычым для правядзення такой экспертызы не трэба везці ў ветэрынарную ўстанову ўсю тушу — дастаткова адабраць пробу мышачнай тканкі (з ножак, дыяфрагмы, міжрэберных, шыйных, жавальных або лытканожных мышцаў) вагой не больш як 50 грамаў. Акрамя таго, для зручнасці насельніцтва ветэрынарная служба рэспублікі прыцягвае да правядзення трыхінеласкапічнай экспертызы ветэрынарных урачоў жывёлагадоўчых гаспадарак.

Варта памятаць, што даследаваць мяса не позна і праз тыдзень пасля ўжывання свежыны. Калі і знойдуцца лічынкі трыхінел, захворванне можна будзе прадухіліць, своечасова звярнуўшыся ў медыцынскую ўстанову па месцы жыхарства, дзе прызначаць прафілактычнае лячэнне. Галоўнае — не спяшайце частаваць скваркай родных і знаёмых.

Вольга ШАЎКО.

Лад жыцця

Дажыць да старасці не ў маразме, а ў радасці

Сталенне — гэта, безумоўна, зніжэнне магчымасцяў арганізма, паслабленне здароўя, упадак фізічных сілаў, пагружэнне ва ўнутраны свет, перажыванні, звязаныя з ацэнкай і асэнсаваннем пражытага жыцця... Старасць — гэта тое, што непазбежна для тых, хто хоча жыць як мага даўжэй. Але старасць старасці не роўная. Яна можа быць сапраўды змрочнай як для самога чалавека, так і для яго блізкіх, а можа стаць часам дасягнення мудрасці, адчування выкананага абавязку, момантам адпачынку і сузірання... Што ж, многае ў нашых руках. Было б жаданне зрабіць сваё доўгае жыццё як мага больш радасным, а накірунак... укажуць спецыялісты.

Загадчык псіхагерыятрычнага аддзялення Рэспубліканскай клінічнай псіхіятрычнай бальніцы Аляксандр ГОЛУБ растлумачвае пэўныя асаблівасці сталага ўзросту і дае адпаведныя карысныя парады.

1. Трансфармацыі ў псіхічнай галіне датычацца перш за ўсё змяненняў памяці, увагі, мыслення і некаторых іншых функцый. Зніжэнне памяці назіраецца не ва ўсіх, больш за тое, у абсалютнай большасці сталых людзей мае быць нязначнае паслабленне гэтай функцыі. Пагаршэнне звязана не столькі з запамінаннем новай інфармацыі, колькі з «выцягваннем» яе з памяці. Змяненне ўвагі праяўляецца ў аслабленні кантролю над звыклымі сігналамі, якія ўказваюць на неабходнасць улічваць навакольную сітуацыю, а таксама ў такой распаўсюджанай з'яве, як рассеянасць, калі блытаецца паслядоўнасць дзеянняў, думкі «скачуць».

- Майце на ўвазе, што адукаванасць і патрэба ў навучанні станоўча ўплываюць на інтэлект. Адукаваныя, начытаныя людзі лепей разумеюць прыроду старасці і больш эфектыўна спраўляюцца з новымі патрабаваннямі жыцця. Трэніруйце памяць, пастаянна спасцігайце штосьці новае.

2. Пажылыя людзі перажываюць крызіс, звязаны з пераацэнкай пражытага жыцця, выхадам на пенсію, змяненнем сацыяльнага статусу і стылю жыцця.

- Здаровая старасць звязваецца з прыняццем свайго шляху, а хваравітая — са спачуваннем і сорамам за гады, пражытыя без мэты.

3. Павялічваецца не толькі фізічная, але і эмацыянальная залежнасць ад іншых людзей. Сталаму чалавеку неабходна адчуваць сябе патрэбным сям'і, дзецям, унукам, валодаць магчымасцю служэння іншым людзям, перадачы свайго прафесійнага і жыццёвага вопыту.

- Ідэальны варыянт — быць на гэты момант у шлюбе, мець добрыя ўзаемаадносіны з дзецьмі, суседзямі, сябрамі. Неабходна паступаць так, каб вашай парады чакалі і да яе прыслухоўваліся. Вазьміце на сябе частку бытавых абавязкаў, каб блізкія не ўспрымалі вас як абузу. Калі можаце працаваць — працуйце. Ёсць магчымасць наведваць які-небудзь гурток або браць удзел у грамадскім жыцці — наведвайце і прымайце. Забірайце дзяцей са школы, гатуйце, вырошчвайце кветкі, уладкоўвайце дачны ўчастак... Адным словам, не бойцеся нагружаць сябе.

4. Працягласць жыцця, знешні выгляд і самаадчуванне ў многім залежаць ад правільнага харчавання. Пры няправільным тагсіны хутчэй назапашваюцца ў клетках і значна павольней нейтралізуюцца. Да заўчаснага старэння прыводзяць пераяданне, няякасная ежа — паўфабрыкаты, фарбавальнікі, салодкае, тлустае, салёнае, — нерэгулярнае харчаванне, звычка вячэраць непасрэдна перад сном. З другога боку, і аскетызм, сядзенне на дыетах, аднастайны рацыён прыводзяць да заўчаснага старэння арганізма.

- Змяншайце аб'ём порцый, зніжайце спажыванне жывёльных тлушчаў, адсочвайце калорыйнасць прадуктаў, імкніцеся прымаць ежу рэгулярна, прыблізна ў адзін і той жа час.

5. Працягласць жыцця залежыць ад генетыкі. Аднак нават калі вам дасталіся моцнае цела і ясны розум, не забывайцеся на здаровы лад жыцця. Курэнне і злоўжыванне алкаголем наносяць непапраўны ўрон здароўю. Калі жыццё ў такіх выпадках і бывае працяглым, то гаварыць аб яго якасці ўжо не даводзіцца.

- Пазбаўцеся дрэнных звычак — не курыце і часцей адмаўляйцеся ад выпіўкі без нагоды, каб не стаць закладнікам алкагалізму. Алкаголь перш за ўсё наносіць шкоду клеткам мозга, таму ў людзей, якія злоўжываюць моцнаградуснымі напоямі, часцей развіваюцца зніжэнні інтэлекту — дэменцыі.

6. Рух — вось што дапамагае прафілактаваць многія захворванні, надае бадзёрасці, не дапускае песімістычных думак, сумных настрояў.

- Штодзённыя працяглыя прагулкі — не менш за гадзіну, простыя фізічныя практыкаванні зробяць вас больш маладымі.

7. Старэнне — непазбежнасць. Смерць, як вядома, надыходзіць не з-за гэтай непазбежнасці, а з-за пэўных захворванняў.

- Своечасова выяўляйце і лячыце захворванні, ніколі не захапляйцеся самалячэннем, вытрымлівайце ўрачэбныя рэкамендацыі, і тады зможаце разважаць над тым, чаму менавіта можна радавацца ў старасці. Таму, напэўна, што вы да гэтай старасці дажылі. Вы малайчына!

Запісала Святлана БАРЫСЕНКА.

ПАЛАЮЧАЕ ВІНО

Здароўе на талерцы

Калі за акном непагадзь, а раннія прыцемкі навяваюць нуду, няма нічога лепшага, чым цёплая бяседа ў коле сяброў. А ў сяброўскай кампаніі няма нічога лепшага за гарачыя напоі. Ну, чай, кава — да іх мы ўсе прызвычаіліся. Для асаблівых жа выпадкаў і вечарынак больш падыдуць гарачыя слабаалкагольныя напоі. Адзін з іх — глінтвейн.

Глінтвейн з нямецкай мовы перакладаецца як «палаючае віно», гэта значыць падагрэтае. Звараны на аснове натуральнага віна з дабаўленнем соку, садавіны, вострых прыпраў, глінтвейн — самы што ні ёсць зімовы напой. Ён карысны ў перыяд аднаўлення пасля інфекцыйных захворванняў, пры фізічным і псіхічным знясіленні. Пры ўмераным ужыванні (адзін-два келіхі) глінтвейн узбадзёрыць і ўзніме настрой, сагрэе пры прастудзе, пазбавіць ад насмарку і кашлю. (Натуральна, вялікая колькасць выпітага напою прынясе толькі стомленасць і ранішні галаўны боль.) Вострыя прыправы, што ўваходзяць у яго склад, стымулююць дзейнасць залозаў унутранай сакрэцыі. А натуральнае чырвонае віно — прызнаны сродак прафілактыкі халестэрынавых адкладанняў у сасудах і крывятворнае зелле.

Глінтвейн гатуецца лёгка і хутка. Для прыгатавання напою ідэальна падыходзіць не вельмі моцнае, чырвонае сухое або паўсухое віно. Вось рэцэпт класічнага глінтвейну: бутэлька чырвонага віна, 6—7 штук гваздзікі, мускатны арэх на смак, 1/3 шклянкі вады, 1 ст. лыжка цукру. (Гурманы любяць у гэты набор інгрэдыентаў дадаваць па некалькі кропель салодкага лікёру або каньяку — для паўнаты смаку.) Гваздзіку, мускатны арэх засыпаюць у турку, заліваюць вадой, даводзяць да кіпення і трымаюць на слабым агні адну хвіліну. Пасля гэтага адвар павінен настояцца 10 хвілін. Віно выліць у вогнетрывалую шкляную або керамічную пасудзіну і паставіць на агонь. У крыху падагрэтае віно ўліць змесціва туркі, прасачыўшы за тым, каб не трапіў асадак. Перамяшаць. Дадаць цукар, зноў перамяшаць і давесці на слабым агні да патрэбнай тэмпературы.

Вострыя прыправы можна падбіраць індывідуальна. Акрамя гваздзікі і карыцы, без якіх не абыходзіцца ні адзін глінтвейн, для напою падыходзяць аніс, імбір, кардамон, каляндра, лаўровы ліст, духмяны перац, шафран. Прыправы лепш браць не молатымі. Молатыя раствараюцца ў віне, з-за чаго з'яўляецца муць, якую немагчыма выдаліць, — і глінтвейн будзе сапсаваны.

Да месца ў глінтвейне розныя фрукты: скрылькі ананаса, долькі цытрусавых, кавалачкі груш і яблыкаў, вішні ды слівы (асабліва чарнасліў). Калі віно сухое, можна дадаць мёд. Апошні лепш падмяшаць у напой у самым канцы прыгатавання.

Памятайце: глінтвейн, як і кава, ні ў якім разе не павінен закіпець. Таму — для страхоўкі — зніміце яго з пліты проста дастаткова гарачым. (Аптымальная тэмпература — 70 °С.) Пасля гэтага напой трэба або адразу разліць па бакалах, або заліць у керамічны чайнік. Не забудзьце, што глінтвейн не пераносіць ахаладжэння: нагрэтае адзін раз віно ўжо назаўсёды страчвае свой букет і смакавыя якасці. Прыгатаваны глінтвейн можна захоўваць у звычайным тэрмасе (дарэчы, ад гэтага напой толькі выйграе: крыху загусцее і настоіцца). Адзіная ўмова — калі вы плануеце захоўваць яго больш за гадзіну, дастаньце цэдру лімона, інакш віно набудзе гаркаваты прысмак.

Піць гэты напой трэба гарачым з высокіх (каб менш астываў), пажадана празрыстых (каб палюбавацца насычаным колерам напою) шклянак з ручкамі. Тэмпература вызначаецца на смак. Яна павінна быць такой, каб гарачы глінтвейн можна было ўжываць, не атрымліваючы апёку.

Правільна прыгатаваны глінтвейн апякае смакам прыпраў і саграве ў доўгія зімовыя вечары.

Белы глінтвейн

Інгрэдыенты: бутэлька белага віна, лімон, 100 г цукру, 125 мл вады, гваздзіка, карыца.

Цукар, гваздзіку, карыцу і долькі лімона пакласці ў пасудзіну, заліць вадой і давесці да кіпення. Настой працадзіць. Дадаць віно і падагрэць да належнай тэмпературы.

Яблычны глінтвейн

Інгрэдыенты: чырвонае віно, 120 мл яблычнага соку, 1 ст. лыжка лімоннага соку, 2 шт. гваздзікі, карыца — на кончыку нажа, 1 кавалачак цукру.

Разагрэць, але не кіпяціць сумесь з яблычнага і лімоннага сокаў, чырвонага віна. Дадаць гваздзіку, карыцу і цукар. Гатовы глінтвейн працадзіць і падаваць у папярэдне нагрэтым кубку.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

По той бок прылаўка

Фірменны гандаль павінен адпавядаць часу і патрабаванням пакупніка

На сёння ўся гандлёвая сетка прадпрыемстваў міністэрстваў і канцэрнаў, якія вырабляюць спажывецкія тавары, прадстаўлена 2232 ведамаснымі магазінамі (7,5 працэнта ад агульнай колькасці магазінаў у краіне), у тым ліку 587 — фірменнымі.

— Пакупнік сёння патрабуе прысутнасці ў харчовым магазіне універсальнага асартыменту тавараў, а ў нехарчовым — тавараў пэўнага прызначэння, прадстаўленага ўсімі вытворцамі краіны. Дзеючае патрабаванне аб наяўнасці ўстаноўленай удзельнай вагі тавараў заснавальніка — 75 працэнтаў для нехарчовых і 50 працэнтаў для харчовых, ды і іншыя крытэрыі вызначэння статусу «фірменны магазін» патрабуюць перагляду, — сказаў намеснік міністра гандлю Вячаслаў Драгун. — Гэта і стала прычынай таго, што магазін, адкрыты вытворцам, працуе як гандлёвы пункт любога іншага ўласніка. У выніку цяпер толькі кожны пяты магазін некалькіх міністэрстваў мае статус «фірменны».

За мінулы год колькасць магазінаў павялічылася толькі ў сістэме Мінсельгасхарча (на 227 адзінак, у тым ліку 6 — фірменных). Затое скарацілася ў сістэме Мінпрама (на 17 магазінаў, з якіх 2 — фірменныя) і Мінбудархітэктуры (на 2 ведамасныя). Не можа не непакоіць і зніжэнне тэмпаў росту рознічнага тавараабароту.

Шмат фірменных магазінаў размешчана ў невялікіх памяшканнях, у якіх не выкарыстоўваюцца новыя прагрэсіўныя тэхналогіі продажу, сучаснае абсталяванне. Да прыкладу, самаабслугоўванне выкарыстоўваецца толькі ў 7 працэнтах магазінаў сістэмы Мінсельгасхарча. У многіх магазінах адсутнічаюць бясплатныя ўпакавачныя матэрыялы. У выніку пакупнікам прапануецца набыць іх па розных цэнах (з гандлёвай надбаўкай), напрыклад, у магазіне № 4 «Бальчок» СВК «Агракамбінат Сноў», у магазіне «Браты Грыль» ад Смалявіцкай бройлернай фабрыкі, г. Жодзіна.

За апошні час у краіне створаны шэраг фірменных магазінаў, якія адпавядаюць самым высокім патрабаванням: магілёўскі «Віцязь» РУВП «Віцязь», «Верас-14» ААТ «Брэсцкі мясакамбінат», «Гарачы хлеб» РУВП «Брэсткхлебпрам», сетка магазінаў «Дары ад Зары» РУП «Саўгас-камбінат «Зара» Мазырскага раёна і шэраг іншых.

У магазінах канцэрна «Белптушкапрам» вывучэнне попыту адбываецца шляхам анкетавання пакупнікоў і правядзення дэгустацый. Шырокую рэкламу сваёй прадукцыі, акцыі са зніжэннем цэнаў праводзяць ААТ «Гарызонт», РУВП «Віцязь», ААТ «Атлант». У магазінах птушкафабрыкі «Смілавіцкая» прымаюцца папярэднія заяўкі на неабходны тавар, развозіцца прадукцыя пенсіянерам і ветэранам Вялікай Айчыннай вайны. Чым не прыклад для пераймання?..

Сяргей РАСОЛЬКА.

Далёкае — блізкае

Што памятае гродзенская каланча?

На вуліцы Замкавай можна сустрэцца з клікуном і камінарам

«Наведвальніку музея гісторыі пажарнай службы ў Гродне за мужнасць і вынослівасць, праяўленыя пры пераадоленні 120 прыступак да самага верху пажарнай вежы», — спецыяльны сертыфікат з такім тэкстам, ілюстрацыяй знакамітай каланчы па вуліцы Замкавай, 19 і за подпісам начальніка Гродзенскага абласнога ўпраўлення МНС Анатоля Бабія неўзабаве будзе выдавацца кожнаму экскурсанту, які пройдзе гэтым шляхам.

На ўрачыстай цырымоніі адкрыцця пасля рэканструкцыі пажарнай аварыйна-выратавальнай часці № 1 г. Гродна міністр па надзвычайных сітуацыях Энвер Барыеў перадаў яе калектыву падарунак ад міністэрства — новую аўтацыстэрну. А на другім паверсе гэтага будынка, дзе размясціўся музей гісторыі пажарнай службы Гродзеншчыны, можна ўбачыць інструментарый, якім карысталіся нашы продкі. Гісторыя і сучаснасць — побач. Прычым, аказваецца, у агняборцаў розных эпох шмат агульнага.

Старшы інспектар цэнтра прапаганды і навучання Гродзенскага абласнога ўпраўлення МНС, арганізатар музейнай экспазіцыі Ірына Качан знаёміць з экспанатамі. Вось, напрыклад, бочка пажарная, якая дакладна называецца так: двухколая мазолістай вупражы. А гэта — багры рознай даўжыні, пры дапамозе якіх не толькі расцягвалі завалы з бярвення, але і падавалі ваду ў вёдрах на дах дома. Побач — вёдры: адно, абручнае — для пераносу пяску, а другое, скуранае, з гродзенскім гербам аленя святога Губерта, падчас тушэння пажараў перадавалася з вадой па ланцужку. Пачынаючы з XVIII стагоддзя дзейнічала, скажам так, дырэктыва, што ў кожным дзясятым доме павінен быў захоўвацца багор і абавязкова напагатове былі вёдры. Да таго ж, горад падзяляўся на кварталы, у кожнага з якіх быў начальнік, а ў яго — памочнікі для нагляду за парадкам, у тым ліку што датычыцца пажараў. І калі здаралася бяда, горад гарэў, то адзін з іх бег да ратушы, дзе, як правіла, захоўваліся пажарныя інструменты. Дрэўка багра, да прыкладу, дасягала дванаццаці метраў і з ім маглі абыходзіцца не менш за дзесяць чалавек. У ратушы начальнікі давалі сігнал трывогі, пасля чаго на барацьбу з агнём клікалі званы ўсіх цэркваў і касцёлаў.

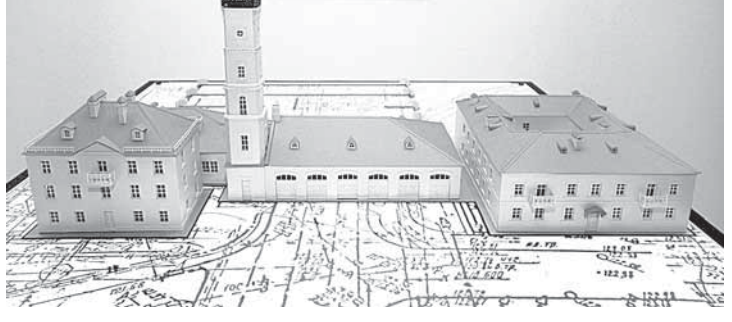

Над уваходам у музей — арыгінальны пажарны звон, які знаходзіўся ў Лідскім пажарным дэпо (дарэчы, беспрычынна біць у яго спрадвеку забаранялася і парушальнік гэтай традыцыі строга караўся). А побач — копія фрагмента сцяны Каложскай царквы. Ёсць звесткі, што тут, на Замкавай, яшчэ з XI—XII стагоддзяў існавала так званая Малая царква, а значыць, гэтае месца, дзе асталявалася пажарная служба горада над Нёманам, асвечанае. І, зразумела, музейная экспазіцыя не магла абысціся без абраза «Неапальная купіна», які ўпершыню быў завезены ў Маскву з Сіная і з моманту ўзнікнення першых добраахвотных, а затым і прафесійных пажарных камандаў заўсёды быў у іх пакойчыках. З гэтым абразам звязана не толькі шмат легендаў, але і рэальных з'яў: кварталы дамоў, якія з ім абходзілі, не гарэлі.

— А гэта што за спецыяліст? — цікаўлюся ў Ірыны Качан.

Аказваецца, манекен у цывільным адзенні з калатушкай у руках — гэта прававобраз чалавека, які сачыў за станам пячнога ацяплення ў дамах яшчэ да ўзнікнення пажарных камандаў і называўся клікуном. Праблема вельмі актуальная і сёння. З 1 кастрычніка на Гродзеншчыне праводзіцца месячнік пажарнай бяспекі, падчас якога работнікі МНС дапамогуць людзям убачыць слабыя месцы ў сваіх дамах. У кожным раёне ёсць спецыялісты па рамонце печаў, прычым састарэлым, малазабяспечаным грамадзянам гэта робіцца за бюджэтныя сродкі. А тады... Асноўная небяспека заключалася менавіта ў няправільна складзеных печах, калі коміны не былі на патрэбным узроўні над дахамі дамоў. І ад іскры — узгаранне, пажар. Таму было ўстаноўлена, што вышыня коміна павінна складаць локаць, а то і два над дахам. Вось чаму і хадзіў па горадзе клікун, нагадваючы жыхарам аб існуючых правілах, а кагосьці, мажліва, і выхоўваючы з дапамогай сваёй калатушкі. Акрамя таго, ён нагадваў, калі трэба патушыць агонь у печы, каб не адбылося ўзгарання.

— А вось гэта — камінар, — Ірына Качан паказвае на манекена ў форменным адзенні са слядамі сажы на твары і ёршыкам з грузам у руцэ.

У 1924 годзе пры Гродзенскім пажарным дэпо існаваў аддзел камінароў з чатырох чалавек і ўсім неабходным абсталяваннем для чысткі комінаў, якія па заяўках насельніцтва выконвалі гэту работу. Дарэчы, як цяпер у службы МНС ёсць пералік платных паслуг, так і тады праца камінара аплачвалася гаспадаром дома.

Ірына Качан працягвае свой аповед аб гісторыі пажарнай службы на Гродзеншчыне. Асабліва ўражвае дыярама Гродна ў канцы XIX стагоддзя з гукавым і светлавым афармленнем, якая быццам робіць нас сведкамі жудаснага пажару ў 1885 годзе, калі большая частка горада стала папялішчам. І зусім невыпадкова побач з дыярамай — партрэт Элізы Ажэшка. Знакамітая пісьменніца пасля гэтай трагедыі праявіла лепшыя якасці сапраўднага грамадскага дзеяча: шмат папрацавала над тым, каб дапамагчы пагарэльцам, сабраць грошы на аднаўленне жылля.

Дарэчы, наступствы катастрофы 1885 года ўзмацніліся тым, што дамы ў сваёй большасці былі не застрахаваны ад пажараў, і ўлады, карыстаючыся гэтым, па сутнасці кінулі людзей сам-насам з бядой. І ўжо пазней была вельмі сур'ёзна наладжана сістэма страхавання. Хоць адпаведныя магчымасці існавалі і значна раней, пра што сведчыць адзін з музейных экспанатаў — датаваная 1827 годам шыльда на доме, дзе размяшчалася страхавая праціпажарная кампанія.

Пажар у 1885 годзе, пэўна, паўплываў і на выбар месца для будаўніцтва пажарнай вежы. Гэты раён па прычыне вельмі скучанай, драўлянай забудовы з'яўляўся асабліва пажаранебяспечным і менавіта адсюль, з цэнтра горада, было добра бачна, дзе ўзнікаюць пажары. І для таго каб трымаць сітуацыю пад кантролем, хутка рэагаваць на вогненныя пагрозы, у 1902 годзе пабудавалі з цэглы пажарную вежу. Праўда, як сведчыць фота ў музейнай экспазіцыі, каланча ў гэтым месцы існавала і раней, драўляная.

З пажарнай каланчой звязаны адзін з трагічных і, разам з тым, аптымістычных эпізодаў Першай сусветнай вайны і адпаведныя дакументы ў музеі. У 1915 годзе, калі горад гарэў, пажарныя працягвалі рабіць сваю справу. Аднак немцы, убачыўшы на каланчы чалавека ў касцы, палічылі, што ён перадае сігналы расійскім войскам. Групу пажарных арыштавалі і павялі да Францысканскага касцёла на расстрэл. Аднак за іх уступіўся ксёндз Мельхіёр Фардон, пажарных вызвалілі. І трэба ж так здарыцца, што ў гэты ж час у горадзе адбылося моцнае ўзгаранне. Каманду, якую ледзь не пазбавілі жыцця, немцы накіравалі змагацца з агнём і яна вельмі хутка яго патушыла. Вось дзе прафесіяналы былі!

Ды і сёння ў Гродзенскім абласным упраўленні МНС шмат выдатных спецыялістаў. Маёр унутранай службы Дзмітрый Шчаўлік першым у беларускім пажарна-выратавальным спорце ўдастоены звання заслужанага майстра спорту. Ён стаяў на п'едэстале ўсіх чатырох чэмпіянатаў свету, тройчы першынстваваў у агульнакамандным заліку, ніхто хутчэй за Дзмітрыя яшчэ не пераадольваў стометровую паласу з перашкодамі (15,48 секунды). А на рахунку капітана ўнутранай службы Аляксандра Цішкоўскага — «залата» сёлетняга чэмпіянату свету ў Балгарыі, новы сусветны рэкорд у пад'ёме па штурмавой лесвіцы ў акно чацвёртага паверха вучэбнай вежы (13,12 секунды).

Зрэшты, не толькі прафесійнае майстэрства яднае агняборцаў розных эпох, але і традыцыйна шырокія культурныя сувязі са сваім рэгіёнам. Цікава, што менавіта ў пажарным дэпо па вуліцы Замкавай у 1924 годзе адкрылася першая выстаўка мясцовай прыроды. Вялікая ўвага надавалася і пажарнаму аркестру, на інструменты грошай не шкадавалі. Старажылы расказвалі, што амаль кожную суботу пажарныя праходзілі па горадзе маршам з аркестрам. А ў парку, які цяпер носіць імя яго заснавальніка Жана Эмануэля Жылібера, ладзіліся тэатралізаваныя паказы, даход ад якіх (прадаваліся білеты) ішоў на аснашчэнне пажарнай каманды.

Тое, што сённяшнія выратавальнікі гэтыя традыцыі шануюць, пацвярджаецца не толькі ўдзелам аркестра Гродзенскага абласнога ўпраўлення МНС у самых розных імпрэзах, але і зацікаўленасцю да рэканструкцыі гістарычнага будынка пажарнай часці і каланчы, арганізацыі музея.

...Пасля рэканструкцыі франтон будынка пажарнай часці ўпрыгожыла дэкаратыўнае пано Уладзіміра Качана з выявай агняборцаў розных эпох. А на аглядай пляцоўцы каланчы вас сустрэне вусаты манекен-пажарны ў старадаўнім абмундзіраванні, які ўважліва назірае за наваколлем, а таксама ўстаноўлена магутная падзорная труба, каб з гэтай вышыні палюбавацца горадам.

Барыс ПРАКОПЧЫК.
Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

Адзіная ў Беларусі

Газета **«Вместе!»** — адзінае ў Беларусі спецыялізаванае выданне для інвалідаў. Яна мае ярка выражаную сацыяльную накіраванасць. Тут сабрана самая неабходная інфармацыя, якая патрэбна людзям з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі. Асноўныя задачы выдання — усебаковае асвятленне розных аспектаў жыцця інвалідаў. Расказваючы пра маральныя і фізічныя перамогі моцных духам людзей над уласнымі немачамі, выданне надае сваім чытачам аптымізму і ўпэўненасці ва ўласных сілах. Менавіта РАЗАМ з чытачамі яна стараецца знайсці шляхі вырашэння наспелых праблем.

Разам са сваімі падпісчыкамі мы звяртаемся ў розныя дзяржаўныя ўстановы, дабіваемся станоўчага рашэння наспелых пытанняў. Безумоўна, рэальных зносінаў не заменіць ні адно выданне. Але штотыднёвік у нейкай меры дапамагае людзям перамагчы сваю адзіноту. Нашы падпісчыкі перастаюць пасіўна-абыякава сузіраць жыццё за акном. Яны пачынаюць актыўна цікавіцца навінкамі рэабілітацыі, магчымасцямі навучання і працаўладкавання, інакш кажучы, — жыць паўнацэнным жыццём.

Артыкулы, якія публікуюцца ў газеце, заўсёды актуальныя. Гэта — аповеды пра незвычайныя лёсы, цуды, што робяць людзі, якія жывуць побач з намі. Газету можна смела назваць сацыяльным суразмоўцам, таму што на яе старонках ёсць зваротная сувязі з чытачамі. Нездарма папулярныя ў выданні рубрыкі: «Гарачы тэлефон», «Вам адкажа юрыст», «Пытанне—адказ», «Паштовы раз'езд».

На старонках выдання чытач знойдзе цікавыя і карысныя рубрыкі. Практычныя кулінарныя і медыцынскія парады, займальная інфармацыя з усяго свету робяць газету цікавай для шырокага кола чытачоў. Акрамя таго, газета стала цэнтрам, які аб'ядноўвае таленавітых інвалідаў. У літаратурнай старонцы «Акрыленне» публікуюцца творы як пачынаючых, так і вопытных паэтаў.

Вялікую цікавасць у чытачоў выклікае рубрыка «Знаёмствы». У рэдакцыю прыходзяць лісты ад людзей з абмежаванымі магчымасцямі са шлюбнымі аб'явамі або проста з просьбай дапамагчы знайсці аднадумцаў і сяброў. І гэта ўжо стала традыцыяй, многія людзі знайшлі адно аднаго.

Усіх, хто хоча жыць паўнацэнным жыццём, праявіць міласэрнасць, рабіць дабро, мы запрашаем да гутаркі ў газеце «Вместе!». Мы рады будзем, калі вы станеце нашым пастаянным чытачом!

Падпісацца на газету можна ў паштовым аддзяленні з любога месяца. Індэкс — 63866.

Прафесійныя кадры для раёнкі

Нядаўна супрацоўнікі Інстытута журналістыкі БДУ правялі творчую сустрэчу ў Вілейцы. Разам з рэдактарамі раённых газет Мінскай вобласці, кіраўніцтвам аблвыканкама, прадстаўнікамі міністэрстваў інфармацыі і адукацыі, «Беларускага саюза журналістаў яны абмеркавалі інфармацыйную насычанасць рэгіянальных СМІ. Не засталіся ўбаку і праблемы падрыхтоўкі журналісцкіх кадраў для мясцовых газет і раённага радыё.

Размову пачаў выконваючы абавязкі старшыні Мінаблвыканкама Віктар Шчэцька. Якасны рост мясцовай перыёдыкі дыктуюць рэаліі часу: ад рэдакцый патрабуецца не толькі выпускаць папулярную сярод чытачоў газету, але і зрабіць выданне даходным. Аб творчых здабытках і хібах у дзейнасці мясцовых СМІ вялі гаворку начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы Мінскага аблвыканкама Таццяна Дзедух, старшыня Вілейскага райвыканкама Яўген Сініла, намеснік старшыні БСЖ Рыгор Сакалоўскі, супрацоўнік Міністэрства інфармацыі Анатоль Шычко.

Пытанні падрыхтоўкі кваліфікаваных кадраў для рэгіёнаў закрануў у сваім выступленні дырэктар Інстытута журналістыкі БДУ, дацэнт Сяргей Дубовік. Інстытут журналістыкі і кіраўніцтва мясцовых органаў улады павінны дабіцца, каб кваліфікаваныя журналісты склалі пераважную большасць у раённых выданнях. Найбольш рэальныя накірункі сумеснай працы: мэтавы набор на вучобу па накіраваннях органаў друку і рэдакцый радыёвяшчання, падрыхтоўка творчых супрацоўнікаў на завочным аддзяленні, павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўка кадраў у Інстытуце журналістыкі.

У бліжэйшы час на факультэце пачнецца вучоба супрацоўнікаў рэдакцый на двухгадовым аддзяленні, паведаміла прысутным дэкан факультэта павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі журналісцкіх кадраў Інстытута журналістыкі БДУ, дацэнт Ганна Басава. Першая экзаменацыйная сесія пройдзе ўжо ў лютым 2009 г. Навучанне платнае — 2 мільёны рублёў у год (сума за ўвесь тэрмін навучання — 4 млн рублёў), выпускнікі атрымаюць дыплом з кваліфікацыяй «Журналіст» па спецыяльнасці «Сродкі масавай інфармацыі». Моўныя аспекты журналісцкай творчасці закрануў у сваім выступленні саветнік міністра адукацыі, прафесар Віктар Іўчанкаў. У рамках семінара ў сярэдняй школе № 3 прайшоў Дзень адчыненых дзвярэй. Намеснік дырэктара Інстытута журналістыкі БДУ, дацэнт Вольга Самусевіч і намеснік дэкана факультэта журналістыкі па прафарыентацыйнай рабоце, дацэнт Наталля Зубчонак адказалі на пытанні будучых абітурыентаў.

Пётр ДАРАШЧОНАК,
загадчык кафедры гісторыі журналістыкі Інстытута журналістыкі БДУ, дацэнт.

Насуперак Чарнобылю

РАДЫЕНУКЛІДЫ Ў «НАКАЎЦЕ»? ЯК ПАГЛЯДЗЕЦЬ...

У Гомельскай і Магілёўскай абласцях, якія найбольш пацярпелі ад катастрофы на ЧАЭС, згодна з даручэннямі кіраўніка краіны, былі распрацаваны праграмы пераспецыялізацыі з мэтай атрымання на радыяцыйна забруджаных землях нарматыўна чыстай прадукцыі. Як яны рэалізуюцца? Гэтае пытанне абмяркоўвалася на выязным пасяджэнні калегіі Дэпартамента па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

Наступ

Ёсць у Нараўлянскім раёне сельскагаспадарчае прадпрыемства «Уладзіміраўскі—Галоўчыцы». Асноўны накірунак — малочна-мясны. Яно займаецца таксама вытворчасцю збожжа, кармоў, бульбы, рапсу, гародніны. Радыенукліды ў выглядзе цэзію-137 да пяці кюры на квадратны кіламетр заселі тут на 171, ад 5 да 10 — на 1937, ад 10 да 15 — на 2040 і ад 15 да 30 — на 639 гектарах. Да катастрофы гэта была моцная гаспадарка, але «мірны» атам зрабіў сваю справу. Лепшыя кадры перасяліліся ў іншыя рэгіёны, тэхніка знасілася, тэхналогія састарэла і г.д.

Дайшло да таго, што ўраджайнасць збожжавых упала да 16 цэнтнераў з гектара, надоі — да 2400 літраў у год, прывагі буйной рагатай жывёлы — да 370 грамаў у суткі. Адны страты, а не прыбытак ад такой, прабачце, дзейнасці. Кіраўнікі гаспадаркі ды і раёна бачылі сумную перспектыву: развал, бездань. І раптам вось такія метамарфозы: за мінулы год чысты прыбытак гаспадаркі склаў 603 мільёны рублёў, а рэнтабельнасць — 36,1 працэнта. Гаспадарка плануе закончыць паспяхова і сёлетні год. Дык што ж адбылося?

— Сітуацыю карэнным чынам змяніла пераспецыялізацыя гаспадаркі, — расказвае яе кіраўнік Уладзімір Хлапок. — Яна была распрацавана калектывам Інстытута радыялогіі.

Мы ўпершыню за пасляаварыйны перыяд адчулі дапамогу і клопат з боку дзяржавы, бо раней лічылася, што ў зоне адсялення (дарэчы, дзе людзі засталіся жыць) немэтазгодна займацца будаўніцтвам, рэканструкцыяй жывёлагадоўчых і іншых збудаванняў...

Праграма пераспецыялізацыі гаспадаркі была распрацавана ў 2005 годзе, і ў раслінаводстве яна змяняла структуру пасяўных плошчаў з тым, каб вырашаць праблему атрымання «чыстай» прадукцыі. А ў жывёлагадоўлі было рэкамендавана ўвесь малочны статак кароў перавесці на беспрывязнае ўтрыманне, даенне — у спецыяльных залах, круглагадовае аднатыпнае кармленне жывёлы і г.д.

Дарэчы, была закуплена жывёла больш прадуктыўная, з'явіліся кадры спецыялістаў, пачалася рэканструкцыя кароўнікаў. Статак у 160 галоў замест 14 чалавек цяпер абслугоўваюць чатыры. Рэканструкцыя таго кароўніка абышлася ў 200 мільёнаў рублёў. А затым з'явілася задума пабудаваць новы кароўнік на 180 галоў з самай сучаснай тэхналогіяй даення і ўтрымання жывёлы. Яна абышлася ў паўмільярда рублёў, 75 мільёнаў з якіх было выдзелена па праграме пераспецыялізацыі.

«У пераспецыялізаваных гаспадарках усё атрыманае летась малако адпавядала нарматыўным патрабаванням, у той час як у 2005-м так званага бруднага яго было атрымана 232 тоны.»

У гаспадарцы ідуць далей, нацэліўшыся на наступны аб'ект, — рэканструкцыю адкормачніка пад кароўнік, які аказаўся, на жаль, даўгабудам з-за недахопу грошай. На заканчэнне работ патрэбна 2,5 мільярда рублёў. Частка іх выдзелена з абласнога бюджэту, але гэтага мала, і трэба шукаць дадатковыя крыніцы. Калі аб'ект уступіць у строй, пагалоўе кароў павялічыцца ўдвая, і будзе дасягнуты значны прырост валавой прадукцыі, умацуецца эканоміка гаспадаркі.

Сёлета ўраджайнасць збожжавых склала 30 цэнтнераў з гектара, бульбы — 250, агародніны — 300 цэнтнераў. Трэці год запар надоі дасягаюць 5 тысяч літраў у год ад каровы. Сутачныя прывагі буйной рагатай жывёлы — 700 грамаў, свіней — 400. У гэтым годзе стварылі двухгадовы запас кармоў, пачалі гарантавана атрымліваць нарматыўна чыстую прадукцыю, і, што вельмі важна, настрой у людзей катэгарычна змяніўся. Яны вераць у будучыню, бачаць перспектыву.

Як адзначыў на пасяджэнні калегіі намеснік начальніка Дэпартамента Мікалай Цыбулька, складанасць вырашэння праблемы атрымання нарматыўна чыстай прадукцыі ў гэтай групе крытычных гаспадарак патрабавала куды большых фінансавых выдаткаў у параўнанні з тымі сельгасарганізацыямі, дзе прымяняюцца традыцыйныя ахоўныя меры. На аграхімічныя і агратэхнічныя, напрыклад, мерапрыемствы адной гаспадаркі, дзе ажыццяўляецца пераспецыялізацыя, за пяць апошніх гадоў было выдзелена 2,2 мільярда рублёў — у тры разы больш, чым вышэйпамянёным КСУПам і СВК. Пры гэтым характэрная заканамернасць: удзельная вага затрат на рэалізацыю праграм пастаянна ўзрастае. Калі ў першыя гады на пераспецыялізацыю выдзялялася прыблізна 13—17 працэнтаў ад усіх сродкаў, што накіроўваліся на ахоўныя мерапрыемствы, то ў апошнія — каля 40 працэнтаў.

На сёння на рэалізацыю праграм выдзелена 101,3 мільярда рублёў (Гомельшчыне — 75,8, Магілёўшчыне — 25,5 млрд). Праблемныя гаспадаркі атрымалі 1313 адзінак тэхнікі, 3647 галоў буйной рагатай жывёлы, 320 пародзістых свіней, заяўленую колькасць гербіцыдаў і элітнага насення. Была забяспечана рэканструкцыя 76 жывёлагадоўчых фермаў і іншых аб'ектаў. Адным словам, заданні праграм 2002—2007 гадоў па фінансаванні і пастаўцы матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў былі выкананы.

Так, укладзеныя ў перапрафіляванне інвестыцыі даюць свой вынік: пераспецыялізацыя стварыла ўмовы для ўстойлівага зніжэння ўтрымання радыенуклідаў у сельскагаспадарчай прадукцыі. Вось канкрэтныя факты. Калі ў 2001—2002 гадах на Гомельшчыне і Магілёўшчыне надойвалася малака з перавышэннем допушчальнага ўзроўню па радыяцэзію ў колькасці 1170—1190 тон, дык у 2007-м — 145. У восем разоў меней! І яшчэ. У пераспецыялізаваных гаспадарках усё атрыманае летась малако адпавядала нарматыўным патрабаванням, у той час як у 2005-м так званага бруднага яго было атрымана 232 тоны. Допушчальным узроўням утрымання цэзію-137 і стронцыю-90 адпавядалі мяса і бульба.

Сёння на Магілёўшчыне ўсё вырашчанае збожжа прыдатнае па ўтрыманні стронцыю для харчовых мэтаў. На Гомельшчыне для вырашэння ўказанай праблемы выбрана тэхналогія перапрацоўкі збожжа на спірт.

Кантрасты

А што ж з вытворча-эканамічнай дзейнасцю гаспадарак, дзе робіцца пераспецыялізацыя? На Магілёўшчыне ў цэлым да 2005 года значна павялічыліся ўраджайнасць і валавая вытворчасць збожжавых культур. Гэты поспех быў забяспечаны і ў 2007—2008 гадах. Тое ж самае і ў жывёлагадоўлі. У чатырох з пяці гаспадарак, дзе маецца малочны статак, надоі перавысілі 4000 кілаграмаў. У сярэднім на 24,6 працэнта ва ўсіх гаспадарках назіраецца прырост прываг маладняку буйной рагатай жывёлы, і яны сталі ўстойліва рэнтабельнымі.

Вынікі на Гомельшчыне больш сціплыя, бо не ўсюды выдзеленыя дзяржавай рэсурсы былі падмацаваныя вынікамі. Напрыклад, толькі ў 8 з 13 пераспецыялізаваных у 2002—2005 гадах гаспадарак былі атрыманы надоі, якія адпавядалі праграмам. У 2007 годзе з 10 гаспадарак Брагінскага раёна толькі ў шасці павялічыліся прывагі буйной рагатай жывёлы. І гэтак далей.

Летась мясакамбінаты вярнулі Веткаўскаму аграсэрвісу, РСУП «Дружба» таго ж раёна, КСУП «Чырвонае» і СВК «Брагінка» 35, 28, 22 і 20 галоў буйной рагатай жывёлы адпаведна, па той прычыне, што ў ёй было зафіксавана перавышэнне допушчальнага ўзроўню па радыецэзію. «Вызначыліся» КСУП «Судкова» Хойніцкага і СВК «Брагінка» Брагінскага раёнаў, у 112,5 і 32 тонах малака якіх «купаўся» той самы цэзій-137. Летась 320 тон бульбы гаспадарак вобласці не адпавядалі РДУ-99 (рэспубліканскім допушчальным узроўням), хоць тры папярэднія гады ўся выкапаная бульба была нарматыўна чыстай. Калі ў 2001—2004 гадах у вобласці збіралася 25—30 тысяч тон забруджанага збожжа, дык пасля — 43—50 тысяч тон. І гэта пры той умове, што шэраг гаспадарак Брагінскага, Нараўлянскага і Хойніцкага раёнаў былі пераспецыялізаваныя на вытворчасць рапсу, бульбы і насенняводства збожжавых культур і шматгадовых траў, пад што былі адпушчаны неабходныя фінансавыя сродкі.

Асаблівую ж трывогу выклікае сітуацыя ў КСУП «Чырвоны баец» Нараўлянскага раёна. Калі ў 2003—2005 гадах пагалоўе свіней вырасла з 1600 да 5000, дык летась замест таго, каб мець іх згодна з праграмай — 6000, колькасць пагалоўя знізілася да 3045. І гэта пры тым, што гаспадарка ўзбуйнілася. Нізкі ўзровень па рэканструкцыі і ўводзе ў дзеянне спіртзавода ў КСУП «Стралічава» Хойніцкага раёна, дзе ўстаноўлена абсталяванне, не забяспечвае яго належную работу і тым самым — прыбытак.

Дыму без агню не бывае

Як бачна, з аднаго боку, пераспецыялізацыя найбольш праблемных гаспадарак «чарнобыльскай зоны» з'явілася для іх выратавальным кругам, які дапамог ім выжыць. З другога ж, узнікае законнае пытанне: калі і ў інстытуце радыялогіі, і ў Мінсельгасхарчы, і ў Камчарнобылі, і ў Нацыянальнай акадэміі навук, і ў аблвыканкамах ухвалілі праграму пераспецыялізацыі, прызналі яе правільным накірункам у павышэнні эфектыўнасці вытворчасці сельгаспрадукцыі, дык адкуль жа бяруць карані вышэйапісаныя недахопы (дарэчы, яны ў гэтым артыкуле пералічаны далёка не ўсе)? Чаму поспехі ў пераспецыялізацыі ранейшых гадоў былі больш адчувальнымі, а ў наступныя з'явіліся тармазы?

На калегіі прычыны гэтыя былі дэталёва прааналізаваныя. Адна з іх (бадай што самая галоўная) у незабяспечанасці гаспадарак кадрамі неабходнай кваліфікацыі. Недахоп іх адчуваецца востра і па сёння. Пры гэтым недастаткова выкарыстоўваецца і патэнцыял інстытута радыялогіі і яго філіяла для павышэння кваліфікацыі тэхнолагаў сельскагаспадарчай вытворчасці.

Дарэчы, дзе-нідзе не выконваюцца рэкамендацыі яго супрацоўнікаў і па ўнясенні мінеральных угнаенняў і арганікі, і па збалансаванасці кармоў для жывёлы, і па перазалужэнні пашавых угоддзяў, і па іншых патрабаваннях.

Значная колькасць гаспадарак пасля правядзення ў іх праграм пераспецыялізацыі былі рэарганізаваныя без кансультацый з распрацоўшчыкамі і інвестарамі праграм, і тым самым былі створаны дадатковыя цяжкасці. У пагоні за атрыманнем «хуткіх грошай» за здадзенае малако ў некаторых гаспадарках пайшлі на згортванне мяснай жывёлагадоўлі, якая была вызначана праграмамі пераспецыялізацыі, і гэта можа прывесці (а дзе-нідзе ўжо, напэўна, і прывяло) да атрымання малака з перавышэннем нарматываў.

Для канчатковага вырашэння пераспецыялізацыі гаспадарак, гаварылася на калегіі, выдзялялася недастаткова сродкаў. Намеснік старшыні Нараўлянскага райвыканкама Мікалай Сафроненка, напрыклад, пытаўся, ці магчыма зрабіць рэканструкцыю жывёлагадоўчага памяшкання за сто мільёнаў рублёў? І чаму перспектыўны план развіцця СВК «Чырвоны баец», прапанаваны распрацоўшчыкамі ўкласці ў яго 7,5 мільярда рублёў, каб стварыць неабходную кармавую базу з перспектывай нарошчвання пагалоўя свіней да 12 тысяч, застаўся на паперы? Бо ў яго ў рамках пераспецыялізацыі было ўкладзена толькі каля 3 млрд рублёў. Аб падобнай сітуацыі гаварылі і першы намеснік старшыні Быхаўскага райвыканкама Алег Грудаў, і іншыя выступоўцы.

Вельмі многае залежыць ад кіраўнікоў гаспадарак. Многія з іх не ўмеюць належным чынам распарадзіцца выдзеленымі сродкамі і рэсурсамі, размеркаваць іх з тым, каб атрымаць найбольшую аддачу, працаваць на перспектыву.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

СКАНВОРД + СУДОКУ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Выканаўца вакальных твораў. Каштоўны будаўнічы матэрыял. Загадка: камбінацыя знакаў, малюнкаў. Жывёліна сямейства цюленяў. Аўто, нанятае з аплатай па лічыльніку. Тое, што і слімак. Ён гарыць у газоўцы, каганцы, свечцы. Галаўны *** — шапка, капялюш, кепка і г.д. Передача мяча партнёру. Адметны ўдзельнік карыды. Вялікі марскі рак. Драпежнік сямейства куніц. Ападкі: дробныя кропелькі дажджу. Горад-курорт у Бельгіі. Выгада, прывілея, выключнае права. Сухі вецер у бок экватара. Тое, што і кеш'ю. Вядомы беларускі скульптар. Аздоба, пакрыццё абразоў. Стэпавая птушка Афрыкі. Дзікая птушка сямейства цецерукоўых. Даўней: разменная манета Індыі. Задыякальнае сузор'е. У «Паўлінцы»: госця Крыніцкіх. Цэгла-сырэц у бязлесных мясцовасцях. Выпас, дзе пасецца жывёла. Бытавая электрапрылада. Горад-прыстань на Дунаі. Палявое ўкрыцце для стральбы. Струменьчык вады на шкле. Адміністрацыйны цэнтр Адыгеі. Вымерлая птушка Новай Зеландыі. Састаўная частка малекулы. 6- або 7-струнны музычны інструмент. Мінерал — разнавіднасць агату. Інэртны газ, Rn. Перавязачны сродак. Горад-порт у Алжыры. У Германіі — Одэр, у Польшчы — ***. Вялікая рака Індыі.

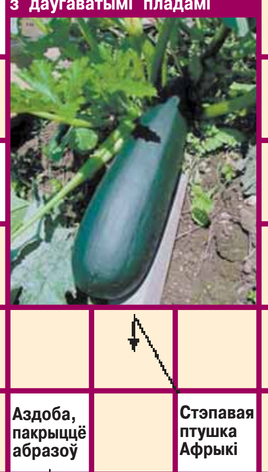

Гарбузовая расліна з даўгаватымі пладамі

Гарбузовая расліна з пляскатымі акруглымі пладамі

6		2			8	9		1
	4		2			8		6
3			1	6	9	5		4
	6	4	7		5		1	
2	8			3	4		6	
7		5	8	1		4		2
8	1	3				6		7
	9			7	1		8	
5			6	8		1	4	

СУДОКУ. У квадраце з 9 на 9 клетак трэба размясціць лічбы ад 1 да 9 уключна такім чынам, каб у кожным гарызантальным радку, кожным вертыкальным слупку, а таксама ў кожным малым квадраціку 3 на 3 клеткі, абмежаваным тлустай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтораў.

Парада. **Пачынайце рашэнне з запісу вуглавых лікаў, асабліва з левага верхняга: звычайна галаваломка мае толькі адно рашэнне.**

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (6 снежня). Па гарызанталі: Аўтобус. Практыка. Абоз. Джаз. Рак. Удод. Гол. Муар. Ядро. Мат. Вырай. Алабама. Сак. Табу. Эрас. Сакавік. Аніка. Грамада. Акоп. Заклад. Агат. Дама. Асада. Асот. Расада. Юнак. Акт. Арктыка. **Па вертыкалі:** Трамвай. Ясак. Папар. Анод. Кіпа. Мастак. Метро. Драма. Ваза. Стаж. Таксі. Аўсюк. Бард. Какос. Ант. Проза. Орда. Код. Гарт. Ака. Ярд. Мова. Тэрмас. Гарбар. Ага. Багдад. Тралейбус. Атаманка.

«ШТО Ў ВАС ДОБРАГА?»

«Жыццё на месцы не стаіць...»

Галіна ПРАСАЛОВІЧ, намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Веснік адукацыі»:

— Мяне вельмі радуе мой статус бабулі. Я, між іншым, ужо тройчы бабуля, чым і ганаруся. Калі трымаю ў сваёй руцэ далоньку ўнукаў, мяне ахоплівае такая пяшчота — нават цяжка перадаць усю гаму пачуццяў. Да таго ж мы з мужам вярнуліся нядаўна са Швецыі, дзе цяпер жыве са сваёй сям'ёй наш старэйшы сын. У паездкі былі дзве вельмі прыемныя нагоды. Па-першае, у маі гэтага года ў нас нарадзілася ўнучачка. Сын — старэйшы з трох дзяцей, але яго дачушка — пакуль самая маленькая з нашых унукаў. І нам, як бацькам, вельмі прыемна было назіраць, як змянілася са з'яўленнем дзіцяці ў сына і нявесткі ўспрыняцце свету. Падругое, у дзяцей з'явілася свая кватэра, купленая няхай і ў крэдыт, але ж свая. У Швецыі ўсе літаральна «звяр'яцелі» на экалогіі і здаровым харчаванні. Але ж мае баршчы, запраўленыя салам, і дранікі з мясам ішлі ў дзяцей на «ўра». Дробязь, але вельмі прыемна. З краіны, дзе ўсё прысвечана Чалавеку, з яе фантастычным камфортам, мы вярнуліся з пазітыўным настроем, які імкнёмся захоўваць.

Ды і ўвогуле я прызвычаілася акцэнтаваць сваю ўвагу толькі на пазітыўным. А ў жыцці шмат добрага, не варта далёка хадзіць. Я заўсёды з радасцю іду на работу, якая пастаянна дорыць мне сустрэчы з цікавымі людзьмі. Работа — гэта новыя веды, новыя планы і перспектывы. Дачка неяк прапанавала мне пакінуць работу, каб займацца ўнучкай, але я пакуль што да такіх кардынальных зменаў у сваім жыцці не гатовая. Мне хочацца быць у калектыве, таму што стасункі, якія мне дорыць работа, — вялікая раскоша, без перабольшання.

Антаніна ПАЛЯКОВА, кансультант упраўлення абароны правоў спажыўцоў і кантролю за рэкламай Міністэрства гандлю:

— У мяне ўвесь пазітыў звязаны з сям'ёй, таму што з прычыны сваіх прафесійных абавязкаў пастаянна даводзіцца працаваць са скаргамі спажыўцоў. Прыемна, калі людзі ўдзячныя за аказаную дапамогу, але, на жаль, ёсць і незадаволеныя. Затое мае дзеці мяне вельмі радуюць. Дачка вучыцца ў 9-м штрых класе па пераходнай праграме, і мы хваляваліся, што нагрузка на яе сёлета істотна ўзрасце. Але дзеці закончылі першую чвэрць з вельмі добрымі адзнакамі. Да таго ж старэйшая дачка займаецца бальнымі танцамі і вельмі паспяхова выступіла на конкурсе. Яна ўсё паспявае. Цудоўна...

Вячаслаў ГРАНЬКОЎ, намеснік старшыні Рэспубліканскага камітэта Беларускага прафсаюза работнікаў аховы здароўя:

— За апошні час у мяне з'явілася новая работа, новыя знаёмствы, якія адыгрываюць вялікую ролю ў маім жыцці. Я вельмі люблю вандраваць і аддаю перавагу еўрапейскім краінам. Імкнуся кожны год адкрыць для сябе новую краіну. Гэтым летам я наведаў Эстонію: быў у Тарту і Таліне. Стары Талін пакінуў незабыўнае ўражанне. У гістарычным цэнтры мы знайшлі рэстаранчык эстонскай кухні і заказалі некалькі страў. Гэта была такая смаката!!! Яшчэ я пачаў вывучаць англійскую мову. Раней вывучаў толькі французскую, і даволі добра ёй валодаю, але англійская мова адкрывае новыя перспектывы. Зусім забыўся! (*смяецца*. — **Н.Н.**) Галоўная падзея — паступленне ў аспірантуру Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі! Адным словам, жыццё на месцы не стаіць...

Надзея НІКАЛАЕВА.

На конкурс апавяданняў

Немудрагелістая гэта справа — сесці і накрапаць ці накрэмзаць апавяданне. Зусім іншае — прымусіць некага дачытаць напісанае вамі да апошняй кропкі, абудзіць цікаўнасць да напісанага. «Рыбацкае шчасце» Аляксандра Матошкі, мне здаецца, чытаецца з цікавасцю. Мяркуйце самі.

Віктар КАЗЬКО.

Аляксандр МАТОШКА
РЫБАЦКАЕ ШЧАСЦЕ

Дзесяцігадовы Віталік тым чэрвеньскім ранкам прачнуўся раней звычайнага. На той дзень у яго была запланавана рыбалка. Да гэтай адказнай і важнай справы ён рыхтаваўся загадзя: каля тыдня сушыў на плоце пад пякучым сонцам новае бярозавае вудзільна. Гэта сёння вясковыя хлапчукі і рыбаловы-аматары не маюць уяўлення, што гэта такое — ладзіць вудзільна са стромкай бярозкі. Цяпер у краме, за параўнальна невялікі кошт, можна набыць тэлескапічную снасць, раўнюткую, як страла. Даўней такога не было. Праўда, сустракаліся на рэчцы прыезджыя рыбаловы, у якіх былі састаўныя вудзільны з бамбуку. Але такім вудзільнам Віталік чамусьці не давяраў. Ён прызвычаіўся да крыху крываватых, выробленых з бярозы.

Хуценька паснедаўшы, ён выбег на агарод, каб накапаць дажджавых чарвякоў паміж градак. Тлустых не браў, бо яны неспадручныя: рыба пры паклёўцы такой прынады вельмі часта зрываецца з кручка. Сёння Віталік вырашыў узяць два вудзільны: адно — для дробнай рыбы — на прынаду, другое — для лоўлі шчупака. З тоўстай лёскай і вялікім кручком. Рыбаліць вырашыў пайсці не як звычайна, каля моста ці на астравах, што былі непадалёк ад яго, у межах вёскі, а крыху далей. Туды, дзе яшчэ ні разу не рыбаліў, дзе таямнічы, глыбокі вір. У тым месцы, дзе быў гэты вір, рака рабіла паварот, вада падмывала высачэнны пясчаны бераг, і жоўты пясок бясконца «з'язджаў» у ваду. Рака паглынала яго разам з дрэвамі, якія падалі, страціўшы апору, а вір па-ранейшаму быў цёмны і глыбокі. У гэтым месцы ніхто не рыбаліў, нават са старых і бывалых вясковых рыбакоў, бо не было належнага подступу да берага. А вось супрацьлеглы бераг, наадварот, быў роўны і нізкі. Тут не было імклівага цячэння, крыху мелкавата... Каля гэтага берага на паверхні вады плавалі шырокія лісты рачных гарлачыкаў. Дрэвы на беразе раслі воддаль ад ракі, таму ўпраўляцца з вудай было спадручна — галлё не замінала.

Вось сюды і прыйшоў Віталік, перад гэтым налавіўшы каля дзясятка курмялёў — прынады для шчупака. Сонца было ўжо даволі высока і прыпякала, але каля ракі гэта менш адчуваецца. Каля вады заўсёды пануе прахалода — прыемная і жаданая ў спякотны летні дзень.

Злавіўшы ў вядзерцы маленькую рыбку, Віталік начапіў яе на вялікі кручок і закінуў снасць у раку. Рыбка, адчуўшы родную стыхію, пачала рупна «цягаць» паплавок між лістоў гарлачыкаў. Далей ад берага гэтых лістоў было няшмат, таму Віталік не апасаўся, што лёска заблытаецца паміж раслін. Уткнуў канец вудзільна ў бераг. Пакуль рыбка «цягае» лёску з вялікім кручком, Віталік вырашыў яшчэ палавіць драбязы, адысці да павароту ракі, дзе, на больш імклівым цячэнні, могуць гуляць плоткі. Зрабіў крокаў пяць ці шэсць, як раптам пачуў, што нешта боўтнула ў вадзе. Азірнуўся — і аслупянеў: яго вудзільна імкліва аддалялася ад берага ў накірунку таго самага, страшнага і глыбокага, віру, дзе глыбіня метраў пяць, а можа і болей. Што рабіць?! Пакуль яшчэ пад вудзільнам бачна пясчанае дно, пакуль яно яшчэ не на імклівым цячэнні. Пакуль... Разважаць не было часу. Але думкі несліся ў галаве з імгненнай хуткасцю. А што, калі гэта той самы сом, з якім аднойчы тварам да «твару» сутыкнуўся Мішка-падводнік? Той, убачыўшы галаву таго сама, памерам з чалавечую, не стаў выпрабоўваць лёс, імкліва паплыў прэч.

Калоцячыся ад страху, Віталік скінуў рубаху і штаны. Хуценька слізгануў з берага ў ваду і паплыў за вудзільнам. Плаваў ён добра. Але гэта ж там, дзе купаюцца ўсе, дзе заўсёды ёсць дарослыя. А тут нікога побач. Ад гэтага рабілася вусцішна. Мокрыя валасы, здаецца, усталі на галаве, быццам іголкі ў вожыка, па ўсім целе бегалі «мурашкі».

Віталік даплыў да вудзільна амаль на сярэдзіне ракі. Схапіў яго адной рукой і, не ўзнімаючы над вадой, рэзка тузануў на сябе і хуценька паплыў назад.

Здаецца, калі плыў, не адчуваў асаблівага супраціўлення на канцы снасці. Нават мільганула думка, што тая вялікая рыбіна сарвалася з кручка.

Толькі выскачыўшы на бераг, па моцна напятай лёсцы і трапятанні вудзільна, адчуў, што нешта ёсць на кручку. Вудзільна выгнулася, нібы лук. Лёска «вяла» некуды ўбок. Віталік, колькі было сілы, цягнуў вуду на сябе. І вось над вадой, звіваючыся, бліснуў белым чэравам вялізны шчупак і паляцеў прама ў бераг. Узняць высока такую рыбіну было немагчыма. Віталік кінуўся за здабычай, схапіўшыся за лёску, усцягнуў-такі рыбіну на бераг, прыціснуў да зямлі і надламаў ёй хрыбет каля галавы, каб яна страціла рухомасць. І толькі цяпер зразумеў, якая ўдача ўсміхнулася яму.

Вось яно — рыбацкае шчасце!

Віталік не пайшоў са сваёй здабычай адразу дадому. Ён вырашыў яшчэ парыбаліць з паўгадзіны, а то і гадзіну каля моста, каб усе бачылі, якога шчупака ён злавіў, бо гэта першы яго, Віталіка, сапраўдны ўлоў. Шчупак быў вагой каля паўтара кілаграма, але аб гэтым ён даведаўся пазней, калі дома ўзважыў здабычу на вагах.

Расонскі раён, вёска Янкавічы.

Садзейнічанне турызму

Два новыя пункты пропуску паблізу Браслаўскіх азёраў

Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміў *начальнік прэс-цэнтра Дзяржпагранкамітэта Беларусі Аляксандр ЦІШЧАНКА.*

Паводле яго слоў, каб аблегчыць замежным турыстам наведванне Браслаўскіх азёраў, Дзяржпагранкамітэт Беларусі плануе адкрыць два новыя пункты пропуску. Для гэтага спрошчаныя пункты «Мольдзевічы — Адуцішкіс» і «Відзы — Твярачус» на беларуска-літоўскай мяжы, праз якія цяпер можа перамяшчацца толькі прыгранічнае насельніцтва дзвюх краін, будуць рэканструяваны, пасля чаго будуць дзейнічаць у якасці міжнародных аўтадарожных пунктаў пропуску.

Цяпер вырашаецца пытанне аб адкрыцці на польскім напрамку міжнароднага аўтадарожнага пункта пропуску «Сафіёва — Ліпшчаны». У хуткім часе будзе зменены статус аўтадарожнага пункта пропуску «Пясчатка», які таксама размешчаны на мяжы з Польшчай. Пасля правядзення рэканструкцыі ён з міждзяржаўнага стане міжнародным.

Навіны культуры

Выстаўка сучаснага калумбійскага жывапісу

адкрылася 5 снежня ў Нацыянальным музеі гісторыі і культуры Беларусі.

На выстаўцы прадстаўлены 95 работ, напісаных з выкарыстаннем розных тэхнік: акрыл, алей на палатне, алей на дрэве, літаграфія...

Выстаўка арганізавана пры падтрымцы Пасольства Рэспублікі Калумбія ў Расійскай Федэрацыі і садзейнічанні Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь.

Выстаўка будзе працаваць да 21 снежня.

Наш кар.

ДАРЭЧЫ, у выставачнай зале Дома-музея І з'езда РСДРП да 22 снежня працуе выстаўка графікі Рамана Кароткіна «Паўза. Шчасце. Танец.»

альбо На пампушкі да Алены

Сёння, дарагія нашы чытачы, пагаворым пра капусту. Ужыванне капусты ўмацоўвае арганізм, узмацняе ўстойлівасць да многіх захворванняў, ухіляе бяссонніцу і галаўныя болі. Сучасныя вучоныя тлумачаць гэта тым, што яна ўтрымлівае амаль увесь набор вітамінаў і, у прыватнасці, проціязвавы вітамін U, фітанцыды, ферменты, солі калію, кальцыю, фосфару, серы, жалеза, ёду. Клятчатка капусты паляпшае маторную дзейнасць кішэчніка і станоўча ўплывае на развіццё карыснай кішэчнай мікрафлоры. Акрамя таго, клятчатка садзейнічае вывядзенню з арганізма шлакаў і халестэрыну, што папярэджвае захворванне атэрасклерозам. «Санітар кішэчніка» — так завуць квашаную капусту, таму што ў ёй змяшчаецца малочная і воцатная кіслоты, якія прыгнятаюць развіццё гніласных бактэрый. З капусты ў расол пераходзіць шмат карысных рэчываў, таму яго выкарыстоўваюць як дыетычны прадукт, які валодае лекавымі ўласцівасцямі. Яго п'юць для паляпшэння апетыту, пры хваробах печані, хранічных запорах, гемароі. Шырока вядомае ўжыванне расолу пры пахмельным сіндроме. Народная мудрасць гаворыць: «З'ясі капусту перад піццём — не ап'янееш, з'ясі пасля — разгоніш хмель». Калі вы схільныя да паўнаты і хочаце скінуць лішнія кілаграмы, абавязкова ўключыце ў свой рацыён як мага больш капусты. Кіслата, якая ўтрымліваецца ў ёй, прадухіліць утварэнне тлушчавых лішкаў.

Варэнікі з капустай і селядцом

Вазьміце: *500 г капусты, 4 свежыя або ўжо адвараныя грыбкі (лепш шампіньёны), 1 салёны селядзец, соль, перац — на смак. Для цеста: 2 шклянкі мукі, 1 шклянку вады, крыху солі, 2—3 сталовыя лыжкі алею.*

Патушыць нашаткаваную маленькую галоўку свежай капусты, дадаць штукі 4 адвараных і дробна парэзаных грыбкоў, адзін здробнены селядзец, цыбулю, абсмажаную на алеі, перац і соль. З мукі, цёплай вады, солі і алею замясіць даволі крутое эластычнае цеста, пакласці яго ў поліэтыленавы пакецік і пакінуць на гадзіну. Затым цеста раскачаць у тонкі пласт таўшчынёй каля 2 мм і разрэзаць на невялікія квадрацікі. У сярэдзіну квадратаў выкласці начынку, злучыць і зашчыпаць процілеглыя канцы. Зварыць у кіпені і падаць да стала гарачымі, абліўшы алеем з цыбуляй.

Капуста, фаршыраваная мясам і рысам

Нам спатрэбіцца: *невялікі качан капусты, 1/2 шклянкі адваранага рысу, 400 г адваранага мяса, 1 цыбуліна, 2 сталовыя лыжкі сметанковага масла, соль, чорны молаты перац, зяленіва пятрушкі або кропу — на смак.*

Качан капусты вызваліць ад верхняга лісця, прамыць, вострым нажом асцярожна выразаць змесціва, пакінуўшы слой верхняга лісця таўшчынёй 1 см, напоўніць фаршам з прапушчанага праз мясарубку мяса, рысу і цыбулі, заправіць соллю і перцам. Фаршыраваны качан запячы ў духоўцы. Падаваць са смятанай, пасыпаўшы рубленым зяленівам кропу.

Капуста, запечаная з малаком

Вазьміце: *600 г капусты, 400 г малака, 30 г сметанковага масла або маргарыну, 40 г сыру, 20 г цукру, карыцу, соль.*

Тонка нашаткаваную капусту адварыць да мяккасці, адкінуць на друшляк, даць цалкам сцячы вадзе і крыху адціснуць. Пакласці на змазаную тлушчам парцыённую патэльню, заліць малаком, пасыпаць дзёртым сырам, цукрам, карыцай і запячы ў гарачай духоўцы.

Кімзі — капуста па-карэйску

Вазьміце: *1 кг белакачаннай капусты, 3 сталовыя лыжкі солі, 1 цыбуліну, 1—2 зубкі часнаку, чырвоны молаты перац, воцат.*

Узяць белакачанную капусту і нарэзаць палоскамі, перасыпаць соллю і даць капусце прасаліцца на працягу некалькіх гадзін. Далей узяць цыбулю і часнок, дробна нарэзаць і змяшаць з чырвоным перцам. Усё перамяшаць з падсоленай капустай і выкласці ў якую-небудзь пасудзіну пад прэс на 2—3 дні. Каб можна было падаваць капусту ўжо ў дзень прыгатавання, дадайце крыху воцату.

Салата «Казёл у агародзе»

Нам спатрэбіцца: *1 сярэдні бурак, 2 цыбуліны, 1 морквіна, маленькая бляшанка зялёнага гарошку, каля 200 г свежай капусты, 300 г поснай свініны або курыных грудак.*

Пасіраваць асобна буракі, цыбулю, моркву. Гарошак прамыць, абліць кіпенем, капусту дробна нашаткаваць. Мяса дробна нарэзаць, абсмажыць (дадаць чорны молаты перац, прыправу любую на смак). На вялікую талерку выкласці «кучкамі» буракі, моркву, гарошак, капусту, цыбулю. У сярэдзіну талеркі выкласці мяса. Падсаліць і прысыпаць зяленівам. Падаецца ў такім выглядзе на стол, а перад ужываннем змешваецца з маянэзам (можна пакласці сабе ў талерку толькі тыя інгрэдыенты, якія падабаюцца). Смачна, танна, незвычайна.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЯДОМЫ АНЕКДОТ

У рэстаран прыходзяць леў і заяц.

— Мне моркву і капусту, — замаўляе заяц.

— А ваш прыяцель не галодны? — пытаецца афіцыянт.

— Калі б ён быў галодны, хіба мы прыйшлі б сюды ўдваіх?

***

Настаўнік даў хатняе заданне — напісаць сачыненне на тэму «Паходжанне маёй сям'і». Дома Вовачка пытаецца ў бабулі:

— А ты адкуль на свет з'явілася?

— Мяне ў капусце знайшлі.

— А мама?

— Яе таксама ў капусце знайшлі.

— Ну а я?

— І цябе мы ў капусце знайшлі.

Вовачка пачасаў макаўку, нахмурыў бровы і стаў пісаць: «Вось ужо тры пакаленні, як наша сям'я размнажаецца вегетатыўным спосабам, не ведаючы прывабнасцяў палавога жыцця».

***

Капуста — самая добрая закуска. І выставіць не сорамна, і з'ядуць — не шкода!

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.16	15.48	7.32
Віцебск —	8.13	15.30	7.17
Магілёў —	8.06	15.38	7.32
Гомель —	7.54	15.43	7.49
Брэст —	8.29	16.04	7.35
Гродна —	8.22	16.13	7.51

Месяц

Першая квадра. Месяц у сузор'і Цяльца.

Імяніны

Пр. *Васіля, Георгія, Івана, Ільі, Інакенція, Мікалая, Пятра, Якава.* ***К.*** *Леакадзіі, Наталлі, Яўхіма.*

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

...у суседзяў

ВАРШАВА +1..+3°С	КІЕЎ -1..+1°С	РЫГА 0..+2°С
ВІЛЬНЮС +1..+3°С	МАСКВА +1..+3°С	С.-ПЕЦЯРБУРГ -5..-3°С

Дзве даты

9 снежня

1891 год — у Мінску нарадзіўся Максім Багдановіч, выдатны беларускі паэт, перакладчык, літаратуразнаўца. Адзін з заснавальнікаў беларускай літаратуры і беларускай літаратурнай мовы новага часу. Аўтар зборніка вершаў «Вянок». Памёр у 1917 годзе ў Ялце, дзе і пахаваны. Дом, у якім паэт правёў апошнія дні жыцця, у 1970-я гады, быў знесены. На яго месцы пабудаваны санаторый «Ялта», на будынку якога ўстаноўлена мемарыяльная дошка.

1895 год — нарадзілася легендарная Далорэс Ібаруры, шматгадовы кіраўнік камуністаў Іспаніі, аўтар крылатай фразы: «Лепш памерці стоячы, чым жыць на каленях».

Цытата дня:

«У вучэнні без роздуму няма карысці, але і роздум без вучэння небяспечны».

Канфуцый (551—479 да н.э.), старажытнакітайскі мысліцель.

ЗІМОВЫ ГЕОРГІЙ

Свет і сусвет чалавека

● У народзе 9 снежня называлі Зімовым (Восеньскім) Георгіем, ці Юр'евым днём. На працягу года святкуюць два Юрыі-Ягорыі: адзін халодны, зімовы — 9 снежня, другі галодны, вясновы — 6 мая. На Беларусі пра два Юр'і казалі так: «Ёсць на свеце два Юр'і і абодва дурні: адзін халодны, а другі галодны».

● У рускіх князёў, пачынаючы са святога роўнаапостальнага князя Уладзіміра, існаваў пачэсны звычай будаваць храмы ў гонар іх нябесных ахоўнікаў — святых, імёны якіх яны насілі. Вялікі князь Яраслаў Мудры (1019—1054), які ў святым хрышчэнні насіў імя Георгій, прытрымліваючыся гэтай традыцыі, паклаў пачатак будаўніцтву храма і манастыра ў імя святога вялікапакутніка Георгія Перамаганосца. Георгіеўскі храм знаходзіўся перад брамай Святой Сафіі Кіеўскай. На яго будаўніцтва князь Яраслаў адпусціў шмат сродкаў, а ў яго стварэнні брала ўдзел вялікая колькасць будаўнікоў. Асвяціў узведзены храм свяціцель Іларыён, мітрапаліт Кіеўскі, 9 снежня 1054 года, пасля чаго было прызначана царкоўнае святкаванне гэтай падзеі.

● Да XVI стагоддзя беззямельныя сяляне мелі права пераходзіць ад аднаго памешчыка да другога за тыдзень да Юр'ева дня і тыдзень пасля яго. Выдадзеныя ў 1497 і 1500 гг. новыя судзебнікі пачалі абмяжоўваць адыход сялян ад сваіх гаспадароў. Толькі скончыўшы ўсе палявыя работы, селянін мог пакінуць гаспадара і перайсці да іншага. Калі ж у XVII ст. і гэту прывілею скасаваў Барыс Гадуноў, узнікла прымаўка: «Вось табе, бабуля, і Юр'еў дзень».

● Пасля Зімовага Юр'я жывёлу больш не пускалі на пашу, «бо Юрэй ужо даў ваўкам свабоду аж да вясенняга Юр'я», і «адмыкае пашчы ваўкам», «што ў ваўка ў зубах, тое Ягорый даў».

● Лічылася, што «з Ягорыя мядзведзь у бярлозе моцна засынае, а ваўкі шчэмяцца, цісну цца да сялянскіх падворкаў».

● У Юр'еў дзень варажылі аб будучай зіме. Для гэтага хадзілі слухаць ваду ў калодзежы: калі ціха — зіма будзе цёплая; пачуеш якія гукі — чакай моцных маразоў і завірухі.

● А яшчэ прыкмячалі так:

Ягорый з мостам, а Мікола (19 снежня) — з цвіком (марозам).

Калі святы Юрай пакрые зямлю дастаткова тоўстым слоем снегу, потым святая Варвара (17 снежня) справіць адлігу, а святы Мікола (19 снежня) замарозіць, то зіма будзе не толькі спрыяльная для паездак праз балоты, але і для азіміны.

Калі да Ягор'ева дня бывае шэрань, то сеў аўсоў у будучым годзе скончыцца да Ягор'ева дня (6 мая).

Юрый мосціць, Варвара разварвае, а Мікола гвоздзіць.

Калі перад восеньскім Георгіем будзе шмат снегу, чакаюць, што да вясенняга Георгія ўжо будзе трава.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнёмся!

— Раман Трахтэнберг панёс суровае пакаранне за сваю дзейнасць!

— Праз павешанне?

— Праз прозвішча....

☺

— Я хачу замуж. Бо гэта так выдатна — мець чалавека, якога можна мучыць да канца жыцця!

☺

Грамадзянін Х. у нецвярозым стане ішоў за грамадзянкай Б. 2 кварталы і нецэнзурна захапляўся.

У засадзе.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.333 Індэкс 63850. Зак. № 6808. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12